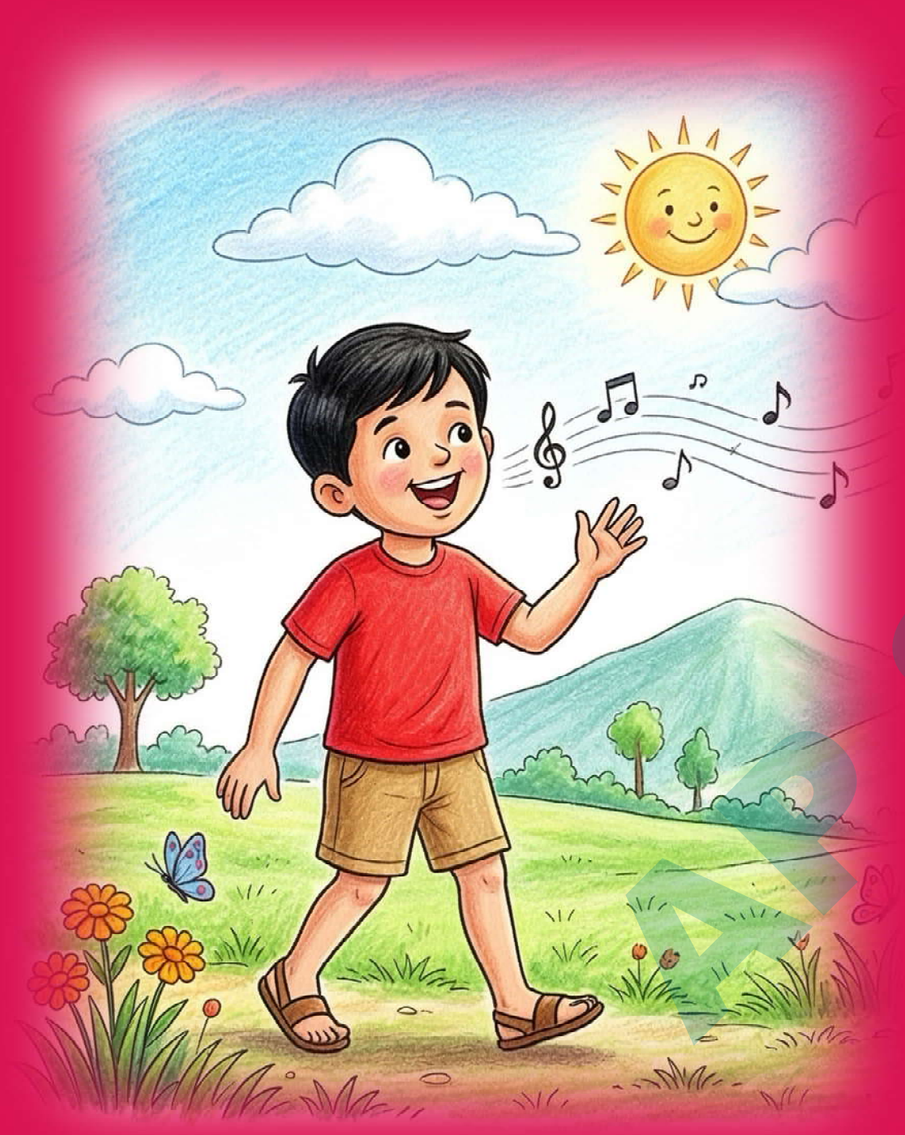
समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
సమగ్ర శిక్ష

LEAP
LEARNING EXCELLENCE IN ANDHRA PRADESH

Department of School Education
Government of Andhra Pradesh

F

సంస్కృతకౌముదీ

F1R7F9

తృతీయా కక్ష్యా

3

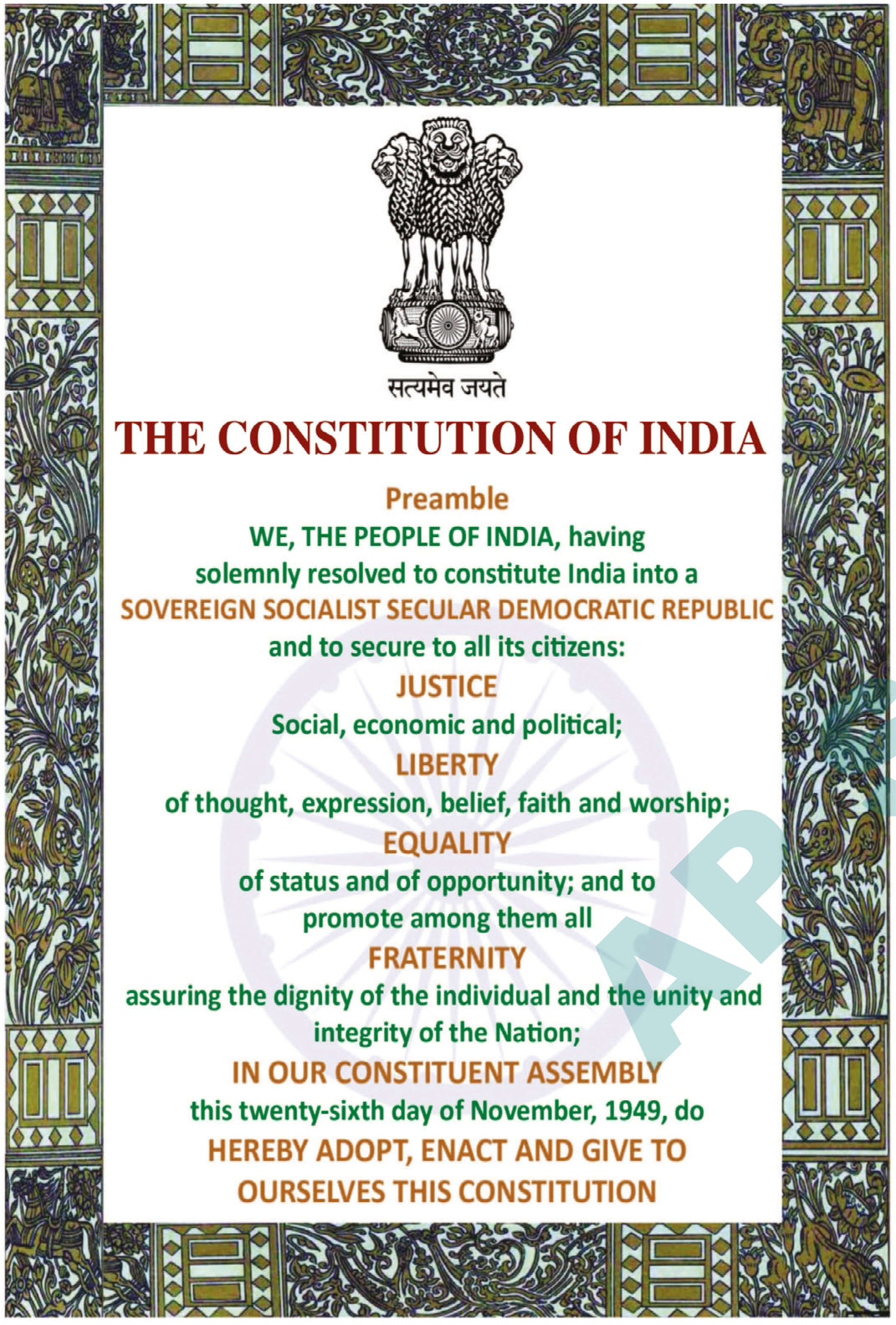
(ప్రాచ్యపాఠశాలానామ్)

SCERT AP

State Council of Educational Research and Training - A.P

Free distribution by Government of Andhra Pradesh

భారత రాజ్యాంగం పౌర విధులు

(ఎ) రాజ్యాంగమునకు బద్ధుడై వుండుట, దాని ఆదర్శాలను, సంస్థలను, జాతీయ పతాకమును, జాతీయ గీతమును గౌరవించుట;

(బి) జాతీయ స్వాతంత్ర్య పోరాటమునకు స్ఫూర్తినిచ్చిన ఉన్నతాదర్శములను మనసయందు ఉంచుకొని వాటిని అనుసరించుట;

(సి) భారత సార్వభౌమత్వం, ఐక్యత, అఖండతను సమర్థించుట మరియు సంరక్షించుట.

(డి) దేశమును రక్షించుట మరియు కోరినపుడు జాతికి సేవ చేయుట

(ఇ) భారత ప్రజల మధ్య మత, భాష, ప్రాంతీయ, వర్గ వైవిధ్యములను అధిగమించి, సామరస్యమును, సోదర భావమును, పెంపొందించుట, స్త్రీల గౌరవం తగ్గించు ఆచారములను విడనాడుట;

(ఎఫ్) మన ఉమ్మడి సంస్కృతినీ, సుసంపన్న సంప్రదాయాలను గౌరవించి రక్షించుట.

(జి) అడవులు, సరస్సులు, నదులు, అడవి జంతువులతో సహా ప్రాకృతిక పరిసరాలను కాపాడి అభివృద్ధి చేయుట మరియు సమస్త జీవుల యెడల కరుణార్ద్రత కలిగి వుండుట,

(హెచ్) శాస్త్రీయ దృక్పథాన్ని, మానవతావాదాన్ని, జిజ్ఞాసను సంస్కరణ తత్వాన్ని పెంపొందించుకొనటం

(అ) ప్రజల ఆస్తిని సంరక్షించుట, హింసను విడనాడుట

(2) ప్రయత్నాలు, సాధనల ఉన్నతస్థాయిలను నిరంతరం అందుకొనునట్లుగా వైయక్తిక, సమిష్టి కార్య రంగాలన్నింటిలో శ్రేష్టత కోసం, కృషి చేయుట ప్రాథమిక కర్తవ్యమై వుండవలెను.

12) ఆరు నుండి పద్నాలుగు సంవత్సరముల వయస్సు కలిగిన బాలునికి లేదా బాలికకు తల్లి తండ్రి లేదా సంరక్షకునిగావున్న వ్యక్తి తనబిడ్డ లేదా సందర్భానుసారము తన సంరక్షితునికి విద్యార్జనకు అవకాశములు కల్పించవలెను.

భారతరాజ్యాంగం

విభాగం IV ఎ (అధికరణం 51 A)

ఉచిత నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యాహక్కు చట్టం RTE, 2009

6 నుండి 14 సంవత్సరముల పిల్లలందరికి ఉచిత నిర్భంద ఎలిమెంటరీ విద్యనందించడానికి ఉద్దేశించబడినవి. ఇది ఏప్రిల్ 1, 2010 నుండి అమల్లోకి వచ్చింది.

చట్టంలోని ముఖ్యాంశాలు

* పిల్లలందరికి అందుబాటులో పాఠశాలలను ఏర్పాటుచేయాలి.
* పాఠశాలలకు మౌలిక వసతులను కల్పించాలి.
* పిల్లలందరిని వయస్సుకు తగిన తరగతిలో చేర్పించాలి.
* వయస్సుకు తగ్గ తరగతిలో చేర్చిన తర్వాత తోటి వారితో సమానంగా ఉంచటానికి ప్రత్యేకశిక్షణ ఇప్పించాలి.
* ప్రత్యేక అవసరాలు కల్గిన పిల్లలకు సాధారణ పిల్లలతోపాటు విద్యకొనసాగించడానికి తగిన వసతులు ఏర్పాట్లు చేయాలి,
* బడిలో చేర్చుకోడానికి ఎలాంటి పరీక్షలు నిర్వహించరాదు. ఎటువంటి రుషము, చార్జీలు వసూలు చేయరాదు.
* బడిలో చేరిన పిల్లల పేరు తీసివేయడం, అదే తరగతిలో కొనసాగించడం చేయరాదు.
* పాఠశాలలో చేరిన ఏ విద్యార్థినీ ప్రాథమిక విద్య పూర్తయ్యే వరకు ఏ తరగతిలోను నిలుపుదల చేయకూడదు లేదా పాఠశాల. నుండి బహిష్కరించకూడదు.
* పిల్లల్ని శారీరకంగా, మానసికంగా హింసించరాదు.
* వయస్సు నిర్ధారణ పత్రం, ఇతర దృవీకరణ పత్రాలు లేవనే కారణం చేత పిల్లలకు ఐదిలో ప్రవేశాన్ని నిరాకరించరాదు.
* తగిన అర్హతలున్న వారిని మాత్రమే ఉపాధ్యాయులుగా నియమించాలి.
* పిల్లలు విద్దేశించిన సామర్థ్యాలు సాధించేలా బోధనాభ్యసనం, మూల్యాంకనం ఉండాలి..
* ఎలిమెంటరీ విద్య పూర్తయ్యేవరకు పిల్లలకు ఎలాంటి బోర్డు పరీక్షలు నిర్వహించరాదు.
* పద్నాలుగు సంవత్సరాలు పూర్తయినప్పటికినీ, ఎలిమెంటరీ విద్య పూర్తయ్యేవరకు పాఠశాలలో పిల్లలు కొనసాగవచ్చును.
* బలహీన వర్గాలరు, ప్రతికూల పరిస్థితులను ఎదుర్కొంటున్న బృందాలకు చెందిన పిల్లలు ఏ విధమైన వివక్షతకు గురికాకుండా చూడాలి.
* రాజ్యాంగంలో పొందుపరిచిన విలువలకు అనుగుణంగా, విద్యార్థులను భయం, ఆందోళనకు గురిచేయని రీతిలో వారి సర్వతోముఖాభివృద్ధికి తోడ్పడే పాఠ్యప్రణాళిక రూపొందించాలి.

© NCERT not to be republished

సంస్కృతకౌముదీ

తృతీయ కక్ష్యా

(ప్రాచ్యపాఠశాలానామ్)

© Government of Andhra Pradesh, Amaravati

First Published 2012

New Impressions 2024, 2025, 2026

DISCLAIMER

Any form of copying of the content, information and illustrations from this text book is a punishable offence.

All rights reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published. Without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser. The copyright holder of this book is the Commissioner of School Education, Amaravati, Andhra Pradesh.

This book has been printed on 70 GSM, SS Maplitho, Title Page 220 GSM, and White Art Card

Published by Samagra Shiksha & SCERT - Government of Andhra Pradesh, Amaravati

AP SCERT

వందే మాతరమ్

– బంకించంద్ర ఛటర్జీ

వందే మాతరం, వందే మాతరమ్
సుజలాం సుఫలాం మలయజశీతలామ్
సస్యశ్యామలాం మాతరం వందే మాతరమ్
శుభ్రజ్యోత్స్నాపులకితయామినీమ్
ఫుల్లకుసుమితద్రుమదళశోభినీమ్
సుహాసినీం సుమధురభాషిణీమ్
సుఖదాం వరదాం మాతరం వందే మాతరమ్

రాష్ట్రియగీతమ్

– రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్

జనగణమన అధినాయక!
జయ హే భారతభాగ్యవిధాతా!

పంజాబ, సింధు, గుజరాత, మరాఠా,
ద్రావిడ, ఉత్కల, వంగా!
వింధ్య, హిమాచల, యమునా, గంగా,
ఉచ్చలజలధితరంగా!
తవ శుభ నామే జాగే!
తవ శుభ ఆశిష మాగే!
గాహే తవ జయ గాథా!

జనగణమంగలదాయక!
జయ హే భారతభాగ్య విధాతా!

జయ హే! జయ హే! జయ హే!
జయ జయ జయ జయ హే!

APSCERT

ప్రతిజ్ఞా

భారతదేశః మమ మాతృభూమిః. భారతీయాః సర్వే మమ సహోదరాః.

అహం మమ దేశం ప్రీణామి. సుసంపన్నా, బహువిధా భారతీయా సాంస్కృతికసంపత్ మమ గర్వకారణమ్. తస్యాః యోగ్యజనో భవితుం సర్వదా అహం పరిశ్రమం కరోమి.

మమ మాతాపితరౌ, ఉపాధ్యాయాన్, జ్యేష్ఠాన్ సర్వాన్ చ పూజయామి. సర్వైః సహ సగౌరవం వ్యవహరామి.

మమ దేశస్య విషయే, ప్రజానాం విషయే సేవానిరతిం భజామి. జంతూనాం విషయే దయాలుః భవామి ఇతి చ ప్రతిజ్ఞాం కరోమి.

సర్వేషాం శ్రేయోభివృద్ధయః ఏవ మమ ఆనందస్య కారణమ్.

NEP-2020 మరియు NCF-SE-2023 లో భాషా విద్య దృష్టికోణం

భాషావిద్య పిల్లల మేధస్సు, భావప్రకటన, సామాజిక మరియు సాంస్కృతిక అభివృద్ధికి మౌలిక ఆధారం. భాష ద్వారా పిల్లలు వినడం, మాట్లాడటం, చదవడం, రాయడం వంటి నైపుణ్యాలను అలవర్చుకొని తమ ఆలోచనలు స్పష్టంగా వ్యక్తపరచగలుగుతారు.

NEP-2020 ప్రకారం భాషాభ్యసనం పిల్లల్లో సమర్థవంతమైన సంభాషణాసామర్థ్యాన్ని, సృజనాత్మక ఆలోచనను మరియు పఠన-లేఖననైపుణ్యాలను పెంపొందిస్తుంది. బహుభాషావిద్య పిల్లల ఆలోచనాశక్తిని విస్తరించి, భిన్న సంస్కృతులను గౌరవించే దృక్పథాన్ని పెంచుతుంది. దీనివల్ల పిల్లలకు తమ స్వీయ గుర్తింపు, సమాజంతో అనుబంధభావన మరియు సాంస్కృతిక విలువలపట్ల ఆదరణ ఏర్పడుతుంది.

APSCERT

పాఠ్యప్రణాళికాలక్ష్యాలు

భాషా అనేది కేవలం పదాలు లేదా వ్యాకరణనియమాల సమాహారం మాత్రమే కాదు. అది భావవ్యక్తీకరణకు, ఆలోచనల వికాసానికి కీలకమైన సాధనం. విద్యార్థులు భాషను స్పష్టంగా, సహజంగా ఉపయోగించగలిగినప్పుడే నిజమైన భాషానైపుణ్యం అభివృద్ధి చెందుతుంది. అందుకే భాషాబోధనలో విద్యాలక్ష్యాలు, సామర్థ్యాలు పరస్పర సంబంధంతో, అనుసంధానంగా ఉండాలి. భాష అభ్యాసానికి సమగ్రవిధానం అవసరమవుతుంది. విద్యలో సన్నాహక దశ కీలకమైనది. ఈ దశకు అవసరమైన విద్యాప్రణాళికాలక్ష్యాలను జాతీయవిద్యాప్రణాళిక చట్రాలు నిర్దేశించాయి.

CG-1 : మౌఖిక భాషా నైపుణ్యాలను పెంపొందించుకోవడం. విషయాన్ని స్పష్టంగా అర్థంచేసుకుని, అర్థవంతమైన వాక్యాలతో ఆలోచనాత్మకంగా, సమగ్రంగా వ్యక్తీకరించడం.

1.1 : వివిధసందర్భాల్లో సులభంగా, అర్థవంతంగా సంభాషించగలగడం.

1.2 : తరగతిలో చదివిన పాఠ్యాంశాల నుంచి కీలక అంశాలను సంక్షిప్తంగా వ్యక్తీకరించడం.

1.3 : మౌఖికప్రదర్శనలు (చూడండి– చెప్పండి, కార్యక్రమాలలో అతిథులను ఆహ్వానించడం, సంక్షిప్త ప్రసంగాలు మరియు తరగతిచర్చలు) చేయగలగడం.

CG-2 : పరిచిత, అపరిచిత రచనలను (వచనం, గేయం, కవిత) చదివి అర్థంచేసుకోవడం, వ్యక్తపరచడం.

2.1 : వివిధరచనలను అర్థం చేసుకోవడానికి, ఊహించడం, అంచనావేయడం, దృశ్యీకరణ (Visualisation) వంటి విభిన్న అవగాహనావ్యూహాలను అమలుచేయడం.

2.2 : కీలక అంశాలను అర్థం చేసుకోవడం మరియు సారాంశాన్ని గ్రహించడం.

AP SCERT

CG-3 : అర్థం చేసుకున్న విషయాలను మరియు అనుభవాలను వ్యక్తపరచడానికి సరళమైన, అర్థవంతమైన వాక్యాలను రాయగల సామర్థ్యాన్ని అభివృద్ధి చేయడం,

3.1 : వాక్యాలను క్రమంలో రాయడం, శీర్షికలు/ఉపశీర్షికలను గుర్తించడం, ప్రారంభం మరియు ముగింపును తెలుసుకోవడం, పేరాలను రూపొందించడం వంటి రచనా వ్యూహాలను ఉపయోగించడం.

3.2 : ఇచ్చిన అంశం లేదా పాఠ్యాంశాన్ని చదివిన తర్వాత తమ అవగాహనను, ఆలోచనలను స్పష్టంగా వ్యక్తపరచే పేరాలను రాయడం.

3.3 : ఇచ్చిన సమాచారంతో పోస్టర్లు, ఆహ్వాన పత్రాలు, సరళమైన కవితలు, కథలు మరియు సంభాషణలను రూపొందించడం.

3.4: రచనలో తగిన వ్యాకరణం, సరైన వాక్య నిర్మాణాన్ని ఉపయోగించడం..

CG-4 : వివిధ వనరుల ద్వారా ఇంటి మరియు పాఠశాల అనుభవాలకు సంబంధించిన అంశాలలో మరింత విస్తృతమైన పదసంపదను సంపాదించడం.

4.1 : పదాల అర్థాలను చర్చిస్తూ, వివిధ రకాల రచనలను చదవడం ద్వారా పదసంపదను అభివృద్ధి చేయడం.

4.2 : వివిధ రకాల పాఠ్యాంశాలు లేదా ఇతర విషయాలను వినడం మరియు చదవడం ద్వారా పదాల అర్థాలను చర్చించి, పదసంపదను అభివృద్ధి చేయడం.

CG-5 : చదవడంలో ఆసక్తి మరియు అభిరుచులను అభివృద్ధి చేయడం.

5.1 : ఇంట్లో చదవడానికి గ్రంథాలయం నుండి క్రమం తప్పకుండా పుస్తకాలను తీసుకోవడం..

5.2 : గ్రంథాలయంలోని పుస్తకాలను చదవడంలో ఆసక్తిని ప్రదర్శించడం.

APSCERT

ఆశించిన అభ్యసనఫలితాలు

1. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు.

- విన్న, చూసిన, చదివిన అంశాలను క్రమపద్ధతిలో సొంతమాటల్లో చెప్పాలి. చర్చల్లో స్వేచ్ఛగా పాల్గొని తమ అభిప్రాయాలు చెప్పాలి.
- గేయాలు, పాటలు, కథలు, సంభాషణలు, చిత్రాలు, పాత్రలు మొదలైన వాటి గురించి స్వేచ్ఛగా మాట్లాడాలి. ప్రశ్నించాలి, చర్చించాలి.
- తమ పరిసరాలలో జరిగిన సంఘటనలను, సూక్ష్మంగా పరిశీలించిన అంశాలను మౌఖికంగా వ్యక్తీకరించాలి.

2. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు వ్యక్తీకుర్వంతు.

- గేయం, కథ, సంభాషణ, కథనం, దరఖాస్తు, ఆత్మకథ, వ్యాసం, పద్యం వంటి ప్రక్రియా రూపాలు ధారాళంగా చదవాలి. వాటి గురించి సంభాషించాలి, రాయాలి.
- చదివిన అంశాల గురించి తమ అభిప్రాయాలను సొంత మాటల్లో రాయాలి.
- పాఠ్య పుస్తకాలతో ఇతర రచనా సామగ్రి (వార్తా పత్రికలు, సమాచార పట్టికలు, కార్యక్రమ నివేదికలు, బాలసాహిత్యం, ప్రకటనలు) వంటివి చదవాలి. వాటి గురించి మాట్లాడాలి.
- తమ పరిసరాలలో జరిగిన సంఘటనలను, సూక్ష్మ పరిశీలన చేసిన అంశాలపై ప్రతిస్పందనలను రాతపూర్వకంగా వ్యక్తీకరించాలి.

3. స్వీయరచనా

- విన్న, చదివిన, తెలిసిన అంశాల గురించి సొంతంగా రాయాలి.
- పాఠ్యాంశాల్లో పాత్రల గురించి, స్థలాల గురించి సంఘటనల గురించి సారాంశాలు మొదలైనవాటిని సొంత మాటల్లో రాయాలి.
- స్థాయికి తగ్గవిషయాలు, వృత్తులు, కథలకు సంబంధించిన పదాలను తెలుసుకొని సందర్భోచితంగా రచనల్లో ఉపయోగించాలి.
- ఊహించి రాయడం, సందర్భానికి తగినట్లుగా తమ అనుభవాలను రాయడం, చూసిన సంఘటలను, పండుగలను గురించి సొంత మాటల్లో రాయాలి.

AP SCERT

4. సర్జనాత్మకతా

- గేయాలను, కథలను పొడిగించాలి. కథను ఊహించి రాయడం, లేఖ, సంభాషణ మొదలైనవాటిని రాయాలి.
- గేయాలను రాగయుక్తంగా పాడాలి. కథలోని పాత్రలను అభినయం చేయాలి.
- అహ్వానపత్రాలు, ప్రకటన బోర్డులు, అభినందనపత్రాలు చేయాలి. మాస్కులు తయారు చేసుకుని కథలను చెప్పాలి.

5. పదజాలమ్

- నూతన పదాలను సందర్భోచితంగా సొంత వాక్యాలలో ఉపయోగించాలి.
- సందర్భాన్ని బట్టి అర్థాలను, నిఘంటువు ద్వారా తెలుసుకొని అర్థవంతంగా పదాలను వాక్యాలలో ఉపయోగించాలి.
- భాషా క్రీడల ద్వారా సందర్భోచితంగా పదాలను రాయాలి.

6. ప్రశంసా

- ఇతర రచనలలోని భాషను, ఇతరుల ఆలోచనలను, భావోద్వేగాలను, సంస్కృతి సంప్రదాయాలను, భావా గౌరవించగలగాలి. ఇతరులు చేసిన మంచి పనులను, వారి విజయాలను అభినందించాలి.

7. భాషాంశాః

- భాషా, వ్యాకరణాంశాలు (నామవాచకాలు, సర్వనామాలు, విశేషణాలు, క్రియ, కాలం, విభక్తి, అవ్యయం మొదలైనవి గుర్తించాలి. వాక్యనిర్మాణం చేయాలి.
- తమ రచనలో విరామచిహ్నాలను ఉపయోగించి (పూర్ణవిరామం, స్వల్పవిరామం) రాయాలి.
- వ్యాకరణ సూత్రాలను కంఠస్థం చేయకుండా భాషా నియమాలను, వాక్య నిర్మాణాన్ని పరిశీలించి అవగాహన చేశాలి. పారిభాషికపదాలను తెలుసుకొని ఉపయోగించాలి.

AP SCERT

విషయసూచీ

పాఠస్య నామ	ప్రక్రియా	మాసః	పృష్ఠసంఖ్యా
సంసిద్ధతాపాఠాః		జూన్, జులై	1-9
1. భారతభక్తాః	(గీతమ్)	జులై	10-17
2. సదాచారః	(శ్లోకాః)	ఆగస్టు	18-25
3. ఋజువర్తనమ్	(సంభాషణమ్)	సెప్టెంబరు	26-35
4. సహకారః	(కథా)	అక్టోబరు	36-43
5. హస్తీ హస్తీ హస్తీ	(గీతమ్)	నవంబరు	44-52
6. కాలపరిచయః	(సంభాషణమ్)	డిసెంబరు	53-61
పాయసస్య ప్రవాహః	(చిత్రకథా)		62-63
7. సుభాషితాని	(శ్లోకాః)	డిసెంబరు	64-73
8. శునకస్య పుచ్ఛం వక్రమ్	(కథా)	జనవరి	74-80
9. సంఖ్యాః	(గీతం - సంభాషణమ్)	ఫిబ్రవరి	81-90
మహారాజః శృగాలః	(చిత్రకథా)		91-92
పునశ్చరణమ్		మార్చి - ఏప్రిల్	
అనుబంధః			**93-104**
శబ్దాః			
ధాతవః			
పదకోశః			
క్రియాపదకోశః			

W6K4Q1 Student corner

F6G6P5 Teacher corner

+ అధ్యాపకః **'సుభాషితాని'** ఇతి పాఠే విద్యమానేషు శ్లోకేషు ప్రతిమాసమ్ ఏకైకం శ్లోకం ఛాత్రైః అభ్యాసయేత్.

ఇత్యనేన చిహ్నేన చిహ్నితాః అంశాః మూల్యాంకనాయ న ఉపయోక్తవ్యాః.

APSCERT

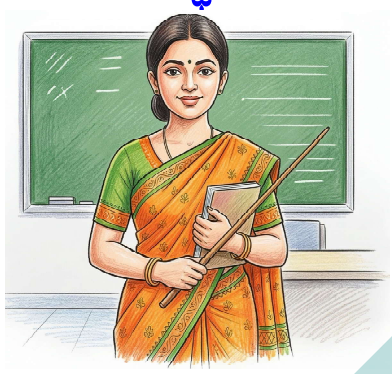
సంసిద్ధతాపాఠాః

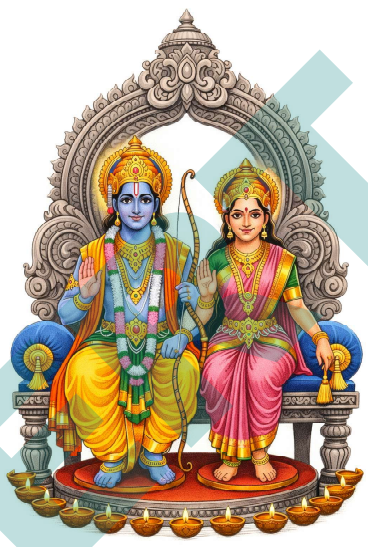
(సంసిద్ధతాపాఠాలు)

ప్రథమ-ద్వితీయదినే

ప్రార్థనా

శ్లో ॥ వందే వందారుమందారమ్ ఇందుభూషణనందనమ్ ।
అమందానందసందోహబంధురం సింధురాననమ్ ॥

శ్లో ॥ గురుర్బ్రహ్మా గురుర్విష్ణుః గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్సాక్షాత్ పరబ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవే నమః ॥

శ్లో ॥ రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।
రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥

R8A7D1

తృతీయచతుర్థదినే
కక్ష్యావస్తూని

సంసిద్ధతాకార్యాచరణమ్ | **ఛాత్రకృత్యమ్**

1. శ్యామఫ .... కమ్
2. మా ... నీ
3. సూ .... ఖండఃు
4. .....ధ్యాపికా
5. అం .... నీ
6. ..... ఖనీ
7. బాలి .....
8. బా ... కఃు

9. పూ .... కం
10. అం .....నీ
11. భిత్తి ..... త్రం
12. వాతాయ ....
13. ద్వా .....
14. ఛా .....

సంభాషణాభ్యాసః- 1 (పరిచయః)

అధ్యాపకః - సుప్రభాతం ఛాత్రాః!!
ఛాత్రాః - సుప్రభాతం మహోదయ!
అధ్యాపకః - భవతః నామ కిమ్?
శివరామః - మమ నామ శివరామః.
అధ్యాపకః - భవతః నామ కిమ్?
శ్రీరామః - మమ నామ శ్రీరామః
అధ్యాపకః - భవత్యాః నామ కిమ్?
లతా - మమ నామ లతా,
అధ్యాపకః - భవత్యాః నామ కిమ్?
గౌరీ - మమ నామ గౌరీ,

1. అధః వ్యస్తక్రమేణ పదానిసంతి, తాని పదాని సమీచీనతయా లిఖంతు

1.పధ్యాఅకః
2. త్రాఃఛా
3. తాల
4. రీగౌ
5. భాతంప్రసు

అభ్యాసః -

1.**అధ్యాపకః** - సుప్రభాతం ఛాత్రాః!!
ఛాత్రాః - ..... మహోదయ!
2. అధ్యాపకః - భవత్యాః నామ కిమ్?
గౌరీ - మమ .....గౌరీ,
3.**అధ్యాపకః** - భవతః నామ కిమ్?
శ్రీరామః - .....

AP SCERT

1. గీతమ్

చటక, చటక, రే చటక!
చివ్, చివ్, కూజసి త్వం విహగ!
నీడే నివససి సుఖేన దయసే
ఖాదసి ఫలాని మధురాణి.
విహరసి విమలే విపులే గగనే
నాస్తి జనః ఖలు వారయితా.

మాతాపితరావిహ మమ న స్తః
ఏకాకీ ఖలు ఖిన్నో.. హమ్.
ఏహి సమీపం చివ చివ మిత్ర!
దదామి తుభ్యం బహుధాన్యమ్.

చణకం స్వీకురు పిబ రే! నీరం
త్వం పునరపి రట చివ్ చివ్ చివ
తోషయ మాం కురు మధురాలాపం
పాఠయ మామపి తవ భాషామ్.

– డా॥ విశ్వాసః

1. అధః వ్యస్తక్రమేణ పదానిసంతి, తాని పదాని సమీచీనతయా లిఖంతు

1. లానిఫ .....
2. జసికూ . .....
3. టచక. .....
4. డేనీ .....
5. సవనిసి. .....

2. గేయం దృష్వా రిక్తస్థానాని పూరయంతు

1. చ ... క
2. ఖ ....
3. ద .... మి
4. మధు .... పం
5. మా ....పి

సంభాషణాభ్యాసః – 2 (స్వపరిచయః)

లతా – మమ నామ లతా.
అహం తృతీయకక్ష్యాయాం పఠామి.
మమ జనకస్య నామ సురేశః.
మమ అంబాయాః నామ పద్మా.
అస్మాకం విద్యాలయస్య నామ ప్రాచ్యప్రాథమికపాఠశాలా.

రమేశః – మమ నామ రమేశః.
అహం తృతీయకక్ష్యాయాం పఠామి.
మమ జనకస్య నామ రామచంద్రః.
మమ అంబాయాః నామ మైథిలీ.
అస్మాకం విద్యాలయస్య నామ ..... ప్రాచ్యప్రాథమికపాఠశాలా.

1. ద్వ్యక్షరపదాని లిఖంతు

మమ

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

2. త్ర్యక్షరపదాని లిఖంతు

పఠామి

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

AP SCERT

3. గీతమ్

అహం ప్రభాతే ఉత్తిష్ఠామి

అహం ప్రభాతే ఉత్తిష్ఠామి
మాతాపితరౌ ప్రణమామి.
దేవాన్ భక్తవరేణ్యాన్ నత్వా
పఠనే మతిం విధాస్యామి.

వినా విలంబం శాలాం గచ్ఛన్
పాఠ్యాంశాన్ అవగచ్ఛామి.
సర్వాన్ విషయాన్ సమ్యగధీత్య
బుద్ధివిశదతాం ప్రాప్నోమి.

శిష్టాచారాన్ సాధువిచారాన్
వృద్ధికరాన్ ఆకలయామి.
విద్యాభ్యాసాచారవిచారైః
సర్వశ్రేష్ఠతాం విందామి.

– శ్రీ జనార్దన హెగ్డే

1. అధః వ్యస్తక్రమేణ పదానిసంతి, తాని పదాని సమీచీనతయా లిఖంతు

1. తింమ .....
2. భాప్రతే .....
3. ప్నోమిప్రా .....
4. కఆమియాల.....
5. మివిందా .....

2. గేయం దృష్వా న్ అంత పదాని లిఖంతు

ఉదా – దేవాన్

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

AP SCERT

సంభాషణాభ్యాసః – 2

అధ్యాపకః – (బాలకం ప్రతి) **భవాన్ కః?**

అనంతః – **అహం ఛాత్రః. భవాన్ కః?**

అధ్యాపకః – **అహమ్ అధ్యాపకః. భవాన్ కః?**

కృష్ణః – **అహం ఛాత్రః. భవాన్ కః?**

అధ్యాపకః – **అహమ్ అధ్యాపకః.**

(బాలికాం ప్రతి) **అహం పురుషః. భవతీ కా?**

మల్లికా – **అహం బాలికా.**

అధ్యాపకః – **భవంతః కే?**

కుమారః – **వయం ఛాత్రాః.**

1. సంభాషణం దృష్ట్వా రిక్తస్థానాని పూరయంతు

అధ్యాపకః – ..... భవాన్ కః?

అనంతః – అహం ఛాత్రః. .....?

అధ్యాపకః – అహమ్ ..... భవాన్ కః?

కృష్ణః – ..... కః?

అధ్యాపకః – అహమ్ .....

(.....) అహం పురుషః. .....కా?

మల్లికా – అహం .....

అధ్యాపకః – .....కే?

కుమారః – .....

AP SCERT

2. గీతమ్

మమ మాతా దేవతా

మమ మాతా దేవతా ।
మమ మాతా దేవతా ॥
అతిసరలా, మయి మృదులా
గృహకుశలా, సా అతులా ॥ మమ మాతా ॥

పాయయతి దుగ్ధం, భోజయతి భక్తం
లాలయతి నిత్యం, తోషయతి చిత్తమ్ ॥ మమ మాతా ॥

సాయంకాలే నీరాజయతి
పాఠయతి చ మాం – 'శుభం కరోతి'

శుభం కురు త్వం కల్యాణమ్ ఆరోగ్యం ధనసంపదః ।
దుష్టబుద్ధివినాశాయ దీపజ్యోతిర్నమో2స్తు తే॥ 1 ॥
పాఠయతి చ మాం – 'శుభం కరోతి' ॥ ॥ మమ మాతా ॥

రాత్రే అంకే మాం స్వాపయతి
మధు మధు మధురం గీతం గాయతి
ఆ ఆ ఆ ఆ ..... ॥ మమ మాతా ॥

– ల. మ. చక్రదేవ:

1. ద్వ్యక్షరపదాని లిఖంతు

మమ

1. ..... 2. ..... 3. ..... 4. .....

అధః దత్తాని చరణాని క్రమేణ న సంతి, తాని క్రమేణ స్థాపయిత్వా లిఖంతు

అతిసరలా, మయి మృదులా .....

మమ మాతా దేవతా । .....

గృహకుశలా, సా అతులా .....

మమ మాతా దేవతా ॥ .....

प्रथमभागः

प्रथमपाठः

1. भारतभक्ताः

अभ्यसनफलितानि –

1. छात्राः अध्यापकेन श्रावितं देशभक्तिगीतं सानन्दं शृण्वन्ति. (C G - 1)
2. रागयुक्तं साभिनयं गातुं प्रभविष्यन्ति. (C G - 2)
3. गीते वर्णितान् बालबलिकानां गुणान् विचिन्त्य व्यक्तीकरिष्यन्ति. (C G - 3)
4. **वयम्** इति सर्वनामपदप्रयोगं ज्ञास्यन्ति. प्रथमाविभक्त्यन्तपदैः लघुवाक्यनिर्माणेन सह व्यवहरिष्यन्ति. (C G - 4)
5. **भारतीयाः वयं** सुधीराः पुष्टशरीराश्च भूत्वा सम्यक् पठित्वा भविष्यद्भारते जनहिते नियुक्ताः भवेम. जातिधर्ममतभेदान् त्यक्त्वा पूज्यभारतमातुः सेवायामनुरक्ताः भविष्याम – इति गीतभावमवगमिष्यन्ति. (C G - 5)

चित्रं पश्यंतु, चिंतयंतु, वदंतु.
(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. चित्रे के के संति?
2. चित्रे सर्वे कं नमस्कुर्वन्ति?
3. भवतां विद्यालये एतादृशः कार्यक्रमः अभवत् किम्?
4. कीदृशः कार्यक्रमः अभवत्?

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.

(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

వయం బాలకా భారతభక్తాः
వయం బాలికా భారతభక్తాः ।
వయం హి సర్వే భారతభక్తాः
పృథ్వీం స్వర్గం జేతుం శక్తాः ॥ వయమ్ ॥

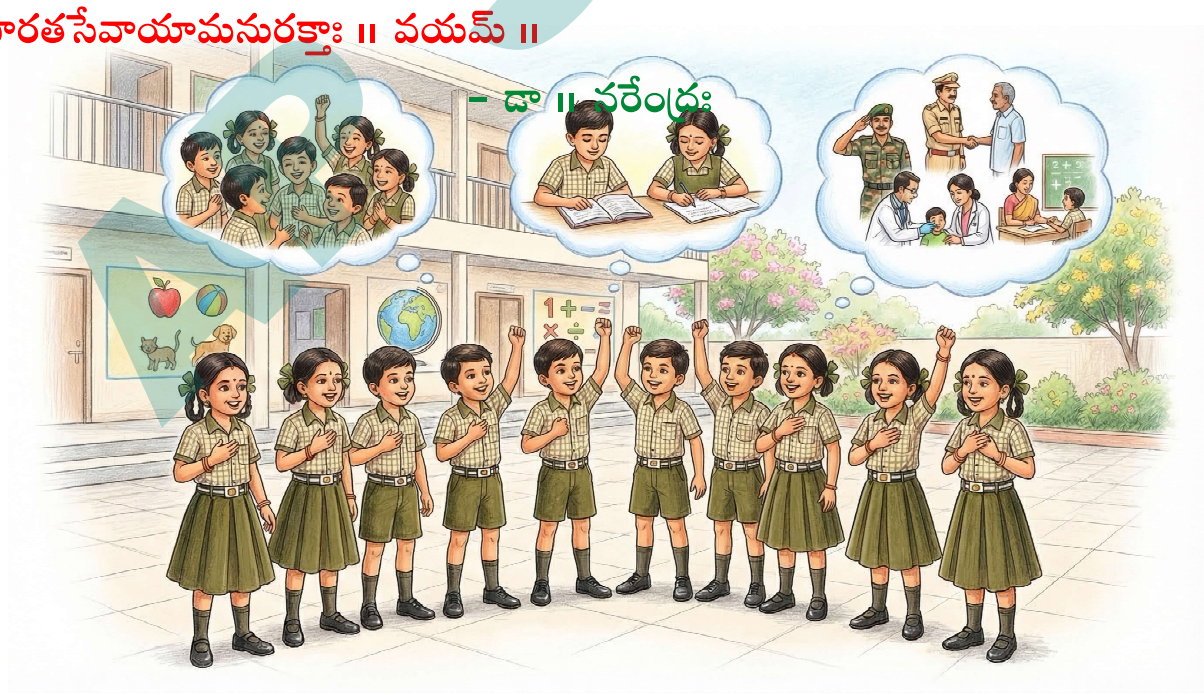

వయం సుధీరాः వయం సువీరాः
హృష్టమానసాः పుష్టశరీరాः ।
భూరి పఠామో భూరి లిఖామో
భవితాస్మో జనహితే నియుక్తాः ॥ వయమ్ ॥

జాతి-ధర్మ-మత-భేదం త్యక్త్వా
భారతవర్షం పూజ్యం మత్వా
భగవద్భావం హృదయే ధృత్వా
భారతసేవాయామనురక్తాः ॥ వయమ్ ॥

– డా ॥ నరేంద్రः

పదాని – అర్థాః

భక్తాః	= భక్తులు	పుష్టశరీరాః	= బలమైన శరీరం కలవారు
పృథ్వీమ్	= భూమిని	హృష్టమానసాః	= సంతోషించిన మనస్సు కలవారు
భూరి	= చాలా, మిక్కిలి	అనురక్తాః	= అనురాగం కలవారు
వయమ్	= మేము, మనము	జనహితే	= ప్రజలమంచికోసం
సువీరాః	= గొప్పవీరులు	భారతవర్షమ్	= భారతదేశము

భావావగమనం ప్రతిస్పందనం

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. ఏతత్ గీతం కం దేశం వర్ణయతి?
2. చిత్రే కః ఉత్సవః దృశ్యతే?
3. ఏతాదృశాః ఉత్సవాః కే కే సంతి?
4. జనాః తాన్ కదా నిర్వహంతి?

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు-వ్యక్తీకుర్వంతు

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. **ఏతత్ గీతం లయబద్ధం గాయంతు.** (ఈ గీతాన్ని లయబద్ధంగా పాడండి.)
2. **గీతస్య భావం పఠంతు, అవగచ్ఛంతు.**

(గీతం యొక్క భావాన్ని చదవండి, అర్థం చేసుకోండి.)

మేమంతా బాలురం, భరతమాత భక్తులం.
మేమంతా బాలికలం, భరతమాత భక్తులం.
మనమంతా భరతమాత భక్తులం.
భూమిని స్వర్గాన్ని కూడా జయించగలవాళ్ళం.
మేం ధైర్యవంతులం, మేం మహావీరులం.
ఆనందితహృదయులం, బలిష్ఠకాయులం.
మేం బాగా చదువుతాం, మేం చక్కగా రాస్తాం.
మేము ప్రజల మేలుకై నియమింపబడినవాళ్ళమౌతాం.

జాతి, ధర్మం, మతం అనే భేదాలు వదిలేసి,
భారతదేశం పూజనీయమని మదిలో తలుస్తాం.
దైవభావం మనసున నిలిపి,
మన దేశసేవలో అనురాగాన్ని కలిగి ఉంటాం.

APSCERT

3. అధః దత్తాని పదాని అకారాదిక్రమేణ లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన పదాలను అకారాదిక్రమంలో వ్రాయండి.

1. పృథ్వీమ్, స్వర్గమ్, జేతుమ్, వయమ్ .....
2. శక్తాః, బాలకాః, బాలికాః, భక్తాః .....
3. జాతిః, ధర్మః, మతమ్, భేదమ్ .....
4. భవితాస్మ, జనహితే, నియుక్తాః, పూజ్యమ్ .....

భావవ్యక్తీకరణం సర్జనాత్మకత

III స్వీయరచనా (రాయడం, స్వంత రచన)

1. అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

(చదవండి– రాయండి.)

అ. వయం కిం కర్తుం శక్తాః ఇతి బాలాః వదంతి?

ఆ. గీతే బాలాః కిం కిం కుర్మః ఇతి వదంతి?

ఇ. అస్మిన్ గీతే ద్వితీయచరణస్య భావం లిఖంతు?

2. అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని వ్యాసరూపేణ లిఖంతు

(ఆలోచించండి – రాయండి.)

అ. గీతే వర్ణితాః బాలాః కీదృశాః?

ఆ. బాలాః శాలాయాం కిం కుర్యుః?

IV సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్ (సృజనాత్మకవ్యక్తీకరణం)

1. గీతం రాగయుక్తం గాయంతః అభినయం కుర్వంతు.

(గీతాన్ని రాగయుక్తంగా పాడుతూ అభినయం చేయండి.)

V ప్రశంసా

గీతా – మోహన! ఏకం దేశభక్తిగీతం గాయతు.

మోహనః – ఏ దేశమేగినా ఎందుకాలిడినా

..... నిండుగౌరవము.

గీతా – సమ్యక్ గీతవాన్, మోహన! భవాన్ యథా గాయతి తథా అన్యః దేశభక్తిగీతం గాయతి చేత్ కిం కరోతి?

APSCERT

భాషాంశాః

1. పదజాలాభివృద్ధిః, భాషాక్రీడాః

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

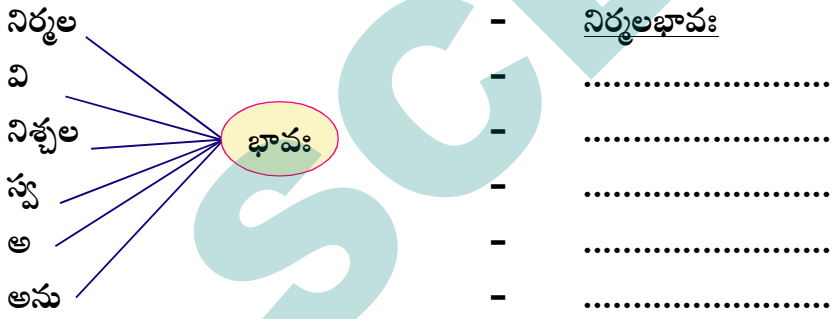
1. అధః దత్తాని పదాని తేషాం విరుద్ధార్థకపదైః సహ మేలయంతు.

(క్రింద ఇవ్వబడిన పదాలను వాటి వ్యతిరేకార్థకపదాలతో జతపరచండి.)

1. స్వర్గః	( )	**అ.** అభేదః
2. శక్తాః	( )	**ఆ.** అహితమ్
3. హితమ్	( )	**ఇ.** అశక్తాః
4. భేదః	( )	**ఈ.** నరకః

2. అధః దత్తాని పదాని యోజయిత్వా లిఖన్తు.

క్రింది పదాలను చదివి కలిపి వ్రాయండి.

- నిర్మలభావః
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

3. అధః దత్తైః పదైః రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(క్రింద ఇవ్వబడిన పదాలతో ఖాళీలను పూరించండి.)

జనహితే, మానసాః, హృదయే, పూజ్యమ్, భారతభక్తాః

1. వయం హి సర్వే ..... .
2. భగవద్భావం ..... ధృత్వా,
3. భారతవర్షం ..... మత్వా,
4. హృష్ట..... పుష్టశరీరాః.
5. భవితాస్మో ..... నియుక్తాః.

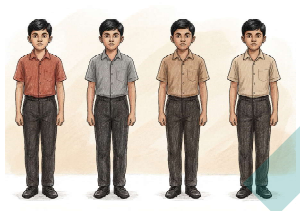
APSCERT

4. చిత్రాణామ్ ఆధారేణ ఏకవచనం బహువచనం చ అవగచ్ఛంతు.

(బొమ్మల ఆధారంతో ఏకవచన బహువచనాలను అర్థం చేసుకోండి.)

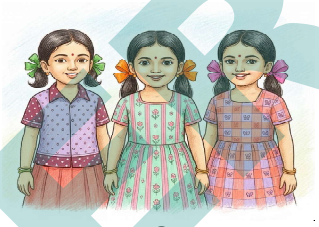
బాలకః

బాలకాః

బాలికా

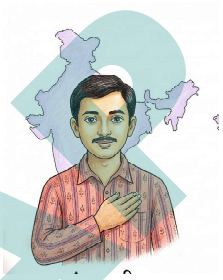
బాలికాః

అహం బాలికా

వయం బాలికాః

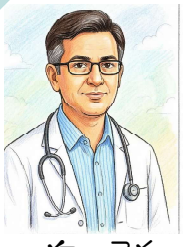
అహం భారతీయః

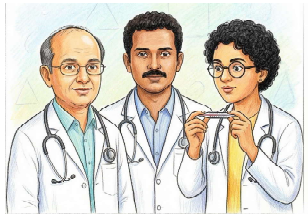
అహం భారతీయా

వయం భారతీయాః

అహం వైద్యః

వయం వైద్యాః

5. అధః దత్తేషు వాక్యేషు రేఖాంకితపదస్య అర్థం చినుత

1. దేవాలయే భక్తాః అధికాః సన్తి. ( )

అ) సేవకులు ఆ) అర్చకులు ఇ) వైద్యులు ఈ) భక్తులు

2. వయం సర్వే భారతీయాః ( )

అ) నేను ఆ) వారు ఇ) మేము ఈ) నీవు

3. రక్షకభటాః జనహితే నియుక్తాః. ( )

అ) ప్రజలకోపానికై ఆ) ప్రజలమేలుకై ఇ) ప్రజలబాధలకై ఈ) ప్రజలకష్టాలకై

4. అహం భూరిశః పఠామి ( )

అ) ఎక్కువసార్లు ఆ) తక్కువసార్లు ఇ) కొన్నిసార్లు ఈ) ఒక్కసారి

పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. భారతదేశస్య చిత్రం లిఖంతు.

(భారతదేశపు బొమ్మను గీయండి.)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	అమ్	న	కించిత్
1. గీతం లయబద్ధం గాతుం శక్నోమి.			
2. గీతస్య భావమ్ అవగతవాన్/అవగతవతీ.			
3. గీతస్య అభినయం కర్తుం శక్నోమి.			

AP SCERT

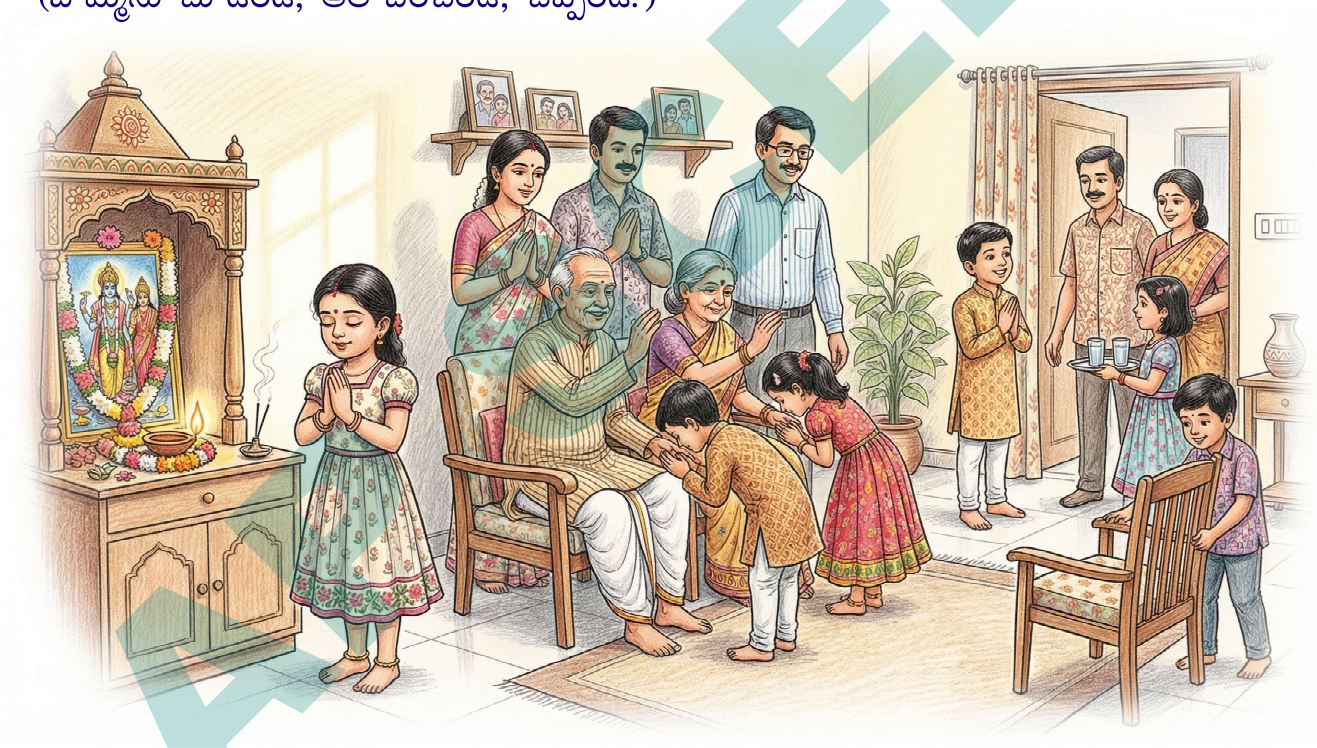
2. సదాచారః

R3U6J1

అభ్యసనఫలితాని –

1. ఛాత్రాః ప్రభాత–స్నాన–సన్ధ్యాదీపదర్శనసమయేషు పఠనీయశ్లోకానామ్ ఉచ్చారణం జ్ఞాస్యన్తి. (C G - 1)
2. సదాచారశ్లోకానామ్ అర్థం బుద్ధ్వా స్వజీవనే ఆచరితుమ్ ఏవం పితృభ్యః జ్యేష్ఠేభ్యః చ సరాగం స్పష్టోచ్చారణసహితం శ్రావయితుం చ ప్రభవిష్యన్తి. (C G - 2)
3. శ్లోకానాం కణ్ఠస్థీకరణేన స్పర్ధాసు భాగగ్రహణే ఉత్సాహం ప్రదర్శయిష్యన్తి. (C G - 3)
4. ఛాత్రేభ్యః సన్ధ్యాదిసమయేషు కిం కార్యం కిమకార్యమితి వివేకో ఉదయిష్యతి. ఏవం ఛాత్రః సుసంస్కారవాన్ భవిష్యతి. (C G - 4)
5. శ్లోకాన్ దృష్ట్వా నిర్దుష్టం లేఖిష్యతి చ. (C G - 5)

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.
(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. చిత్రే బాలికా కిం కరోతి?
2. బాలకః కిమ్ ఆనయతి? కిమర్థమ్?
3. స్వీయదినచర్యాం వదంతు.
4. భవంతః ప్రార్థనాసమయే కిం కుర్వంతి?

పాఠస్య చిత్రాణి పశ్యంతు. తాని ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.
(పాఠం యొక్క చిత్రాలను చూడండి. వాటి గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

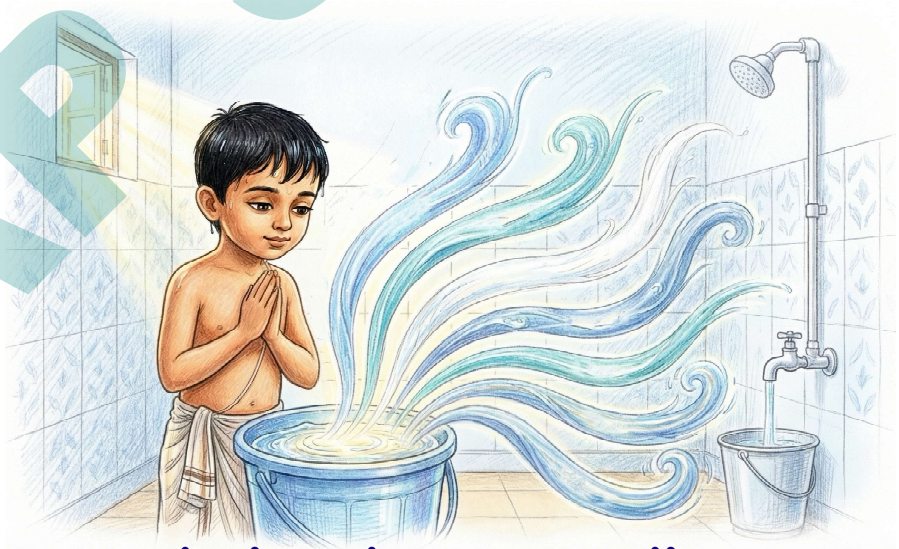
ప్రభాతసమయే

1. కరాగ్రే వసతే లక్ష్మీః కరమధ్యే సరస్వతీ ।
కరమూలే తు గౌరీ స్యాత్ ప్రభాతే కరదర్శనమ్ ॥

భావము – అరచేతి ముందుభాగంలో లక్ష్మి, అరచేతి మధ్యభాగంలో సరస్వతి, అరచేతి చివరలో పార్వతి నివసిస్తూ ఉంటారు. కాబట్టి ఉదయాన నిద్రలేచి అరచేతిని చూడాలి.

స్నానసమయే

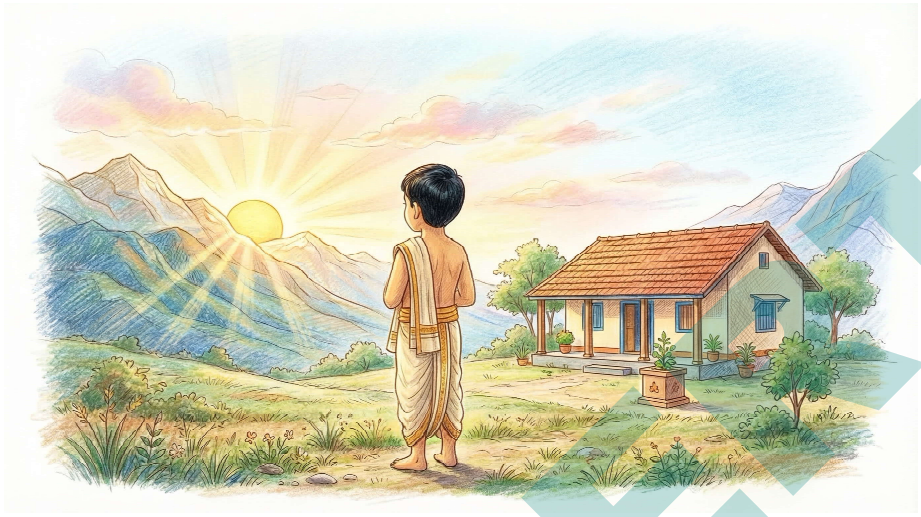
2. గంగే! చ యమునే! చైవ గోదావరి! సరస్వతి! ।
నర్మదే! సింధు! కావేరి! జలేస్మిన్ సన్నిధిం కురు ॥

భావము – ఓ గంగా, యమునా, గోదావరీ, సరస్వతీ, నర్మదా, సింధు, కావేరీనదులారా! ఈ స్నానజలంలో ప్రవేశించండి.

సూర్యదర్శనసమయే

3. నమః పూర్వాయ గిరయే పశ్చిమాయాద్రయే నమః ।
జ్యోతిర్గణానాం పతయే దినాధిపతయే నమః ॥

భావము – ఉదయించే వేళ తూర్పుకొండలాంటివాడు, అస్తమించే వేళ పడమటికొండలాంటి వాడు, గ్రహనక్షత్రాలకు అధిపతి, దినమునకు అధిపతి అయిన సూర్యునకు నా నమస్కారము.

గురుధ్యానసమయే

4. గురవే సర్వలోకానాం భిషజే భవరోగిణామ్ ।
నిధయే సర్వవిద్యానాం దక్షిణామూర్తయే నమః ॥

భావము – సర్వలోకాలకు గురువైనవాడు, అన్ని రోగాలకు ఔషధం లాంటి వాడు, అన్ని విద్యలకు నిధి లాంటి వాడు అయిన దక్షిణామూర్తికి నమస్కారము.

సంధ్యాదీపదర్శనసమయే

5. దీపజ్యోతిః పరం బ్రహ్మ దీపః సర్వతమోపహః ।
దీపేన సాధ్యతే సర్వం సంధ్యాదీప! నమోఽస్తు తే ॥

భావము – ఓ సంధ్యాదీపమా! నీవు పరబ్రహ్మస్వరూపానివి, అన్ని అంధకారాలను తొలగించుదానివి, అన్ని కార్యాలను సిద్ధింపచేయగలవు. అలాంటి నీకు నా నమస్సులు.

పదాని – అర్థాః

నిధయే	= నిధికొరకు	తమః	= చీకటి
గిరయే	= గిరికొరకు	ప్రభాతే	= ఉదయమునందు
భవరోగిణామ్	= సంసారము అనే రోగాలకు	నమః	= నమస్కారము
కరః	= చేయి	భిషజః	= వైద్యుడు
దినాధిపతిః	= సూర్యుడు	దీపః	= దీపము

భావావగమనం ప్రతిస్పందనం

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. చిత్రే బాలాః కిం కిం కుర్వంతి?
2. బాలాః కాన్ కాన్ నమస్కుర్వంతి?
3. భవాన్ ప్రతిదినం కాన్ నమస్కరోతి? కిమర్థమ్?

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు-వ్యక్తీకుర్వంతు

1. అధః దత్తం శ్లోకం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

(క్రింద ఇవ్వబడిన శ్లోకం చదవండి, ప్రశ్నలకు సమాధానాలను వ్రాయండి.)

దీపజ్యోతిః పరం బ్రహ్మ దీపః సర్వతమోపహః ।
దీపేన సాధ్యతే సర్వం సంధ్యాదీప! నమోఽస్తు తే ॥

1. దీపజ్యోతిః కీదృశం బ్రహ్మ?

   .....

2. కః సర్వతమోపహః?

   .....

3. దీపేన కిం సాధ్యతే?

   .....

2. అధః దత్తాని పదాని అంత్యవ్యంజనక్రమేణ లిఖంతు.

(క్రింద ఇవ్వబడిన పదాలను చివరిహల్లుక్రమములో వ్రాయండి.)

రామః గంగా తరుః మందం దినాధిపతిః గోదావరీ

గంగా, గోదావరీ, రామః, ..., ..., ...

AP SCERT

3. శ్లోకాంశాన్ మేలయంతు. (శ్లోకభాగాలను కలపండి.)

1. కరాగ్రే వసతే లక్ష్మీః	( )	అ) జలేస్మిన్ సన్నిధిం కురు.
2. నర్మదే సింధు కావేరి	( )	ఆ) దక్షిణామూర్తయే నమః.
3. నిధయే సర్వవిద్యానాం	( )	ఇ) కరమధ్యే సరస్వతీ
4. జ్యోతిర్గణానాం పతయే	( )	ఈ) సంధ్యాదీప నమోకస్తు తే.
5. దీపేన సాధ్యతే సర్వమ్	( )	ఉ) పశ్చిమాయాద్రయే నమః.

భావవ్యక్తీకరణం సర్జనాత్మకత

III స్వీయరచనా

అ) అధః దత్తం అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

(చదవండి– రాయండి.)

1. పాఠం పఠిత్వా నదీనాం నామాని లిఖంతు.
2. కరే కాః కాః దేవతాః వసంతి?
3. జనాః దీపం కిమర్థం నమస్కుర్వంతి?

ఆ) అధః దత్తం అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

(ఆలోచించండి – రాయండి.)

1. కిం కిం కార్యం సదాచారః భవతి?
2. ప్రాతః ఉత్థాయ భవాన్ / భవతీ కిం కరోతి?

IV సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్ (సృజనాత్మకవ్యక్తీకరణం)

1. ఉత్తమబాలకః / ఉత్తమబాలికా భవితుం భవాన్ / భవతీ కిం కిం కరిష్యతి?

(మంచి బాలుడు / మంచి బాలిక అవడానికి మీరు ఏమేమి చేస్తారు?)

V ప్రశంసా (ప్రాజెక్టు పని)

అధ్యాపికా – హే ఉమే! రేవతి! మాధవి! కిమర్థం విలంబేన ఆగతవత్యః?

రేవతీ – మార్గే మాధవీ భూమౌ పతితవతీ. వ్రణః అభవత్. అతః తయా సహ శనైః శనైః ఆగతవత్యః.

అధ్యాపికా – ఉత్తమసాహాయ్యం కృతవత్యః. మాధవి! తిష్ఠతు. ఆఘాతస్య ప్రథమచికిత్సాం కరోమి.

(ఏవం భవతి చేత్ భవంతః కిం కుర్వంతి?)

APSCERT

భాషాంశాః

అ. పదజాలాభివృద్ధిః, భాషాక్రీడాః

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

1. ద్వితీయశ్లోకస్య ఆధారేణ పదాని అభిజానంతు.

(రెండవ శ్లోకం ఆధారంగా పదములను గుర్తించండి.)

య	న	గం	గా	వే	న	బ్ర	పు
సిం	గా	గా	ర	హై	బా	నా	ద్
గో	క	వి	కా	కు	ము	ల	వ
సి	దా	క	వే	య	న	ర్మ	దా
గో	దా	వ	రీ	మా	ల	న	కు
య	స	ర	స్వ	తీ	బ	న	కృ
డ	క	ము	న	చ	సిం	వ	ష్ణా
గ	ని	న	ప	ఛ	ధు	క్ష	ణ

2. అధః దత్తేషు వాక్యేషు రేఖాంకితపదస్య అర్థం చినుత

1. అహం <u>ప్రభాతే</u> ఉత్తిష్ఠామి. ( )

అ) ఉదయాన ఆ) మధ్యాహ్నం ఇ) సాయంత్రం ఈ) రాత్రి

2. <u>జలే</u> కమలాని వికసంతి. ( )

అ) ఇంటిలో ఆ) నేలలో ఇ) ఆకాశంలో ఈ) నీటిలో

3. <u>భిషజః</u> వైద్యం కరోతి. ( )

అ) న్యాయవాది ఆ) వైద్యుడు ఇ) రక్షకుడు ఈ) ఉపాధ్యాయుడు

4. వాయుః <u>సర్వత్ర</u> ప్రసరతి. ( )

అ) అన్నిచోట్ల ఆ) కొన్నిచోట్ల ఇ) ఒకచోట ఈ) ఎక్కడా కాదు

5. <u>దినాధిపతిః</u> ప్రాగ్దిశాయామ్ ఉదేతి. ( )

అ) సూర్యుడు ఆ) చంద్రుడు ఇ) నక్షత్రము ఈ) తోకచుక్క

APSCERT

3. అత్ర రేఖాంకితాని పదాని స్త్రీలింగే సంబోధకాని. రేఖాంకితసమానాని పదాని పాఠే సంతి. తాని అన్విష్య లిఖంతు.

(ఇక్కడ కింద గీత గీయబడ్డ పదాలు స్త్రీలింగంలో సంబోధకాలు. ఇలాంటి పదాలు పాఠంలో వెతికి రాయండి.)

లతా – **హే రాధే!** సుప్రభాతమ్.

గౌరీ – **హే కిరణ్మయి!** శుభసాయమ్

రాధా – **హే లతే!** సుప్రభాతమ్.

కిరణ్మయీ – **హే గౌరి!** శుభసాయమ్.

....

....

4. అధః దత్తైః పదైః రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(క్రింద ఇవ్వబడిన పదాలతో ఖాళీలను పూరించండి.)

కరమూలే, సన్నిధిమ్, దీపః, దక్షిణామూర్తయే, పూర్వాయ

1. నమః ..... గిరయే.

2. సర్వవిద్యానాం ..... నమః.

3. ..... సర్వతమోపహః.

4. జలేకస్మిన్ ..... కురు.

5. ..... తు గౌరీ స్యాత్.

పరియోజనాకార్యమ్

1. ఉత్తమాభ్యాససూచకాని చిత్రాణి సంకలయంతు. భిత్తిపత్రే లేపయంతు.

(మంచి అలవాట్లను చూపించే చిత్రాలను సేకరించి గోడపత్రికలో అతికించండి)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	అమ్	న	కించిత్
1. అహం ఏతాన్ శ్లోకాన్ పఠితుం శక్నోమి.			
2. శ్లోకానాం భావమ్ అవగతవాన్/అవగతవతీ.			
3. దశ నదీనాం నామాని లేఖితుం శక్నోమి.			

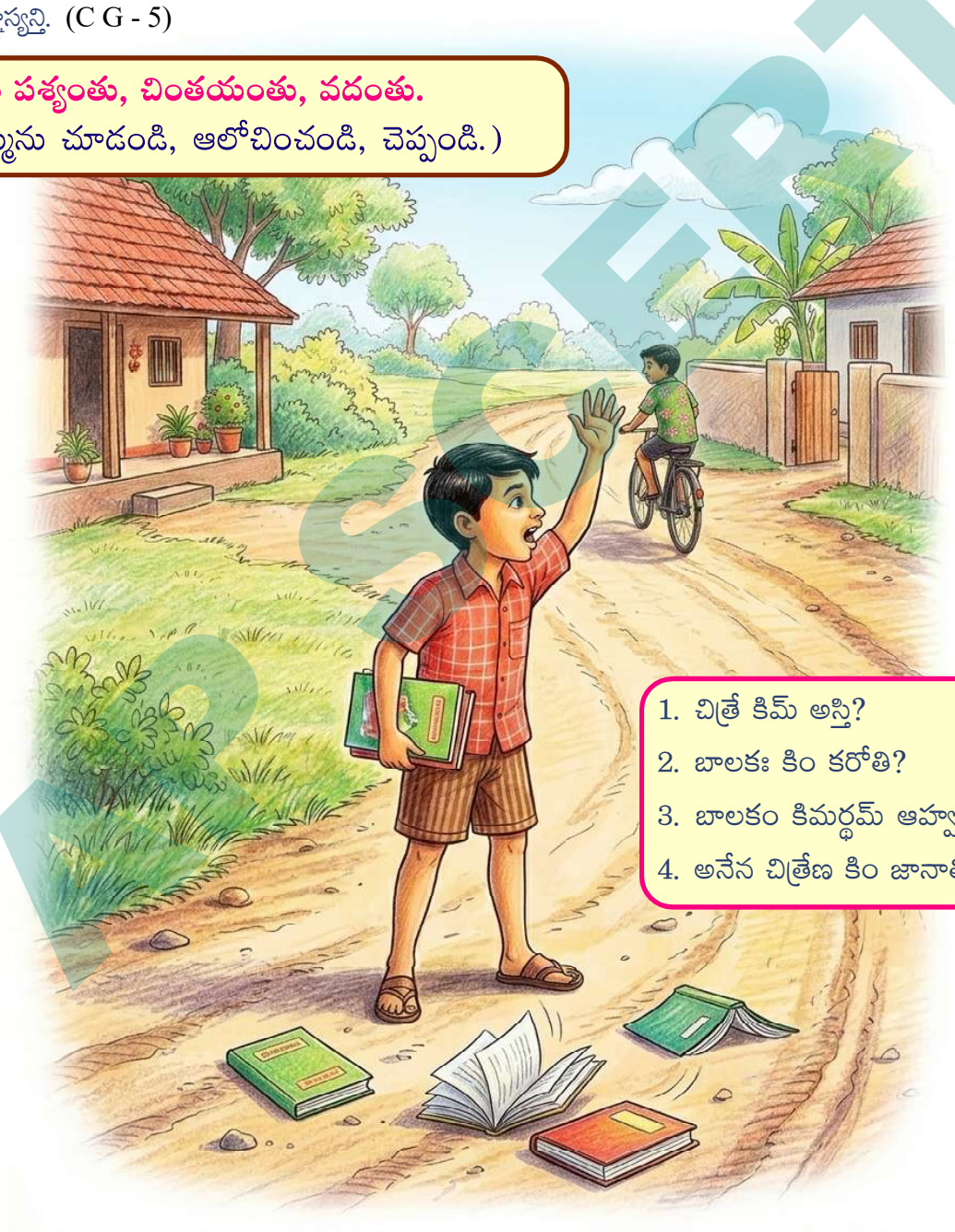
AP SCERT

3. ఋజువర్తనమ్

అభ్యసనఫలితాని –

1. ఛాత్రాః మాత్రా ఆపణికేన సహ చ సంస్కృతభాషాయాం వ్యవహారః కథం కరణీయః ఇతి జ్ఞాస్యన్తి. (C G - 1)
2. ఛాత్రాః మాతుః ఆదేశానుసారమ్ గృహే ఆవశ్యకవస్తూని ఆపణం గత్వా ఆనేతుం శక్ష్యన్తి. (C G - 2)
3. ఛాత్రాః ఆపణగతవివిధపదార్థానాం నామాని జ్ఞాస్యన్తి, స్వీయవ్యవహారజ్ఞానం ప్రవర్ధయిష్యన్తి. (C G - 3)
4. యథాపాఠం మాతుః ప్రబోధానుసారం సంస్కారవన్తః ఉత్తమబాలాః భవితుమ్ ఋజువర్తనమేవ జీవనే పరమోపాయ ఇతి అభిజ్ఞాస్యన్తి. (C G - 5)

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.
(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. చిత్రే కిమ్ అస్తి?
2. బాలకః కిం కరోతి?
3. బాలకం కిమర్థమ్ ఆహ్వయతి?
4. అనేన చిత్రేణ కిం జానాతి?

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.
(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

అంబా – గోపాల! కిం కరోతి భవాన్?

గోపాలః – పాఠం పఠామి అంబ!

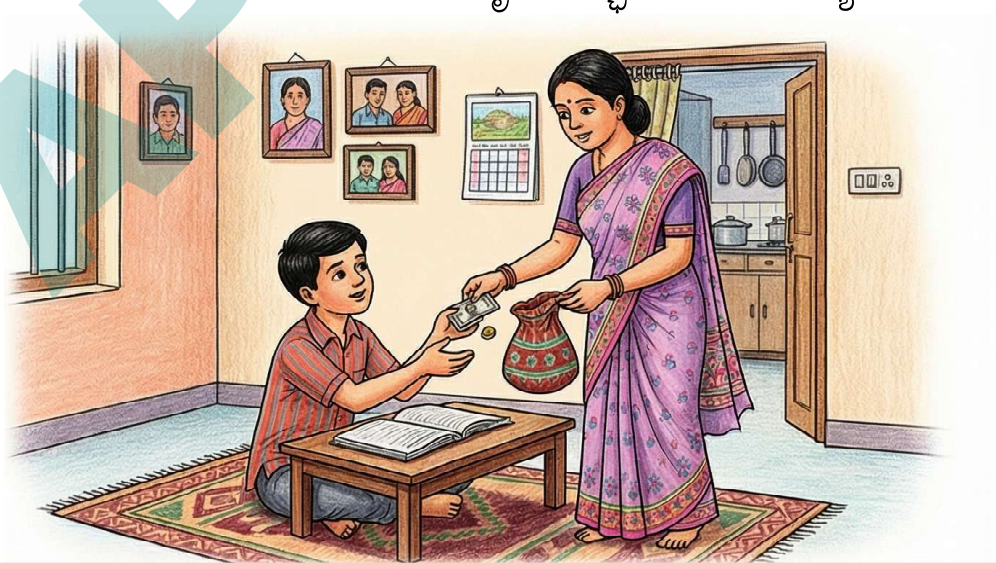
అంబా – వత్స! ఆపణం గచ్ఛతు. లవణం, శర్కరాం చ ఆనయతు.

గోపాలః – అహం గృహపాఠం లిఖిత్వా గచ్ఛామి అంబ!

అంబా – లవణమ్ ఇదానీమ్ అత్యావశ్యకమ్. శీఘ్రమ్ ఆనయతు.

గోపాలః – తథైవ అంబ! స్యూతం ధనం చ దదాతు. శీఘ్రమ్ ఆగచ్ఛామి.

(గోపాలః ఆపణం గచ్ఛతి. దశనిమేషేషు లవణం, శర్కరామ్, అవశిష్టం ధనం చ ఆనయతి. అంబాయాః కృతే యచ్ఛతి. అంబా రూప్యకాణి గణయతి.)

అంబా – గోపాల! పునః ఆపణం గచ్ఛతు!

గోపాలః – కిమర్థమ్ అంబ!

అంబా – ఆపణికః రూప్యకద్వయమ్ అధికం దత్తవాన్. **"పరధనం సర్పసమానమ్"** ఇతి జ్యేష్ఠాః వదంతి. శీఘ్రం గచ్ఛతు. "భవాన్ అధికం ధనం దత్తవాన్" ఇతి ఉక్త్వా ఆపణికాయ ధనం ప్రత్యర్పయతు. (గోపాలః దత్వా ఆగచ్ఛతి.)

గోపాలః – అంబ! సః ఆపణికః బహుసంతోషం ప్రకటితవాన్. 'ఉత్తమబాలకః' ఇతి ప్రశంసితవాన్. భవతః అంబా ఉత్తమసంస్కారాన్ బోధయతి ఇతి భవతీమ్ అపి ప్రశంసితవాన్. "ఇతః పరం కదాపి పరధనం న స్వీకరోమి" ఇతి అహం నిశ్చయం కరోమి.

అంబా – ఉత్తమః నిర్ణయః. భవాన్ శాలాం గంతుం సిద్ధః భవతు.

పదాని – అర్థాః

గచ్ఛతు	= వెళ్ళు	లవణమ్	= ఉప్పు
జ్యేష్ఠాః	= పెద్దలు	శర్కరా	= పంచదార
అధికమ్	= ఎక్కువ	ఆనయతు	= తీసుకురా
శీఘ్రమ్	= త్వరగా	ప్రత్యర్పయతు	= తిరిగి ఇవ్వు
స్యూతః	= సంచి	ఆపణికః	= దుకాణదారుడు

భావావగమనం ప్రతిస్పందనం

I శృణ్వంతు–విచింత్య వదంతు

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. అంబా గోపాలమ్ ఆపణం కిమర్థం ప్రేషయతి?
2. ఆపణికః గోపాలం కిమర్థం ప్రశంసతి?
3. భవంతః కిమపి ఉత్తమకార్యం కృతవంతః చేత్ వదంతు?

II పఠంతు–అవగచ్ఛంతు–వ్యక్తీకుర్వంతు

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. భవత్సు ఏకా బాలికా అంబా ఇవ, ఏకః గోపాలః ఇవ తయోః వాక్యాని స్పష్టతయా పఠంతు.

(మీలో ఒక అమ్మాయి అమ్మగా, ఒక అబ్బాయి గోపాలునిగా వారి వాక్యాలను స్పష్టంగా చదవండి.)

2. పాఠాంతే గోపాలేన అంబాం ప్రతి ఉక్తాని వాక్యాని పఠంతు. తేషాం భావం స్వీయవాక్యైః వదంతు.

(పాఠంలోని చివర గోపాలుడు తన తల్లితో అన్న మాటలను చదవండి. వాటి భావాన్ని మీ సొంతమాటల్లో చెప్పండి.)

AP SCERT

3. అధః దత్తమ్ అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

(క్రింద ఇవ్వబడిన గద్యమును చదివి ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయండి.)

ఆపణికః బహుసంతోషం ప్రకటితవాన్. 'ఉత్తమబాలకః' ఇతి ప్రశంసితవాన్. భవతః అంబా ఉత్తమసంస్కారాన్ బోధయతి ఇతి భవతీమ్ అపి ప్రశంసితవాన్. "ఇతః పరం కదాకపి పరధనం న స్వీకరోమి" ఇతి అహం నిశ్చయం కరోమి.

1. కః బహుసంతోషం ప్రకటితవాన్?

.....

2. గోపాలః కీదృశః ఇతి ప్రశంసితవాన్?

.....

3. అంబా కీదృశసంస్కారాన్ బోధయతి?

.....

4. కదాపి కిం న స్వీకరణీయమ్?

.....

భావవ్యక్తీకరణం సర్జనాత్మకత

III స్వీయరచనా (స్వంత రచన)

అ) అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు

(ప్రశ్నలకు సమాధానాలను రాయండి.)

1. గోపాలః ప్రథమవారమ్ ఆపణం కిమర్థం గతవాన్?
2. గోపాలః ద్వితీయవారమ్ ఆపణం కిమర్థం గతవాన్?
3. ఆపణికః గోపాలం కిమితి ప్రశంసితవాన్?

ఆ) అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

అ. భవంతః విద్యాలయం గచ్ఛంతి. మార్గే శతరూప్యకపత్రం అస్తి. తదా కిం కుర్వంతి? మాతృభాషయా లిఖంతు.

(మీరు బడికి వెళ్లే మార్గంలో వందరూపాయల నోటు ఉంది. అప్పుడు మీరు ఏం చేస్తారో మీ మాతృభాషలో రాయండి.)

APSCERT

IV సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్ (సృజనాత్మకవ్యక్తీకరణం)

1. పాఠ్యాంశం కథారూపేణ వదంతు.

(పాఠ్యాంశాన్ని కథగా చెప్పండి.)

V ప్రశంసా

లతా – మహోదయ! అద్య క్రీడాంగణే ఏకం సువర్ణాంగులీయకం లబ్ధమ్. స్వీకరోతు. కృపయా ఘోషణం కృత్వా తస్య స్వామినః కృతే దదతు.

ప్రధానాధ్యాపకః – ఉత్తమం కార్యం కృతవతీ.

(బాలాః! ఏవమేవ మార్గే కిమపి పశ్యంతి చేత్ భవంతః కిం కుర్వంతి?)

భాషాంశాః

అ. పదజాలాభివృద్ధిః, భాషాక్రీడాః

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

ఋ	ఱు	వ	ర్త	న	మ్
1	2	3	4	5	6

1. సూచితసంఖ్యామ్ అక్షరైః సంయోజ్య పఠంతు, లిఖంతు.

(సూచించిన సంఖ్యలు గల అక్షరాలను కలిపి చదవండి. రాయండి.)

ఉదా – 3, 4, 5, 6 వర్తనమ్

3, 5, 6 .....

1, 2 .....

5, 4, 5, 6.....

5, 3, 6 .....

APSCERT

2. పట్టికాయాం కానిచన పదాని వ్యస్తరూపేణ సంతి. తాని అన్విష్య లిఖంతు.

(ఈ పట్టికలో పాఠంలో వచ్చిన కొన్ని పదాలు తికమకగా ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని గుర్తించి రాయండి.)

అం	ఆ	ణం
ణి	ల	వ
ప	కః	బా

ఉదా – **1. ఆపణం**

2. ..... 4. .....

3. ..... 5. .....

3. అధః దత్తేషు వాక్యేషు రేఖాంకితపదస్య అర్థం చినుత

1. గోపాల! ఆపణం గచ్ఛతు. ( )

అ) వెళ్ళకు ఆ) వెళ్ళు ఇ) చదువు ఈ) తిరిగి ఇవ్వు

2. రామలక్ష్మణయోః రామః జ్యేష్ఠః. ( )

అ) అన్నయ్య ఆ) తమ్ముడు ఇ) పెద్దవాడు ఈ) చిన్నవాడు

3. ఛాత్రః పుస్తకాని స్యూతే స్థాపయతి. ( )

అ) తరగతిలో ఆ) ఇంట్లో ఇ) సంచిలో ఈ) పెట్టెలో

4. ఆపణికః అధికం ధనం దత్తవాన్ ( )

అ) అంగడివాడు ఆ) వైద్యుడు ఇ) అధ్యాపకుడు ఈ) చిత్రకారుడు

4. అధః దత్తాని పదాని విరుద్ధార్థకపదైః సహ విచింత్య యోజయంతు.

(క్రింద ఇవ్వబడిన పదాలను విరుద్ధార్థకపదములతో పాటు ఆలోచించి కలపండి.)

1. జ్యేష్ఠః	( )	అ. అల్పమ్
2. శీఘ్రమ్	( )	ఆ. విచారః
3. అధికమ్	( )	ఇ. కనిష్ఠః
4. సంతోషః	( )	ఈ. దూషితవాన్
5. ప్రశంసితవాన్	( )	ఉ. మందమ్

AP SCERT

ఆ. వ్యాకరణాంశాः

(వ్యాకరణాంశాలు)

1. ఉదాహరణానుసారం రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి ఖాళీలను పూరించండి.)

ఏకవచనమ్	బహువచనమ్
ఉదా - పఠతి	- పఠంతి
లిఖతి	
.....	వదంతి
ఖాదతి	.....
పిబతి	
.....	గచ్ఛంతి
.....	ఆగచ్ఛంతి

2. అధఃదత్తానాం వాక్యానామ్ ఆధారేణ ప్రశ్నాన్ పృచ్ఛంతు.

(కింద ఇవ్వబడ్డ వాక్యాల ఆధారంతో ప్రశ్నలను అడగండి.)

వాక్యమ్	ప్రశ్నఃl
ఉదా - బాలకఃపశ్యతి.	కఃపశ్యతి?
1. బాలకఃవదతి.	..... వదతి?
2. ఛాత్రఃలిఖతి.	..... లిఖతి?
ఉదా - బాలకాఃపశ్యంతి.	కేపశ్యంతి?
1. బాలకాఃవదంతి.	..... వదంతి?
2. ఛాత్రాఃలిఖంతి.	..... లిఖంతి?
ఉదా - బాలికాపఠతి.	కాపఠతి?
1. బాలికాపిబతి.	..... పిబతి?
2. మహిళాకరోతి.	..... కరోతి?

AP SCERT

ఉదా – బాలికాः పఠంతి. కాः పఠంతి?

1. బాలికాः పిబంతి. ..... పిబంతి?

2. మహిళాः కుర్వంతి. ..... కుర్వంతి?

3. అభ్యాసం కుర్వంతు.

(అభ్యాసం చేయండి.)

ఏకవచనమ్	బహువచనమ్
పఠామి	– పఠామఃు
.....	– లిఖామఃు
.....	– వదామఃు
ధావామి	– .....
.....	– పిబామఃు
.....	– చలామఃు

బాలాः! ఉపరి దత్తాని క్రియాపదాని కాని ఇతి జానంతి వా! తాని లట్ లకారే ప్రథమపురుషస్య ఏకవచన బహువచనరూపాణి.

(బాలలూ! పైన ఇవ్వబడిన క్రియాపదాలు ఏవో తెలుసా! అవి లట్ లకారం ప్రథమపురుషయొక్క ఏకవచన బహువచనరూపాలు.)

4. అధఃు దత్తానాం వాక్యానామ్ ఆధారేణ ప్రశ్నాన్ పృచ్ఛంతు.

(కింద ఇవ్వబడ్డ వాక్యాల ఆధారంతో ప్రశ్నలను అడగండి.)

వాక్యం	ప్రశ్నఃు
ఉదా – అహం పఠామి.	**కఃు పఠతి?**
అహం లిఖామి.	.....
అహం వదామి..	.....
అహం పిబామి.	.....

AP SCERT

ఉదా -	**వయం పఠామః.**	**కే పఠంతి?**
	వయం లిఖామః.	.....
	వయం వదామః.	.....
	వయం పిబామః.	.....

పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. ఆత్మనః ఋజువర్తనేన ప్రసిద్ధానాం గాంధీసదృశానాం చిత్రాణి సంకలయంతు. మూల్యాంకనపుస్తకే లేపయంతు.

(తమ నిష్కపటమైన నడవడికతో ప్రసిద్ధులైన గాంధీజీ లాంటి వారి బొమ్మలను సేకరించి మూల్యాంకనపుస్తకములో అతికించండి.)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	**న**	**కించిత్**
1. పాఠం సమ్యక్ అవగతవాన్/అవగతవతీ.			
2. లఘుపదాని లేఖితుం శక్నోమి.			
3. పాఠం పఠితుం శక్నోమి.			
4. పాఠస్య నీతిం వక్తుం శక్నోమి.			

AP SCERT

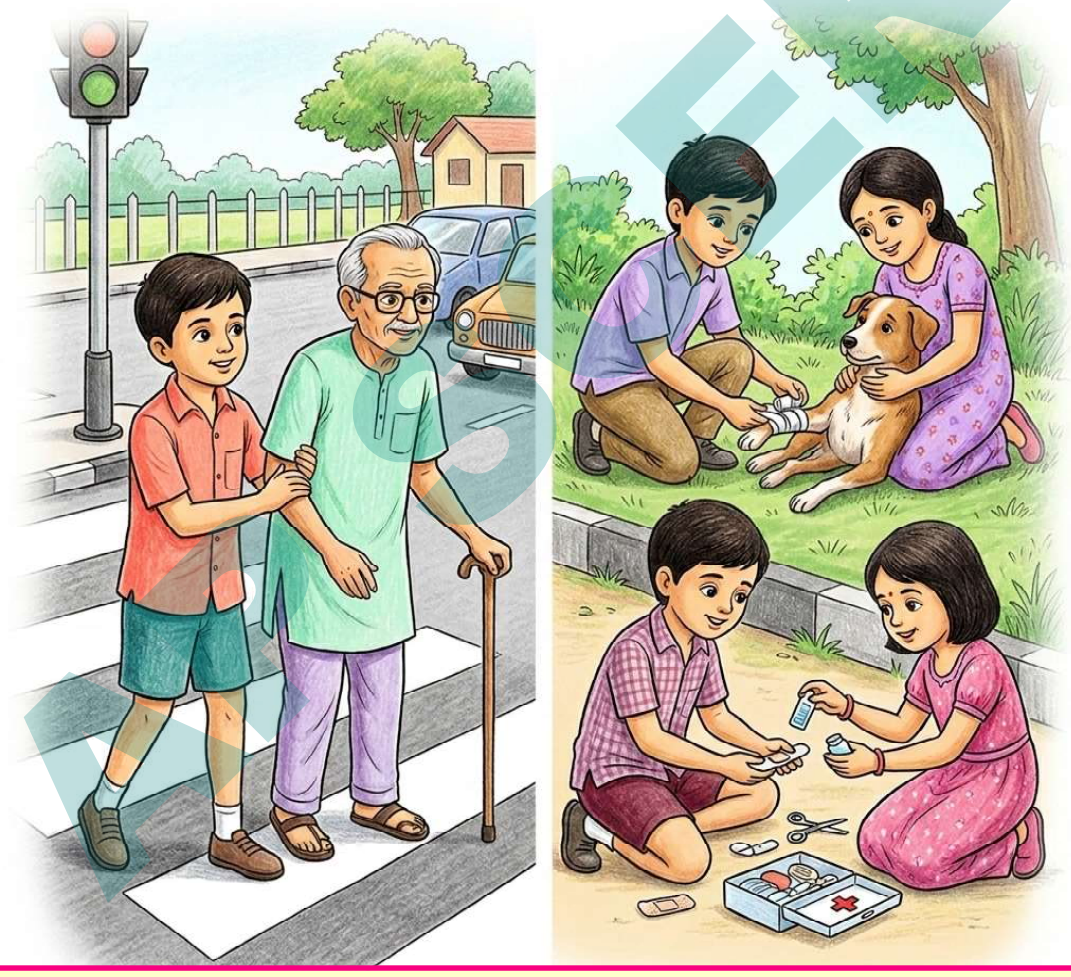
4. సహకారః

C4F8Z2

అభ్యసనఫలితాని –

1. ఛాత్రేభ్యః జాతివైరాదిధర్మానపి పరిత్యజ్య పరేభ్యః సహకారః దేయః ఇతి జ్ఞానముదయిష్యతి. (C G - 1)
2. ఛాత్రాః కథాపాఠశ్రవణాత్ స్వైః పూర్వజ్ఞాతకథాం సంస్కృతభాషయా వ్యవహర్తుం యతిష్యన్తే. (C G - 2)
3. పాఠగతనూతనపదానామర్థాన్ అభిజ్ఞాస్యన్తి. (C G - 3)
4. శబ్దరూపాణి ధాతురూపాణి చ పఠితుం అర్థం జ్ఞాతుం చ ప్రభవిష్యన్తి. (C G - 4)

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.
(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. చిత్రే బాలకః కిం కరోతి?
2. చిత్రే బాలికా కిం కరోతి?
3. భవాన్ కదాపి ఏవం కృతవాన్ వా?

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.
(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

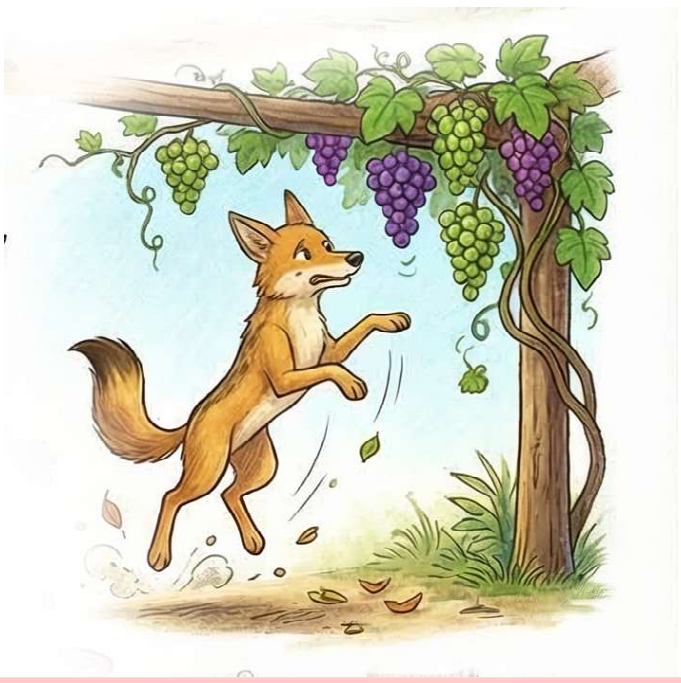
ఏకమ్ అరణ్యమ్ అస్తి. అరణ్యే ఏకః కాకః అస్తి. సః ఏకదా పిపాసాకులః భవతి. కాకః అత్ర పశ్యతి. జలం నాస్తి తత్ర పశ్యతి. జలం నాస్తి. సర్వత్ర పశ్యతి. జలం నాస్తి.

కాకః ఏకస్మిన్ స్థలే ఘటం పశ్యతి. కాకః ఘటస్య సమీపం గచ్ఛతి. ఘటే కించిత్ జలమ్ అస్తి. కాకః జలపానస్య ఉపాయం న జానాతి.

తత్ర ఏకః శృగాలః ఆగచ్ఛతి. శృగాలః బుభుక్షాకులః అస్తి.

సః ద్రాక్షాగుచ్ఛం పశ్యతి. శృగాలః ద్రాక్షాగుచ్ఛాయ కూర్దతి. సః శృగాలః పునః పునః కూర్దతి. గుచ్ఛం న ప్రాప్నోతి.

కాకః శృగాలం పశ్యతి. శృగాలః చతురః అస్తి. కాకః శృగాలం జలపానస్య విషయం వదతి. శృగాలః అపి కాకం ద్రాక్షాగుచ్ఛస్య విషయం వదతి. శృగాలః కాకమ్ ఉపాయం వదతి.

కాకః ఏకైకం ద్రాక్షాగుచ్ఛమ్ ఆనయతి. ఘటే స్థాపయతి. పునః పునః ఆనయతి. ఘటే స్థాపయతి.

జలమ్ ఉపరి ఆగచ్ఛతి. కాకః జలం పిబతి. శృగాలః ద్రాక్షాఫలాని ఖాదతి. ద్వావపి ఆనందేన గచ్ఛతః.

పదాని – అర్థాః

అరణ్యం	=	అడవి	శృగాలః	=	నక్క
పిపాసా	=	దాహం	బుభుక్షా	=	ఆకలి
అత్ర	=	ఇక్కడ	ఘటం	=	కుండ
తత్ర	=	అక్కడ	కించిత్	=	కొంచెం
జలం	=	నీరు	కూర్దతి	=	ఎగురుతుంది

భావావగమనం ప్రతిస్పందనం

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. కాకః శృగాలః ఇవ భవాన్ భవతః సుహృదః పరస్పరం సహకారం కృతవంతః చేత్ తాం ఘటనాం వదంతు
2. వయం సామాన్యతః కేషాం కృతే సహకారం కర్తుం శక్నుమః?

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు-వ్యక్తీకుర్వంతు

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. అధః దత్తం అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

కాకః శృగాలం పశ్యతి. శృగాలః చతురః అస్తి. కాకః శృగాలం జలపానస్య విషయం వదతి. శృగాలశ్చ కాకం ద్రాక్షాగుచ్ఛస్య విషయం వదతి.

1. కః శృగాలం పశ్యతి? .....
2. శృగాలః కీదృశః అస్తి? .....
3. కాకః శృగాలం కస్య విషయం వదతి ? .....
4. శృగాలః కాకం కస్య విషయం వదతి ? .....

APSCERT

భావవ్యక్తీకరణం సర్జనాత్మకత

III స్వీయరచనా

అ. అధఃదత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు

(ఈ కింది ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయండి)

1. కః పిపాసాకులః?
2. కః బుభుక్షాకులః?
3. కాకః కిమర్థమ్ అత్ర తత్ర పశ్యతి?
4. కః చతురః అస్తి?
5. కాకః జలం కథం పిబతి?

2. అధఃదత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని వ్యాసరూపేణ లిఖంతు

(ఈ కింది ప్రశ్నలకు వ్యాసరూపసమాధానాలు వ్రాయండి)

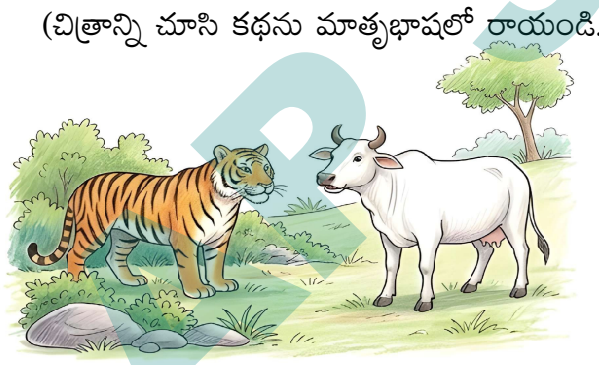
1. శృగాలః కిమర్థం చతురః?
2. భవాన్ మిత్రాణాం కృతే కీదృశం సహకారం కరోతి?

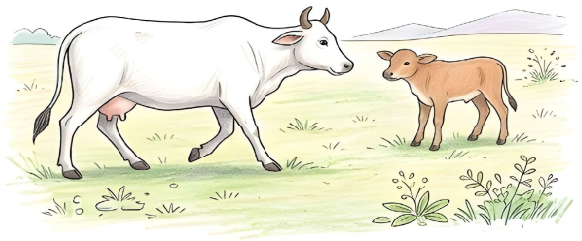
IV సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్.

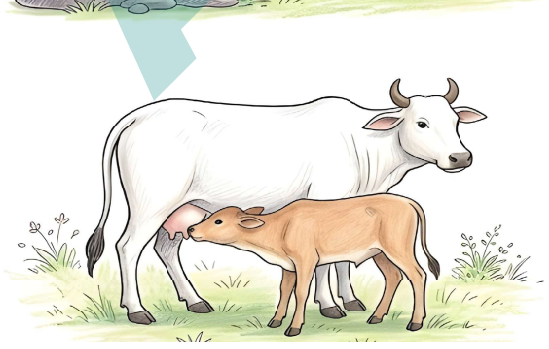
(సృజనాత్మకవ్యక్తీకరణం)

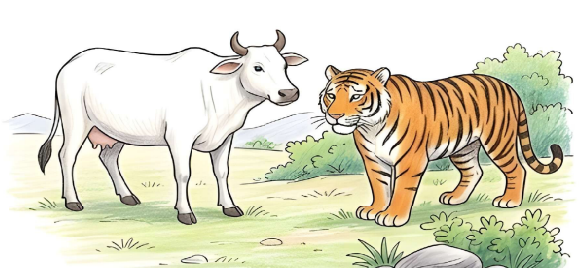
1. చిత్రం దృష్ట్వా కథాం మాతృభాషయా లిఖంతు.

(చిత్రాన్ని చూసి కథను మాతృభాషలో రాయండి.)

V ప్రశంసా.

సురేశః – గణేశ! గతదినే అహం పాఠశాలాం న ఆగతవాన్ ఖలు! ఏకవారం గృహపాఠం దర్శయతు భవాన్. దృష్ట్వా లిఖామి.

గణేశః – స్వీకరోతు భవాన్.

సురేశః – ధన్యవాదః. భవతః లేఖనం బహు సుందరం భవతి.

(సుందరతయా లిఖంతం భవతః మిత్రం కథం ప్రశంసతి.)

భాషాంశాః

VI పదజాలాభివృద్ధిః – భాషాక్రీడాః

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

1. వ్యస్తక్రమే దత్తానాం పదానాం చిత్రాణాం చ ఆధారేణ కోష్ఠకేషు జంతూనాం నామాని లిఖంతు.

(తికమకగా ఉన్న పదాలు మరియు బొమ్మల ఆధారంగా గళ్ళల్లో జంతువుల పేర్లు రాయండి.)

న కః శు

నుః ధే

లః ర్జా మా

శః శ

భుః ష వృ

హుః సిం

AP SCERT

2. **అధః దత్తైః పదైః రిక్తస్థానాని పూరయంతు.**

(కింద ఇచ్చిన పదాలతో ఖాళీలను పూరించండి.)

జలం, శృగాలం, ఉపాయం, ద్రాక్షాగుచ్ఛం.

1. శృగాలః ..... ఖాదతి.

2. కాకః ..... పృచ్ఛతి.

3. శృగాలః ..... వదతి.

4. కాకః ..... పిబతి.

3. **అధః దత్తేషు వాక్యేషు రేఖాంకితపదస్య అర్థం చినుత**

1. కాకః అత్ర పశ్యతి. ( )

   అ) అక్కడ ఆ) ఇక్కడ ఇ) ఎక్కడ ఈ) అడవిలో

2. జలం ఏకస్మిన్ ఘటే అస్తి. ( )

   అ) కుండలో ఆ) గిన్నెలో ఇ) గ్లాసులో ఈ) పళ్లెంలో

3. శృగాలః బుభుక్షాకులః అస్తి. ( )

   అ) కాకి ఆ) కోకిల ఇ) నక్క ఈ) కోతి

4. కాకః పిపాసాకులః అస్తి. ( )

   అ) ఆనందం ఆ) ఆకలి ఇ) బాధ ఈ) దాహం

4. **అధః దత్తాని పదాని విరుద్ధార్థకపదైః యోజయంతు**

1. అస్తి ( ) అ) నాస్తి
2. ఉపరి ( ) ఆ) అధః
3. ఆనందం ( ) ఇ) విచారం
4. సమీపం ( ) ఈ) దూరం
5. ఉపాయం ( ) ఉ) అపాయం

APSCERT

5. **అధః దత్తాని పదాని అకారాది క్రమేణ లిఖంతు**

1. కాకః, శృగాలః, పునః, ఏకః. .....
2. అత్ర, తత్ర, కించిత్, సమీపం. .....
3. జలం, ఘటం, ద్రాక్షాగుచ్ఛం, ఉపాయం. .....
4. ఆగచ్ఛతి, పూరయతి, వదతి, పశ్యతి. .....

ఎ. పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. జంతూనాం చిత్రాణి సంకలయంతు. తేషాం స్వభావం లిఖంతు, భిత్తిపత్రే ప్రదర్శయంతు.

(జంతువుల చిత్రాలను సేకరించండి. వాటి స్వభావం గురించి రాయండి. గోడపత్రికలో ప్రదర్శించండి.)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	అమ్	న	కించిత్
1. అహం పాఠమ్ అవగచ్ఛామి.			
2. పదానామ్ అర్థం జానామి.			
3. పదకోశమ్ ఉపయోక్తుం శక్నోమి.			
4. పాఠస్య నీతిం వక్తుం శక్నోమి.			

Y1W7U9

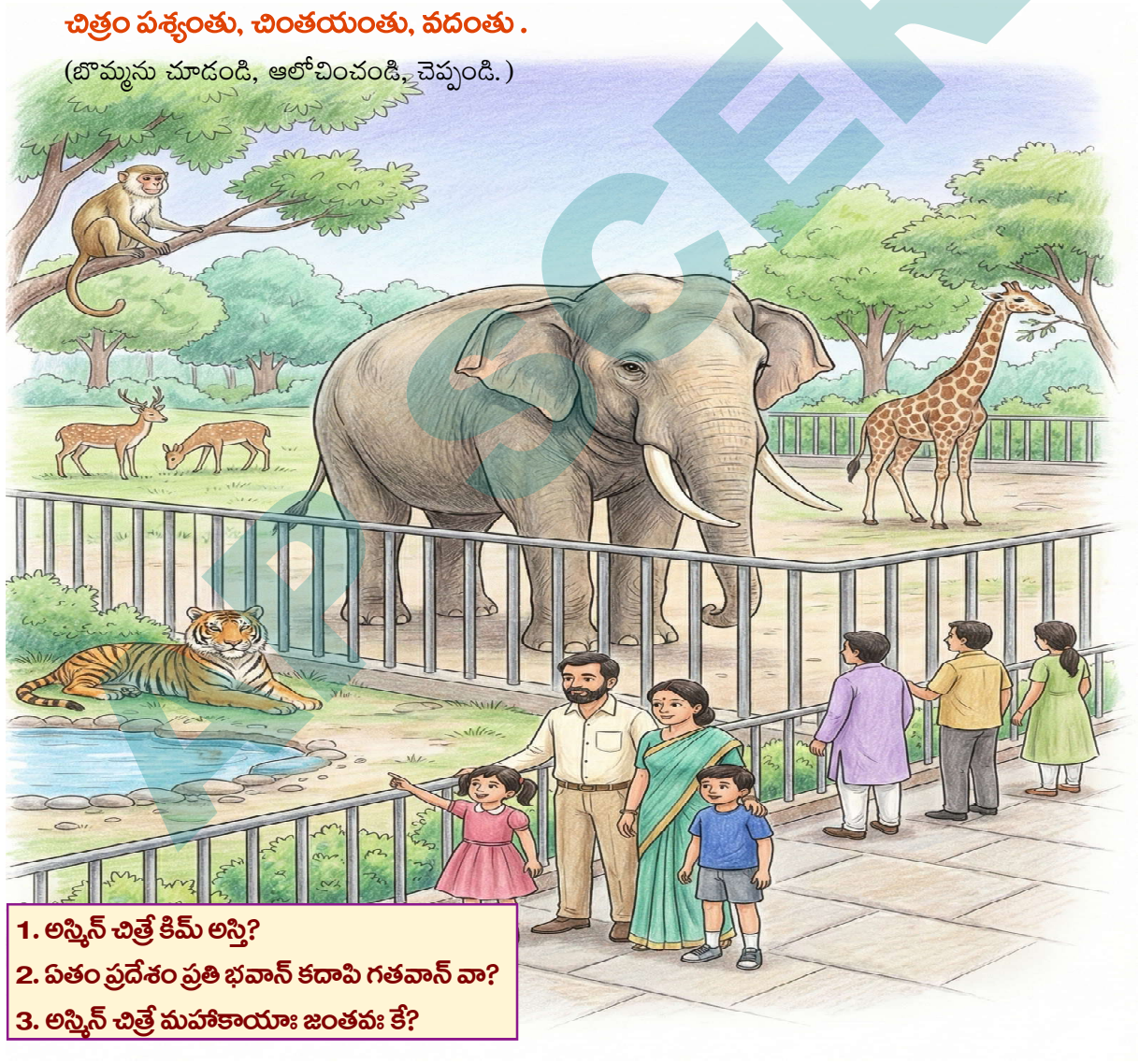
5 హస్తీ హస్తీ హస్తీ

అభ్యసనఫలితాని –

1. ఛాత్రాః సరళసంస్కృతగీతాని శృత్వా స్పష్టోచ్చారణేన గాతుం శక్నువంతి. CG - 1
2. ఛాత్రాః సంస్కృతపదైః జంతూనాం రూపవర్ణనం కర్తుం ప్రభవంతి. CG - 2
3. ఛాత్రాః గీతస్య సారాంశం స్వీయవాక్యైః లిఖితుం శక్నువంతి. CG - 3
4. వర్తమానకాలే ఏకవచన, బహువచన రూపాణాం జ్ఞానం ప్రాప్నువంతి. CG - 4

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు .

(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

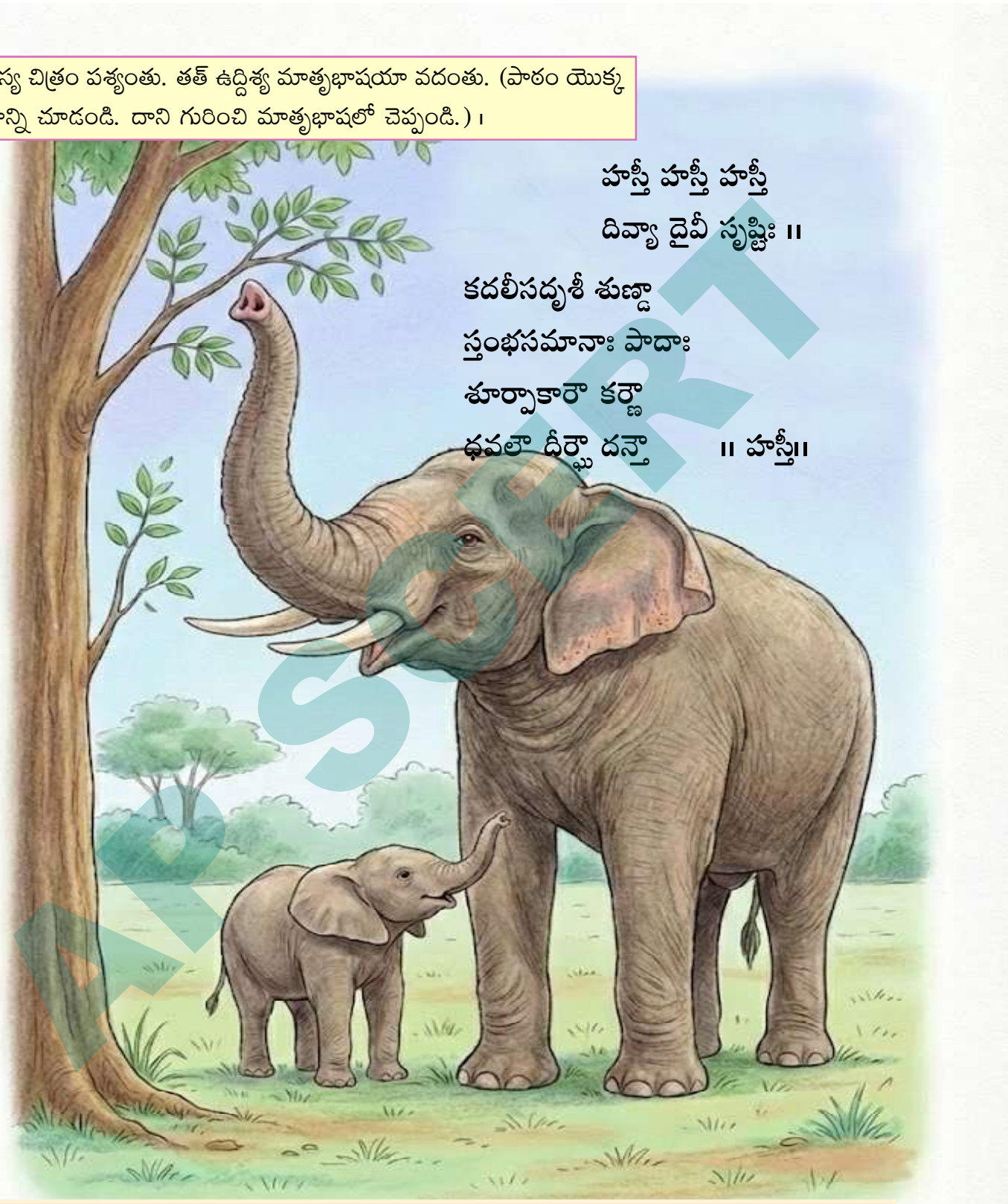
1. అస్మిన్ చిత్రే కిమ్ అస్తి?

2. ఏతం ప్రదేశం ప్రతి భవాన్ కదాపి గతవాన్ వా?

3. అస్మిన్ చిత్రే మహాకాయాః జంతవః కే?

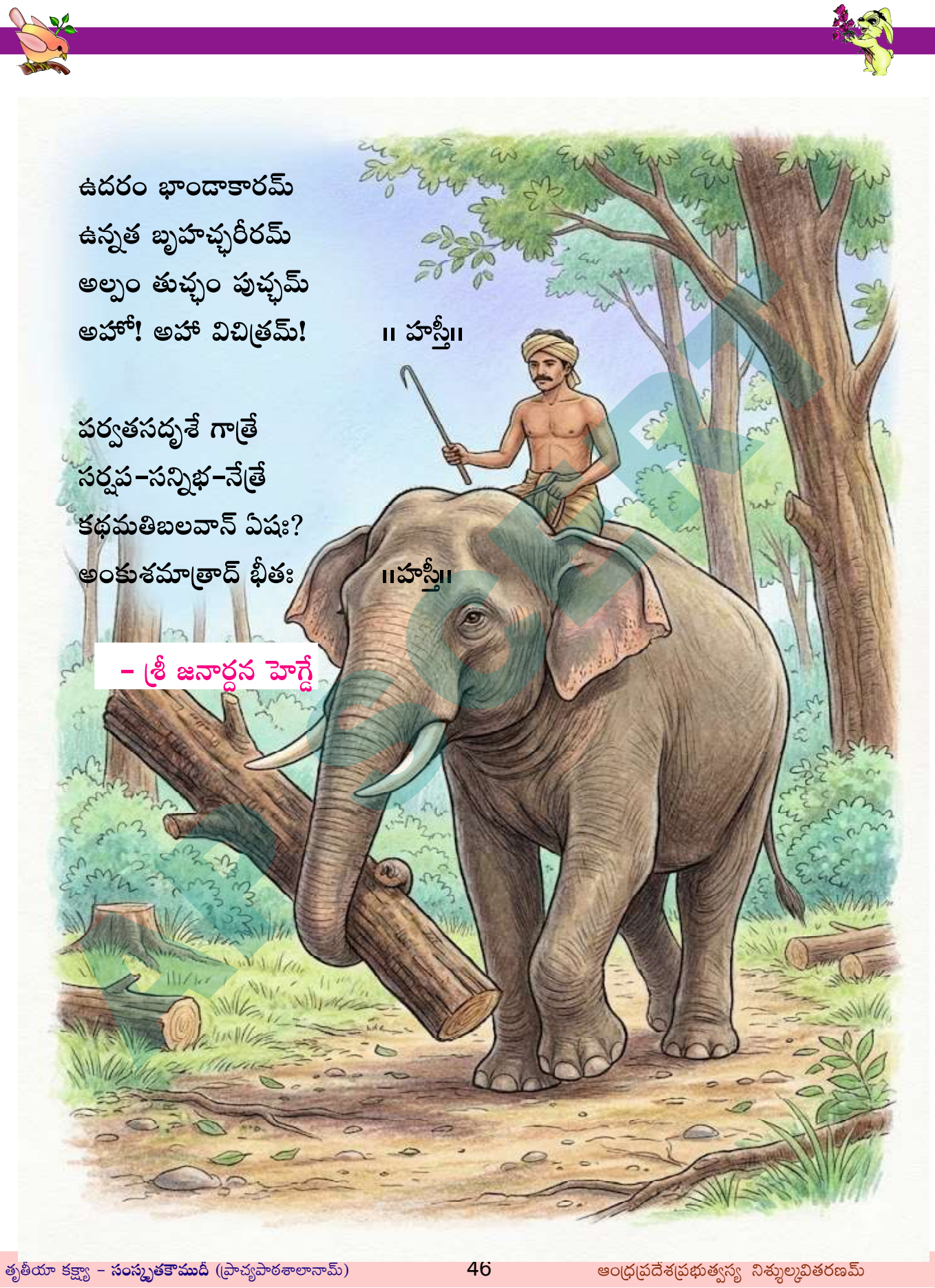
© SCERT

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు. (పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)।

హస్తీ హస్తీ హస్తీ
దివ్యా దైవీ సృష్టిః ॥
కదలీసదృశీ శుణ్డా
స్తంభసమానాః పాదాః
శూర్పాకారౌ కర్ణౌ
ఛవలౌ ధీర్ఘౌ దన్తౌ ॥ హస్తీ॥

APSCERT

ఉదరం భాండాకారమ్
ఉన్నత బృహచ్ఛరీరమ్
అల్పం తుచ్ఛం పుచ్ఛమ్
అహో! అహా విచిత్రమ్! ॥ హస్తీ॥

పర్వతసదృశే గాత్రే
సర్షప-సన్నిభ-నేత్రే
కథమతిబలవాన్ ఏషః?
అంకుశమాత్రాద్ భీతః ॥హస్తీ॥

– శ్రీ జనార్దన హెగ్డే

I. భావావగమనమ్ - ప్రతిస్పందనమ్.

1. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు, (వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

అ) భవాన్ కాన్ కాన్ జంతూన్ జానాతి?

ఆ) భవతః ప్రీతికరః జంతుః కః? కిమర్థమ్?

ఇ) గజం భవాన్ కుత్ర ? దృష్టవాన్? గజస్య విశేషాః కే?

2. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు. (చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

అ) అధః దత్తం అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

బిడాలః బాలానామ్ మిత్రమ్. బిడాలః మ్యావ్ మ్యావ్ ఇతి వదతి. బిడాలః మూషికాన్ ఖాదతి. బిడాలః క్షీరం పిబతి. బిడాలస్య మార్జాలః, ఓతుః, బిడాలకః దీప్తాక్షుః ఇతి నామాని సంతి. బిడాలస్య దంతాః, నఖాః చ నిశితాః భవంతి.

ప్రశ్నాః

1. కః బాలానాం మిత్రమ్?

.....

2. బిడాలః కిం పిబతి?

.....

3. కస్య దంతాః, నఖాః నిశితాః భవంతి?.

.....

4. కః మ్యావ్ మ్యావ్ ఇతి వదతి ?

.....

II. భావవ్యక్తీకరణమ్ - సర్జనాత్మకతా.

1. అధః దత్తయోః ప్రశ్నయోః సమాధానే వ్యాసరూపేణ లిఖంతు.

(క్రింద ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు వ్యాసరూప సమాధానాలు వ్రాయండి.)

అ) హస్తీ హస్తీ హస్తీ గీతస్య సారాంశం స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

ఆ) గజాః మానవానాం కృతే కథం ఉపకుర్వంతి?

ARSCERT

2. అధః దత్తయోః ప్రశ్నయోః సమాధానే సర్జనాత్మకతయా లిఖంతు.

(క్రింద ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు సర్జనాత్మకముగా సమాధానాలు రాయండి.)

అ) భవతః అభీష్టజంతోః ఆకారం స్వవాక్యైః లిఖంతు.

ఆ) గీతస్య ఆధారేణ గజమ్ అధికృత్య మాతృభాషయా సంభాషణం లిఖంతు.

III. భాషాంశాః

1. పదజాలాభివృద్ధిః (పదజాలాభివృద్ధి)

అ) అధః దత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు, లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదపట్టిక చూసి వాటి అర్థాలను తెలుసుకోండి, వ్రాయండి.)

1. హస్తీ = ... 2. సృష్టిః = ... 3. కదలీ= .....

4. భీతః = ... 5. ఉదరం = ... 6. పాదాః= .....

7. అంకుశః = ... 8. అల్పం = ... 9. ధవలౌ = ...

ఆ) అధః దత్తాని వాక్యాని పఠంతు. రేఖాంకితపదానాం సమానార్థకపదాని పాఠాత్ చిత్వా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలను చదవండి. గీతగీసిన పదాలకు సమానార్థకపదాలను పాఠం నుండి గుర్తించి రాయండి.)

అ. హస్తీ అరణ్యే నివసతి. గజః కదలీఫలాని ఖాదతి.

హస్తీ = ...

ఆ. గజస్య పాదాః స్తంభాః ఇవ భవంతి. గజస్య చత్వారః చరణాః భవంతి.

పాదాః = ...

ఇ. హరిణస్య విశాలం నేత్రమ్ అస్తి. సర్వేంద్రియాణాం నయనం ప్రధానమ్.

నేత్రమ్ = ...

ఈ. శశకస్య గాత్రం సుందరం భవతి. మానవస్య శరీరం పరోపకారాయ అస్తి.

గాత్రం = ...

AP SCERT

ఇ) అధః దత్తేషు వాక్యేషు రేఖాంకిత పదానాం విరుద్ధార్థకపదాని లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలలో గీతగీసిన పదాలకు వ్యతిరేకార్థకపదాలు రాయండి.)

అ. గజస్య <u>అల్పం</u> తుచ్ఛం పుచ్ఛమ్ అస్తి. గజస్య అధికం బలమ్ అస్తి.

ఆ. రేల్ యానం <u>దీర్ఘమ్</u> అస్తి. బస్‌యానం హ్రస్వమ్ అస్తి.

ఇ. దండదీపః <u>ధవలః</u> అస్తి. అంధకారః కృష్ణః అస్తి.

ఈ. తాలవృక్షః <u>ఉన్నతః</u> అస్తి. కదలీవృక్షః వామనః అస్తి.

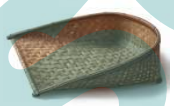
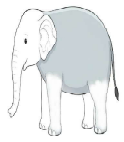
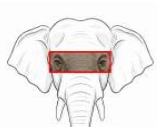
1. అల్పం X ..... 2. దీర్ఘమ్ X .....

3. ధవలః X ..... 4. ఉన్నతః X .....

ఈ) వస్తూని గజస్య అంగైః సహ మేలయన్తు.

(వస్తువులను ఏనుగు అవయవాలతో కలపండి.)

సర్షపః			కర్ణౌ
శూర్పః			పాదః
స్తంభః			ఉదరమ్
కదలీ			నేత్రే
భాండమ్			శుణ్డా

AP SCERT

2. వ్యాకరణాంశా: (వ్యాకరణాంశములు)

అ) ఉదాహరణానుసారం రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి ఖాళీలను పూరించండి.)

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
		
గజః	గజౌ	గజాః
		
కర్ణః	.....	.....
		
.....	.....	పాదాః

ఆ) ఉదాహరణానుసారం రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి ఖాళీలను పూరించండి.)

ఉదా: ఉదరమ్	ఉదరే	ఉదరాణి
అల్పమ్	అల్పే	.....
వనమ్	.....	.....
.....	గృహే	.....

ఇ) అధః దత్తపదేషు ఏకవచన – బహువచనరూపాణి అన్విష్య లిఖంతు.

(కింది వాటిలో ఏకవచన బహువచనరూపాలను వెదకి రాయండి.)

చటకః	కపోతాః
మయూరః	వృక్షాః
ఫలాని	పుష్పమ్
పర్ణాని	జలమ్

ఏకవచనరూపాణి – ....

బహువచనరూపాణి – ....

AP SCERT

ఈ) పఠంతు – అవగచ్ఛంతు (చదవండి. అర్థం చేసుకోండి.)

బాలకః పాఠశాలాం గచ్ఛతి.

బాలికా మందిరం గచ్ఛతి.

బస్ యానం గ్రామం గచ్ఛతి.

రేఖాంకితం క్రియాపదం వర్తమానకాలం సూచయతి.

(గీత గీయబడిన క్రియాపదం వర్తమానకాలాన్ని సూచిస్తున్నది.)

ఉ) ఉదాహరణానుసారం బహువచనే పరివర్తయంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి బహువచనంలోనికి మార్చండి.)

ఏ.వ	ద్వివ	బ. వ	ఏ.వ	ద్వివ	బ.వ

ఉదా: భవతి	భవతః	భవంతి	లిఖామి	లిభావః	లిఖామః
గచ్ఛతి	గచ్ఛతః	.....	పఠామి	పఠావః	.....
వదతి	వదతః	.....	వదామి	వదావః	.....
ధావతి	ధావతః	.....	భవామి	భవావః	.....
పఠతి	పఠతః	.....	ఖాదామి	ఖాదావః	.....

AP SCERT

3. పరియోజనాకార్యమ్ (ప్రాజెక్టుపని)

అ) గీతద్వయస్య అభ్యాసం కుర్వంతు. (ఈ రెండుపాటలను నేర్చుకోండి.)

(ఉడుత ఉడుత ఊచ్)

చిక్రోడ! చిక్రోడ! ఊచ్
కుత్ర గచ్ఛసి రే?
శాఖాస్తం బహుబీజం
ఆనయతి వా?
మహ్యం దదాతి వా?

(చిట్టి చిలకమ్మా)

హే లఘుశుకబాలే!
మాత్రా తాడితా వా?
వాటికాం యాతా వా?
ఫలమానీతం వా?
నీడే స్థాపితం వా?
గుటుక్ గిలితం వా?

ఆ) ఏతాదృశగీతాని సంకలయంతు. (ఇలాంటి పాటలను సేకరించండి)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	న	కించిత్
1. గీతం స్వయం గాతుం శక్నోమి.			
2. వివిధ జతూనాం నామాని వక్తుం శక్నోమి.			
3. సంస్కృతేన త్రీణి వాక్యాని వక్తుం శక్నోమి.			
4. గజస్య ఆకారం స్వీయవాక్యైః వక్తుం శక్నోమి			
5. గీతస్య అభినయం కర్తుం శక్నోమి.			

న అనిష్టం ప్రవదేత్ కస్మిన్ - ఎవరికినీ అపకారంచేసే మాటలు మాట్లాడకూడదు

APSCERT

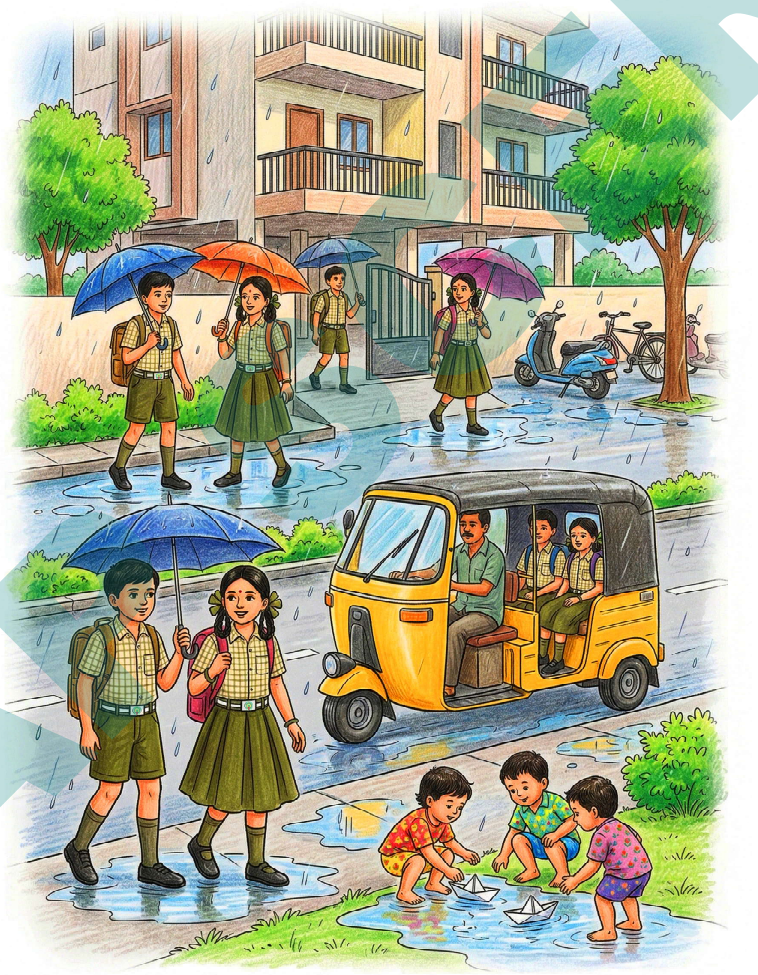
6. కాలపరిచయః

N6S1R8

అభ్యసనఫలితాని –

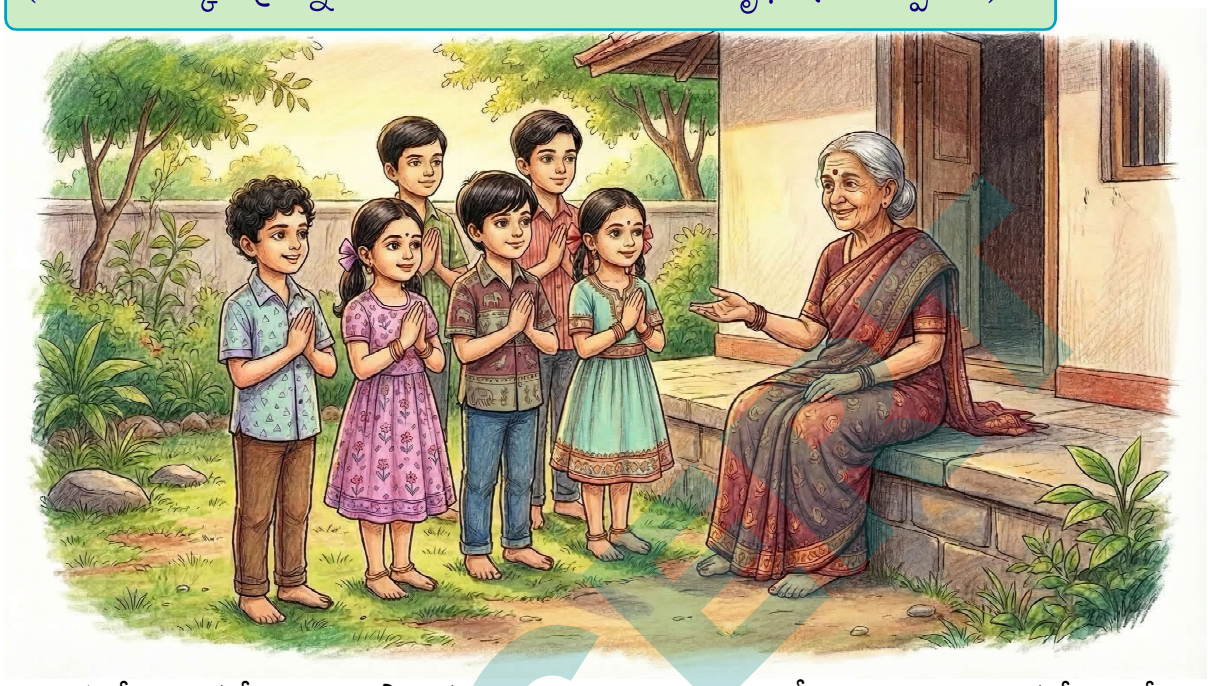
1. ఛాత్రాః సంస్కృతభాషాయాం సరళభాషణం కర్తుం శక్ష్యన్తి. (C G - 1)
2. ఛాత్రాః ఉత్సవానాం వైశిష్ట్యం కాలదర్శిన్యాః మాహాత్మ్యం వర్ణయితుం ప్రభవిష్యన్తి. (C G - 2)
3. ఛాత్రాః భారతీయకాలదర్శిన్యాః ప్రాముఖ్యమ్ అవగమిష్యన్తి. (C G - 3)
4. ఛాత్రాః వాసరాణాం మాసానామ్ ఋతూనాం చ నామాని జ్ఞాస్యన్తి. (C G - 4)
5. వ్యాకరణాంశేషు క్రియాపదస్య ఏకవచన-బహువచనరూపాణాం జ్ఞానం ప్రాప్స్యన్తి. (C G - 5)

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.
(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. చిత్రే కిం కిమ్ అస్తి?
2. వృష్టిః కస్మిన్ మాసే భవతి?
3. సంవత్సరే కే కే కాలాః భవంతి?

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.
(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

(రమేశస్య గృహే బాలసంస్కారకక్ష్యా ప్రచలతి. తత్ర మాతామహీ కాలపరిచయం కరోతి, రమేశః, శివః, రమణః, నరేశః, రాణీ, గౌరీ చ తత్ర సంతి.)

బాలాః సర్వే – **మాతామహి! నమస్కారః.**

మాతామహీ – **ఆగచ్ఛంతు, ఆగచ్ఛంతు, వార్తాలాపం కుర్మః.**

బాలాః సర్వే – **మాతామహి! వయం సర్వే ఆసక్తాః.**

మాతామహీ – **అస్తు, రమేశ! భవాన్ వదతు, సప్తాహే కతి దినాని సంతి?**

రమేశః – **సప్తాహే సప్త దినాని సంతి.**

రాణీ – **నామాని అహం వదామి. రవివాసరః, ఇందు (సోమ) వాసరః, భౌమ (మంగళ) వాసరః, బుధవాసరః, బృహస్పతి (గురు) వాసరః, భృగు(శుక్ర)వాసరః, మంద(శని) వాసరః.**

మాతామహీ – **द्वादशमासानां नामानि मया सह वदंतु. चैत्रः, वैशाखः, ज्येष्ठः, आषाढः, श्रावणः, भाद्रपदः, आश्वयुजः, कार्तिकः, मार्गशीर्षः, पुष्य, माघः, फाल्गुनः. मासे कति दिनानि संति इति कः वदति?**

శివః – **మాసే త్రింశత్ దినాని భవంతి.**

మాతామహీ – **మాసద్వయే ఏకః ఋతుః భవతి. అతః సంవత్సరే కతి ఋతవః సంతి?**

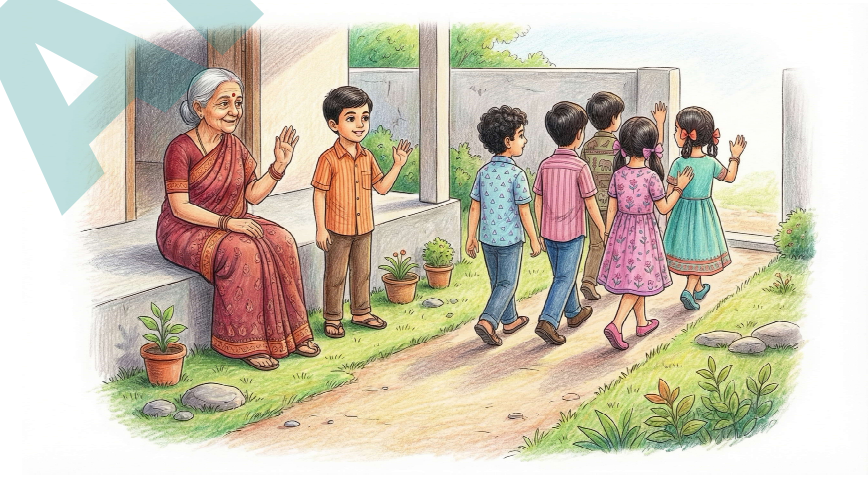
నరేశః – **షట్ ఋతవః సంతి.**

మాతామహీ – **ఋతూనాం నామాని జానంతి వా?**

గౌరీ – **(సర్వాన్ దృష్ట్వా) న జానీమః.**

మాతామహీ – **అహం వదామి. భవంతః అనువదంతు. వసంతఋతుః, గ్రీష్మఋతుః, వర్షర్తుః, శరదృతుః హేమంతఋతుః, శిశిరఋతుః. (బాలాః నామాని వదంతి) ఉత్తమమ్. సమ్యక్ వదంతి.**

సర్వేబాలాః – **మాతామహి! నూతనవిషయం పఠితుమ్ ఆగామి రవివాసరే అవశ్యమ్ ఆగచ్ఛామః.**

APSCERT

పదాని – అర్థాః

సంతి	=	ఉన్నాయి	అహం	=	నేను
ద్వాదశ	=	పన్నెండు (12)	వాసరః	=	వారము
వదతు	=	చెప్పుము	ఋతవః	=	ఋతువులు
నామాని	=	పేర్లు	ఉత్తమం	=	మంచిది

భావావగమనం ప్రతిస్పందనం

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. సప్తాహే విద్యాలయస్య విరామః కదా?
2. గ్రీష్మవిరామాః కదా?
3. కః ఋతుః భవతామ్ ఇష్టః? కిమర్థమ్?

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు-వ్యక్తీకుర్వంతు

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

అ) అధః దత్తేషు పదేషు భిన్నం పదం రిక్తస్థానేషు పూరయంతు.

(కింద ఇవ్వబడిన పదాలలో భిన్నంగా ఉన్నపదాలను గుర్తించి, వ్రాయండి.

1. సప్త, ద్వాదశ, త్రింశత్, పౌషః. .....
2. రవివాసరః, బుధవాసరః, వసంత ఋతుః, మందవాసరః. .....
3. మార్గశీర్షః, శ్రావణః, జ్యేష్ఠః, భృగువాసరః. .....
4. గ్రీష్మఋతుః, మాఘుః, వర్షఋతుః, శరదృతుః. .....

ఆ) అధః మాసానాం నామాని వ్యస్తక్రమేణ దత్తాని. తాని క్రమేణ లిఖంతు.

(కింద నెలల పేర్లు తికమకగా ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని క్రమంలో రాయండి)

1. సః త్ర మా చై		4. ణ మా శ్రా సః వ	
2. ధ ష సః మా ఆ		5. ఆ మా యు శ్వ సః జ	
3. ద్ర ప భా మా ద సః		6. మా కా సః ర్తి క	

APSCERT

ఇ. **ద్వాదశమాసానాం నామాని వదంతు, రాగసహితం గాయంతు. మహతాం జననమాసం జానంతు.**

(పన్నెండు నెలల పేర్లు చెప్పండి, రాగయుక్తంగా పాడండి, గొప్పవారు పుట్టిన నెలలను తెలుసుకోండి.)

చైత్రమాసే	– శ్రీరామజననమ్
వైశాఖమాసే	– బుద్ధజననమ్
జ్యేష్ఠమాసే	– శ్రీకూర్మజననమ్
ఆషాఢమాసే	– వ్యాసజననమ్
శ్రావణమాసే	– శ్రీకృష్ణజననమ్
భాద్రపదమాసే	– గణేశజననమ్
ఆశ్వయుజమాసే	– దుర్గాజననమ్
కార్తికమాసే	– కుమారజననమ్
మార్గశిరమాసే	– శ్రీ దత్తజననమ్
పౌషేమాసే	– వివేకజననమ్
మాఘుమాసే	– సరస్వతీ జననమ్
ఫాల్గునమాసే	– ప్రభుచైతన్య జననమ్.

భావవ్యక్తీకరణం సర్జనాత్మకత

III స్వీయరచనా

(రాయడం, స్వంత రచన)

అ. **అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.**

(కింది ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయండి)

అ) సప్తాహే బుధవాసరస్య అనంతరం కే కే వాసరాః ఆగచ్ఛంతి?

ఆ) ద్వాదశమాసేషు మధ్యే స్థితానాం షణ్మాసానాం నామాని లిఖంతు.

ఇ) శిశిరఋతోః అనంతరం కః ఋతుః?

ఆ) **అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని స్వీయవాక్యైః వ్యాసరూపేణ లిఖంతు.**

(కింది ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వ్యాసరూపసమాధానాలు వ్రాయండి)

అ. వసంతఋతోః ఆరభ్య భవతాం విద్యాలయః అర్ధదినం ప్రచలతి. కారణాని ?

ఆ. గ్రీష్మఋతౌ కిమర్థం విద్యాలయస్య విరామః భవతి?

AP SCERT

IV సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్

(సృజనాత్మకవ్యక్తీకరణం)

1. అధః ఏకా పట్టికా అస్తి. తామనుసృత్య వాక్యద్వయేషు భవతామ్ అభిప్రాయాన్ లిఖంతు.

(కింద ఒక పట్టిక ఉంది. దానిననుసరించి రెండు వాక్యాలలో మీయొక్క అభిప్రాయాలను రాయండి.)

ఋతుః	ప్రకృతౌ పరిణామః	అస్మాకం వేషః
వర్షర్తుః		
శరద్ఋతుః		
గ్రీష్మర్తుః		

V ప్రశంసా

ఉపాధ్యాయః – ప్రసాద! గ్రీష్మవిరామేషు భవాన్ కిం కరోతి?

ప్రసాదః – అహం సంపూర్ణవర్షే కాని కాని పర్వదినాని భవంతి, తేషు జనాః కిం కిం కుర్వంతి ఇతి జ్ఞాత్వా చిత్రైః సహ అభిలేఖం(రికార్డు) లిఖామి.

ఉపాధ్యాయః – రమేశ! ప్రసాదస్య ఏతత్ కార్యం కీదృశమ్?

రమేశః – శ్రీమన్! బహు ఉత్తమం కార్యమ్. అహమపి గ్రీష్మవిరామేషు ఏతాదృశం కార్యమ్ అవశ్యం కరోమి.

(భవతః కక్ష్యాయాం స్థితం సుందరచిత్రలేఖకం ఛాత్రం ప్రశంసంతు.)

భాషాంశాః

VI పదజాలాభివృద్ధిః – భాషాక్రీడాః

1. అధః దత్తాయాం పట్టికాయాం సంస్కృతమాసాః, ఆంగ్లమాసాః చ సంతి. తేషు కః మాసః నాస్తీతి వదంతు.

(కింది పట్టికలో సంస్కృతనెలలు మరియు ఆంగ్లనెలలు ఉన్నాయి. వాటిలో ఏ నెల రాలేదో చెప్పండి)

జు	లై	ఆ	షా	ధ	భా	ద్ర	ప	ద
రా	శ్రా	శ్వ	ఏ	ప్రి	ల్	స్ట్	గ	ఆ
మే	వ	యు	కా	ర్తి	క	ఈ	రు	నె
చై	ణ	జ	రి	వ	బ్ర	ఫి	బ	ట్టెం
త్ర	మా	ర్గ	శి	ర	జూ	న్	క్టో	బ
మి	ర్చి	మా	ఘ	ఫా	ల్గు	న	అ	రు
ష్టం	జ్యే	పు	ష్య	లు	రు	బ	వం	వ

2. కార్తికమాసే వయం వనభోజనార్థం గచ్ఛామః.

(కార్తికమాసంలో మనం వనభోజనానికి వెళ్తాము.)

వ	న	భో	జ	న	మ్
1	2	3	4	5	6

'వనభోజనమ్' ఇతి పదే ప్రత్యేకమ్ అక్షరేణ సహ సూచితసంఖ్యాం సంయోజ్య పఠంతు, లిఖంతు.

('వనభోజనమ్' అనే పదం లోని ప్రతి అక్షరంతో సూచించబడిన సంఖ్యలను కలిపి చదవండి, రాయండి.)

ఉదా –	**1 5 6**	**వనమ్**
	4 5 6	.....
	3 4 5 6	.....
	3 4	.....
	4 2 5 6	.....

3. అధః దత్తానాం వాక్యానాం ప్రశ్నాన్ అవగచ్ఛంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలకు ప్రశ్నలను తెలుసుకోండి.)

ఉదా –	**వాక్యమ్**	**ప్రశ్నః**
	అ) బాలకః అస్తి.	కః అస్తి?
	ఆ) బాలకాః సంతి.	కే సంతి?
	ఇ) బాలికా అస్తి.	కా అస్తి?
	ఈ) బాలికాః సంతి.	కాః సంతి?
	ఉ) యానమ్ అస్తి.	కిమ్ అస్తి?
	ఊ) యానాని సంతి.	కాని సంతి?

AP SCERT

4. అధః దత్తానాం వాక్యానాం ప్రశ్నాన్ కుర్వంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలకు ప్రశ్నలను వేయండి.)

వాక్యమ్	**ప్రశ్నః**	**వాక్యమ్**	**ప్రశ్నః**
అ) వృక్షః అస్తి.	.....	ఈ) ఛాత్రా అస్తి.	.....
ఆ) వృక్షాః సంతి.	.....	ఉ) పద్మాని సంతి.	.....
ఇ) ఛాత్రాః సంతి.	.....	ఊ) పద్మమ్ అస్తి.	.....

5. ఉదాహరణమ్ అనుసృత్య అధః దత్తమ్ అభ్యాసం కుర్వంతు. పఠంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి కింది అభ్యాసాన్ని చేయండి. చదవండి.)

ఉదా – దీపః అస్తి. **దీపః నాస్తి.**

అ. లేఖనీ అస్తి. .....

ఆ. అధ్యాపకః అస్తి. .....

ఉదా – బాలికాః సంతి. **బాలికాః న సంతి.**

అ. యానాని సంతి.

ఆ. స్యూతాః సంతి.

అ) అధః దత్తేషు వాక్యేషు రేఖాంకితపదస్య అర్థం చినుత

1. వాసరే సప్తదినాని సంతి.

అ) 6 ఆ) 30 ఇ) 4 ఈ) 7

2. అహం పాఠశాలాం గచ్ఛామి.

అ) నీవు ఆ) నేను ఇ) మీరు ఈ) వారు

3. సంవత్సరే ద్వాదశమాసాః సంతి.

అ) 12 ఆ) 21 ఇ) 7 ఈ) 28

4. రవివాసరః నామ కః అర్థః.

అ) సోమ ఆ) బుధ ఇ) ఆది ఈ) మంగళ

ఎ. పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. **చైత్రాదిమాసేషు కాని కాని పర్వదినాని భవంతి?**

(చైత్రం మొదలగు నెలల్లో ఏ ఏ పండుగలు వస్తాయి?)

AP SCERT

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	అమ్	న	కించిత్
1. వాసరాణాం నామాని జానామి.			
2. ద్వాదశమాసానాం నామాని వక్తుం శక్నోమి.			
3. షడృతూనాం నామాని వక్తుం శక్నోమి.			

AP SCERT

పఠంతు - నందంతు

పాయసస్య ప్రవాహః

దివ్యా వృక్షస్య అధః ఉపవిశ్య రోదనం కుర్వతీ అస్తి. తదానీమేవ ఏకా మహిళా ఆగత్య, **'బాలే' కిమర్థం రోదనం కరోతి?'** ఇతి పృష్టవతీ?

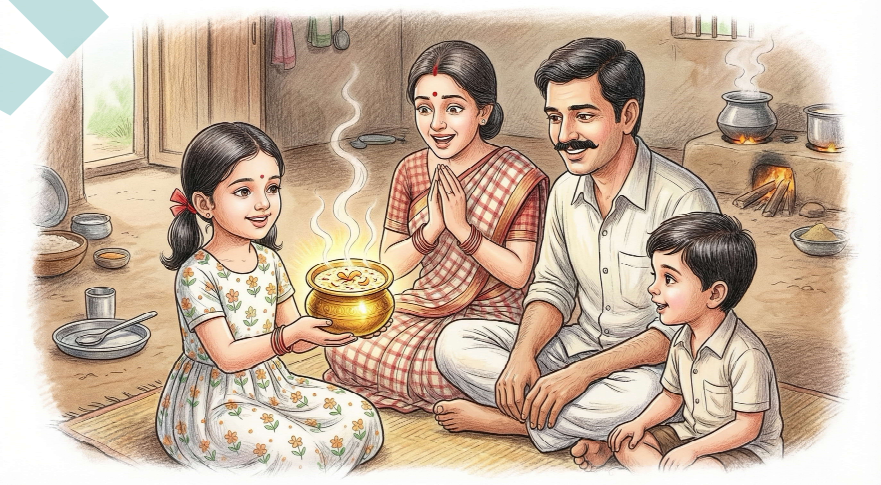
"అద్య పాయసం కరోతు, ఇతి అహమ్ అంబాం పృష్టవతీ. భోజనార్థమేవ ఆహారః నాస్తి. భవత్యాః కృతే పాయసమ్ అపేక్ష్యతే వా? ఇతి ఉక్త్వా, అంబా మాం తాడితవతీ" ఇతి దివ్యా ఉక్తవతీ.

తత్ శ్రుత్వా మహిలా ఏకం రక్తపాత్రం దివ్యాయై దత్వా "బాలే! ఏతత్ పాత్రం గృహం నయతు. యదా పాయసం పాతుమ్ ఇచ్ఛతి తదా పాత్రం స్పృష్ట్వా **'దదాతు దదాతు పాయసమ్'** ఇతి వదతు. పాత్రతః యథేచ్ఛం పాయసం ప్రవహతి.

యదా పాయసం పర్యాప్తం తదా పునః పాత్రం స్పృష్ట్వా **'పర్యాప్తం పర్యాప్తం పాయసమ్'** ఇతి వదతు. పాయసస్య ప్రవాహః స్థగితః భవతి. ఇతః పరం భవత్యాః క్షుధాసమస్యా ఏవ న భవతి.

దివ్యా ఆనందేన గృహం గత్వా మహిళాయాః వచనానుసారం పాత్రం స్పృష్ట్వా **'దదాతు దదాతు పాయసమ్'** ఇతి ఉక్తవతీ. తదా పాత్రతః సుగంధయుక్తం, మధురాతిమధురమ్, ఉష్ణం చ పాయసం పాత్రతః ప్రోధమ్ అభవత్. దివ్యా మాతరం సర్వమ్ ఉక్తవతీ. సర్వే ఆనందేన పాయసం యథేచ్ఛం పీతవంతః.

APSCERT

ఏకస్మిన్ దినే దివ్యా యదా విద్యాలయం గతవతీ తదా క్షుధాపీడితా తస్యాః అంబా పాత్రం స్పృష్ట్వా **'దదాతు దదాతు పాయసమ్'** ఇతి ఉక్తవతీ. శీఘ్రమేవ పాత్రతః సుగంధయుక్తమ్, ఉష్ణం చ పాయసం ప్రోధమ్ అభవత్. సా ఉదరపూర్ణం పాయసం పీతవతీ.

పరంతు **'పాయసప్రవాహః కథం స్థగనీయః'** ఇతి సా న జ్ఞాతవతీ. అతః పాత్రతః పాయసం ప్రవహత్ ఏవ అసీత్. తథా పాయసేన తేషాం గృహం పూర్ణం భూత్వా, బహిరపి ఆగతమ్. శనైః శనైః తేషాం గ్రామః అపి పాయసేన పూర్ణః అభవత్.

విద్యాలయే పఠంతీ దివ్యా మార్గే ప్రవహత్ పాయసం దృష్ట్వా, ధావిత్వా, గృహమ్ ఆగతవతీ. పాయసపాత్రం స్పృష్ట్వా **'పర్యాప్తం పర్యాప్తం పాయసమ్'** ఇతి ఉక్త్వా పాయసప్రవాహం స్థగితవతీ చ.

తస్మిన్ గ్రామే సర్వేషాం గృహాణి పాయసేన పూర్ణాని అభవన్ సర్వే ఏకసప్తాహం యావత్ పాయసం యథేచ్ఛం ఖాదితవంతః తదా ఏవ గ్రామే పాయసం సమాప్తమ్ అభవత్.

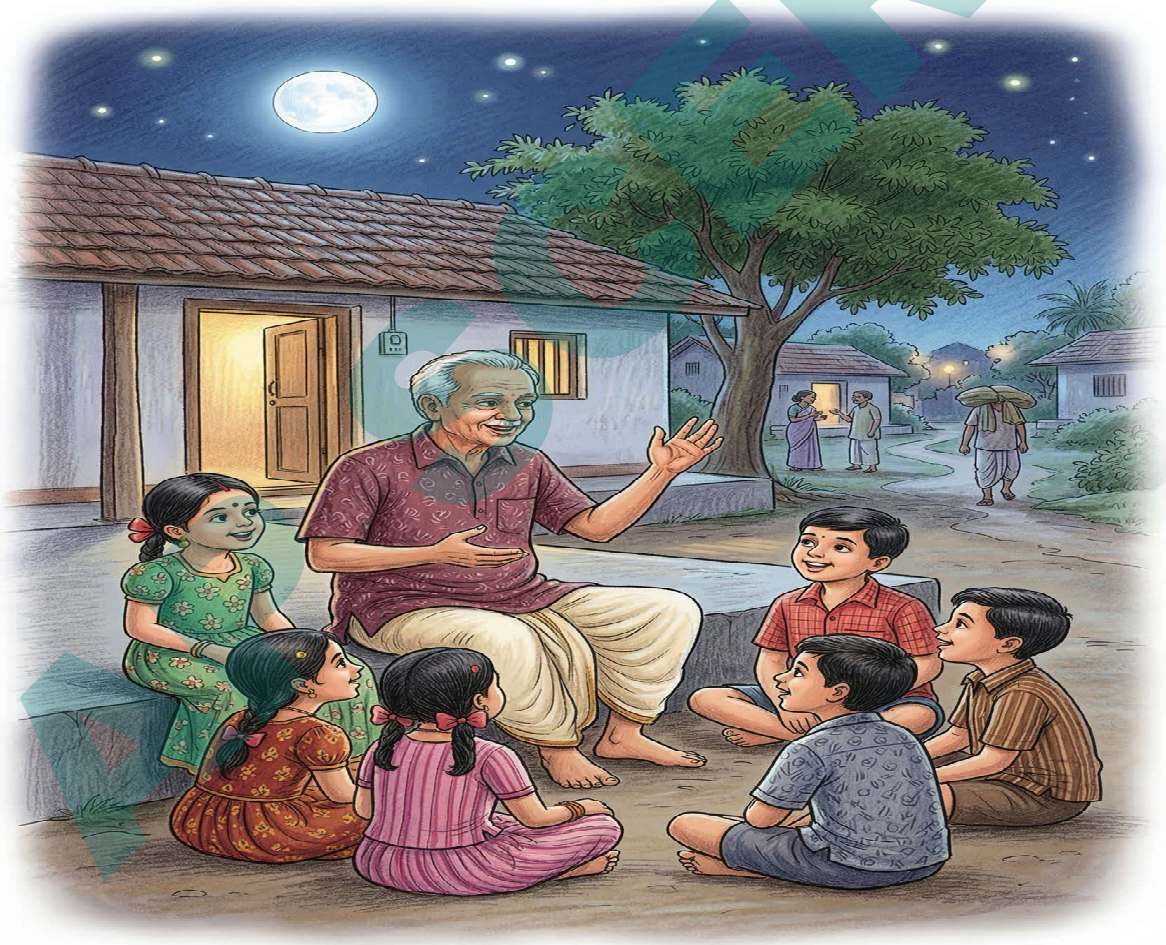

7. సుభాషితమ్

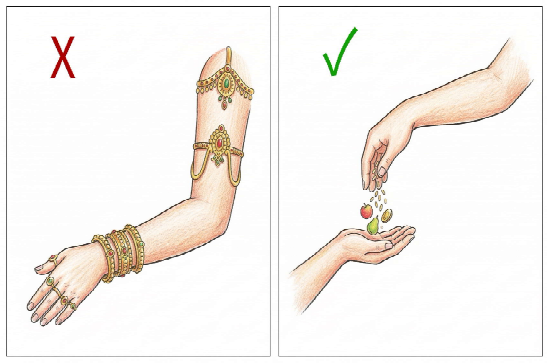
అభ్యసనఫలితాని –

1. ఛాత్రాః శిక్షకసస్వరవాచనమ్ అనుసరిష్యన్తి. (C G - 1)
2. ఛాతాః స్వనిత్యజీవనే సుభాషితానాం లక్ష్యమ్ అనుపాలయిష్యన్తి. (C G - 2)
3. ఛాత్రాః సుభాషితానామర్థం పరస్పరమ్ అభివ్యఞ్జయిష్యన్తి. (C G - 3)
4. ఛాత్రాః శరీరావయవానాం నామాని సంస్కృతభాషాయాం వక్ష్యన్తి. (C G - 4)
5. వ్యాకరణాంశేషు ఏకవచన-బహువచనపదాని జ్ఞానం ప్రాప్స్యన్తి. (C G - 5)

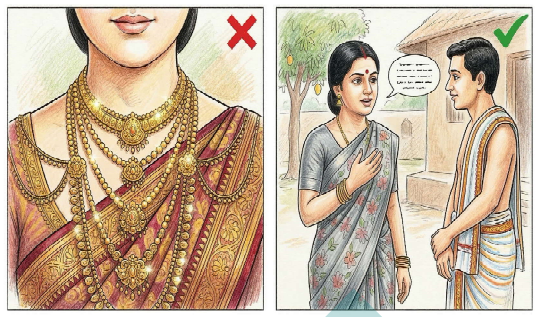
చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.
(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

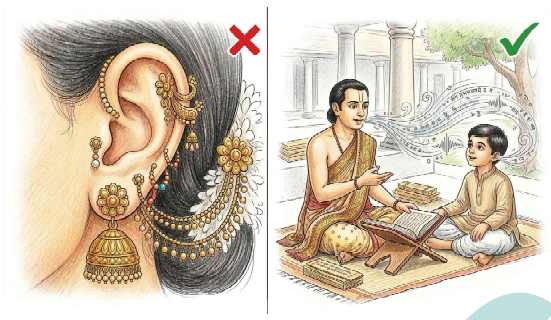
1. చిత్రే కే కే సంతి?	3. బాలాః కిమర్థమ్ ఉత్సాహేన సంతి?
2. తే కిం కుర్వంతి?	4. బాలాః కిం శ్రోతుమ్ ఇచ్ఛంతి?

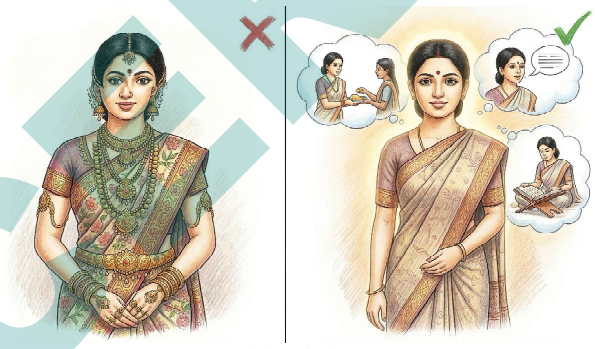

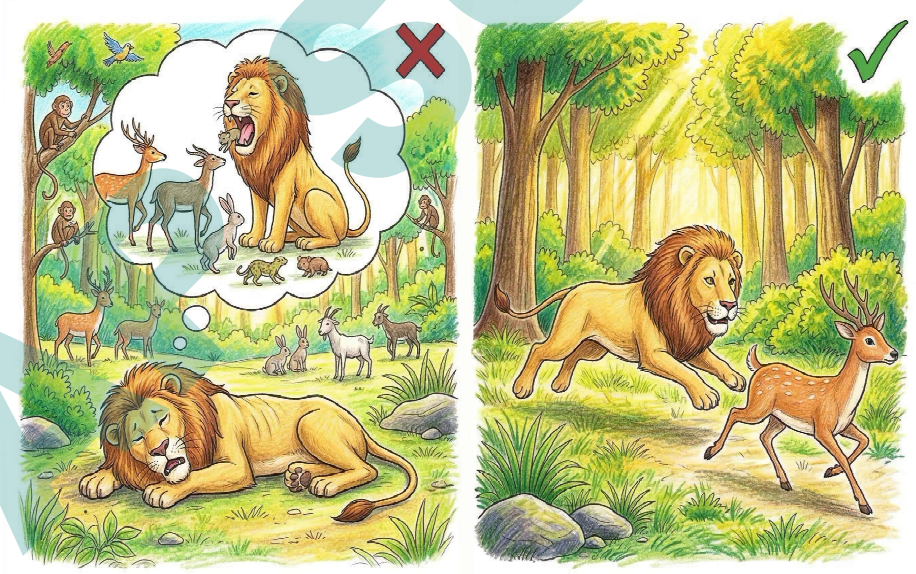
1. హస్తస్య భూషణం దానం
సత్యం కంఠస్య భూషణమ్ ।
శ్రోత్రస్య భూషణం శాస్త్రం
భూషణైః కిం ప్రయోజనమ్? ॥

భావః – దానమే చేతికి అలంకారం. సత్యాన్ని పలకడమే కంఠానికి ఆభరణం. శాస్త్రచర్చలే చెవులకు నగలు. ఇక మిగిలిన ఆభరణాలతో ప్రయోజనమేంటి?

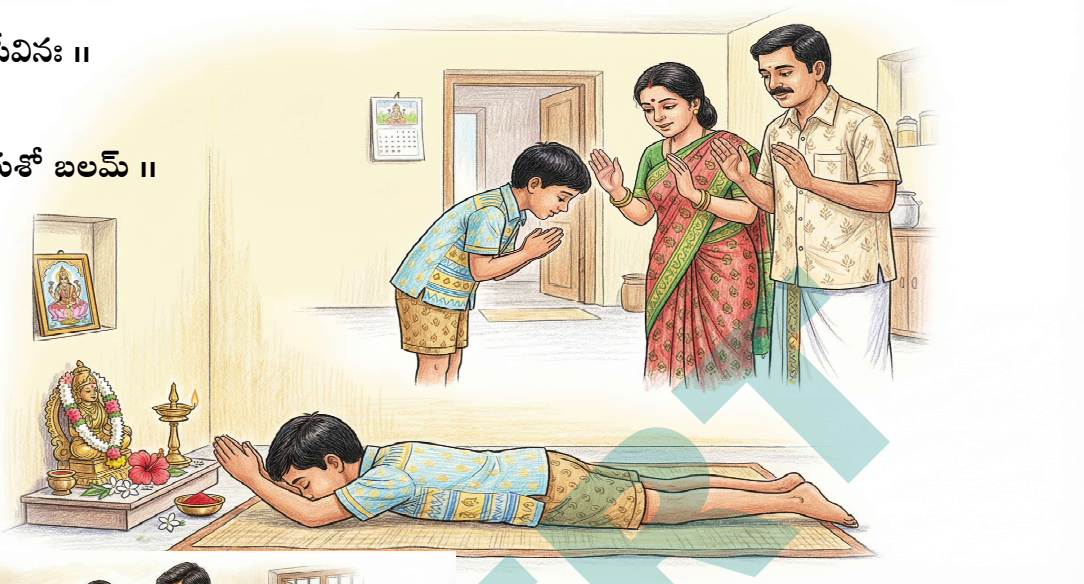

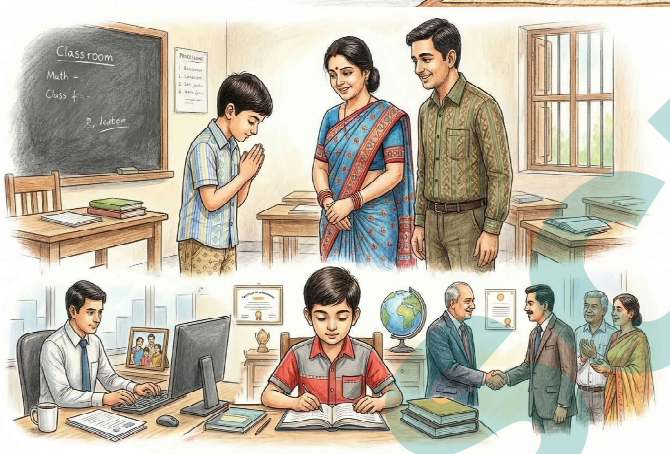

2. ఉద్యమేన హి సిద్ధ్యంతి
కార్యాణి న మనోరథైః ।
న హి సుప్తస్య సింహస్య
ప్రవిశంతి ముఖే మృగాః ॥

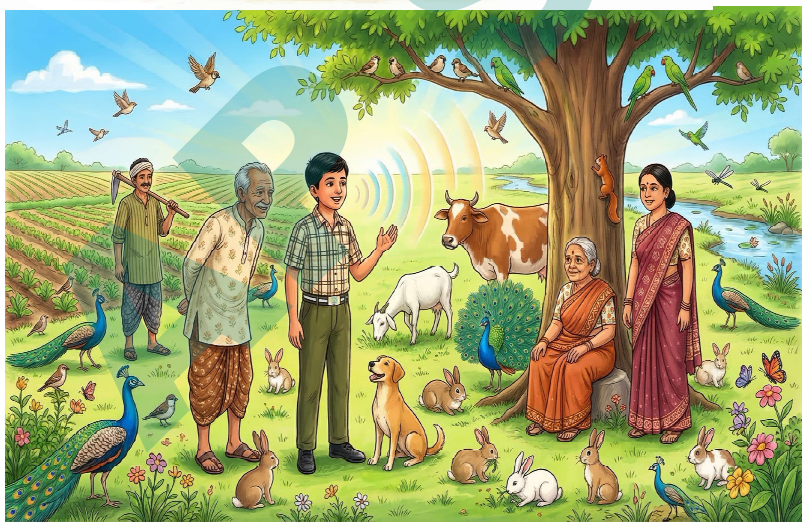
భావః – ప్రయత్నంతోనే పనులు నెరవేరుతాయి. కాని కేవలం కోరుకున్నంత మాత్రాన కోరికలు నెరవేరవు. నిద్రపోతున్న సింహం నోటిలో జంతువులు తమంతట తాము పడవు గదా!

3. అభివాదనశీలస్య
నిత్యం వృద్ధోపసేవినః ॥
చత్వారి తస్య వర్ధంతే
ఆయుర్విద్యా యశో బలమ్ ॥

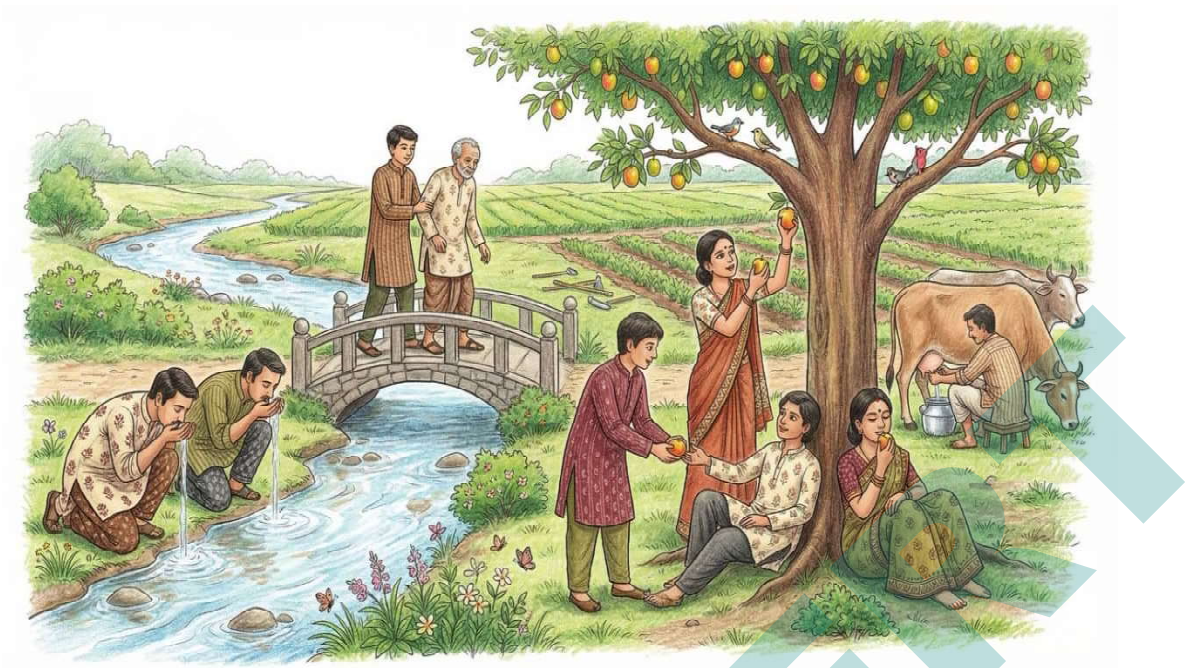

భావః – ఎవడైతే ఇతరులను గౌరవించు స్వభావం కలవాడో మరియు ఎల్లప్పుడూ వృద్ధులను సేవిస్తూ ఉంటాడో వాని ఆయుష్షు, విద్య, కీర్తి, బలం వృద్ధి చెందుతాయి.

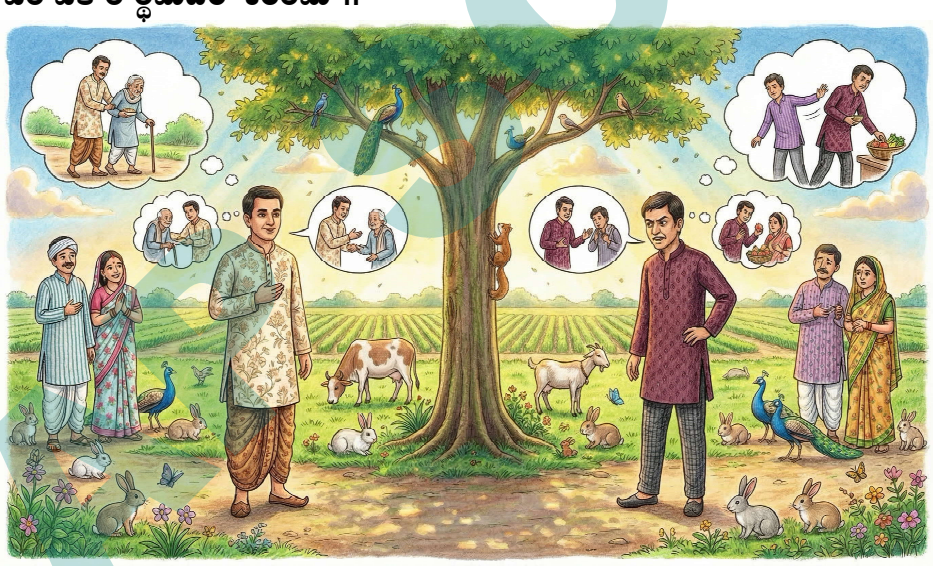
4. ప్రియవాక్యప్రదానేన
సర్వే తుష్యంతి జంతవః ।
తస్మాత్తదేవ వక్తవ్యం
వచనే కా దరిద్రతా? ॥

భావః – మంచిమాటలతో పలకరించడం వల్ల ప్రాణులన్నీ సంతోషాన్ని పొందుతాయి., కాబట్టి అందరితోనూ ఎల్లవేళలా మంచి ‘ మాటలే పలకాలి. మాటల్లో దారిద్ర్యం ఎందుకు?

5. పరోపకారాయ ఫలంతి వృక్షాః
పరోపకారాయ వహంతి సద్యః ।
పరోపకారాయ దుహంతి గావః
పరోపకారార్థమిదం శరీరమ్ ॥

భావః – ఇతరులకొరకే చెట్లు పళ్ళనిస్తున్నాయి. నదులు ప్రవహిస్తున్నాయి. ఆవులు పాలనిస్తున్నాయి. ఈ శరీరం పరులకు ఉపకారం చేయడానికే" కదా!

6. యథా చిత్తం తథా వాచః
యథా వాచః తథా క్రియాః ।
చిత్తే వాచి క్రియాయాం చ
మహతామేకరూపతా ॥

భావః – మహాపురుషులు మనసులో ఉన్నదే చెబుతారు. చెప్పినట్లే చేస్తారు. మహాపురుషుల మనసు, మాటలు, చేతలు ఒకటిగా ఉంటాయి.

పదాని – అర్థాః

కార్యాణి	=	పనులు	ఉద్యమేన	=	ప్రయత్నంతో
మనోరథః	=	కోరిక	నిత్యం	=	ఎల్లప్పుడూ
శ్రోత్రం	=	చెవి	వర్ధంతి	=	పెరుగుతాయి
నద్యః	=	నదులు	గావః	=	ఆవులు
వృద్ధః	=	ముసలివాడు	వాచః	=	మాటలు
			భూషణం	=	అలంకారం

భావావగమనం ప్రతిస్పందనం

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. శ్లోకానాం భావాన్ మాతృభాషయా వదంతు.
2. క్రీడాకారాః, సైనికాః కథం సఫలాః భవంతి?
3. భవాన్ కక్ష్యాయాం సర్వప్రథమః భవితుమ్ ఇచ్ఛతి. తదర్థం కిం కరోతి?

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు-వ్యక్తీకుర్వంతు

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. సర్వాన్ శ్లోకాన్ నిర్దోషం, స్పష్టం పఠంతు.
2. యోజయంతు. (తగిన విధంగా కలపండి.)

1. పరోపకారాయ	అ. ఆయుర్విద్యా యశో బలమ్.
2. ఉద్యమేన హి సిద్ధ్యంతి	ఆ. నిత్యం వృద్ధోపసేవినః.
3. తస్మాత్తదేవ వక్తవ్యం	ఇ. ఫలంతి వృక్షాః.
4. చత్వారి తస్య వర్ధంతే	ఈ. కార్యాణి న మనోరథైః.
5. అభివాదనశీలస్య	ఉ. వచనే కా దరిద్రతా?

3. అధః దత్తం శ్లోకం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

(కింద ఇవ్వబడిన శ్లోకమును చదివి ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి)

హస్తస్య భూషణం దానం
సత్యం కంఠస్య భూషణమ్ ।
శ్రోత్రస్య భూషణం శాస్త్రం
భూషణైః కిం ప్రయోజనమ్? ॥

1. హస్తస్య భూషణం కిమ్? .....
2. సత్యం కస్య భూషణం? .....
3. కస్య భూషణం శాస్త్రమ్? .....
4. భూషణం నామ కిమ్? .....

భావవ్యక్తీకరణం సర్జనాత్మకత

III స్వీయరచనా

అ. అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

(కింది ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయండి)

అ. అభివాదనశీలః కిం కిం ప్రాప్నోతి? స్వవాక్యైః లిఖంతు.

ఆ. కార్యాణి కథం సిద్ధ్యంతి?

ఆ) అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని స్వీయవాక్యైః వ్యాసరూపేణ లిఖంతు.

(కింది ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వ్యాసరూపసమాధానాలు వ్రాయండి)

అ. ఏకం సత్కార్యం లిఖిత్వా తత్ కథం సఫలం భవతి ఇతి వర్ణయంతు.

ఆ. వచనే దరిద్రతా కిమర్థం న స్యాత్?

ఇ. కానిచన శరీరాభరణానాం నామాని లిఖంతు?

AP SCERT

IV సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్

(సృజనాత్మకవ్యక్తీకరణం)

1. అధః దత్తస్య చిత్రస్య ఆధారేణ సంభాషణం రచయంతు.

(కింద ఇవ్వబడిన చిత్రం ఆధారంతో సంభాషణం రాయండి.)

మాతా – పుత్ర! కిం చింతయతి భవాన్.

పుత్రః – .....

మాతా – .....

పుత్రః – .....

మాతా – .....

పుత్రః – .....

V ప్రశంసా

ప్రణవః – రమణ! ఏషా వృద్ధా మహిళా భిక్షాం పృచ్ఛతి. పరంతు మమ సమీపే దాతుం కిమపి నాస్తి.

రమణః – ఏవం వా! మమ సమీపే ఏకం ఫలమ్ అస్తి. స్వీకరోతు. దదాతు.

వృద్ధా – ధన్యవాదః.

(అస్మిన్ సమయే భవాన్/ భవతీ అస్తి చేత్ కిం కరోతి?)

భాషాంశాః

VI పదజాలాభివృద్ధిః – భాషాక్రీడాః

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

1. అధః దత్తాం పదపట్టికాం దృష్ట్వా పదాన్వేషణం కృత్వా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన పదపట్టికను చూసి పదాలను వెతికి రాయండి.)

దూ	భూ	ణం
భా	ష	ణం
భీ	ణం	ణం

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

AP SCERT

2. **అధః దత్తాం పట్టికాం దృష్ట్వా పదాన్వేషణం కృత్వా లిఖంతు.**

(కింద ఇచ్చిన పదపట్టికను చూసి పదాలను వెతికి రాయండి.)

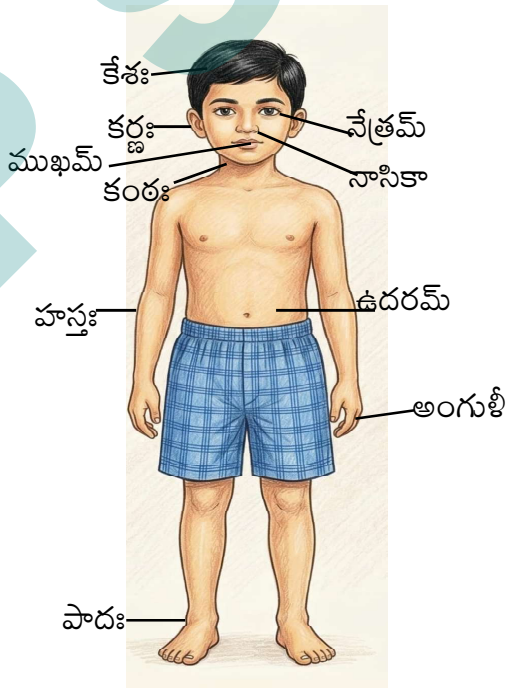
హ	థం	ణి	ర్యా	కా
కం	స్తుః	న	దా	నం
శ	రీ	త్యం	వృ	జ
న	రం	స్త్రం	క్షుః	యో
దీ	హుః	సిం	శా	ప్ర

కార్యాణి

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....
9. .....
10. .....

3. **అధః దత్తస్య చిత్రస్య ఆధారేణ అవయవానాం స్పర్శనం కృత్వా తేషాం నామాని వదంతు.**

(కింద ఇచ్చిన చిత్రం యొక్క ఆధారంగా అవయవాలను స్పర్శిస్తూ వాటి పేర్లను చెప్పండి.)

AP SCERT

4. **ఉదాహరణానుసారేణ రక్తస్థానాని పూరయంతు.**

(ఉదాహరణానుగుణంగా ఖాళీలను పూరించండి.)

	ఏకవచనమ్	బహువచనమ్
ఉదా –	**వృక్షః ఫలతి.**	**వృక్షాః ఫలంతి.**
	1. జనః తుష్యతి.	.....
	2. మృగః ప్రవిశతి.	.....
	3. శుకః వదతి.	.....
	4. మనోరథః సిద్ధ్యతి.	.....

5. **అధః దత్తాని రిక్తస్థానాని పూరయంతు.**

(కింద ఇచ్చిన ఖాళీలను పూరించండి.)

అ. హస్తస్య భూషణం ..... .

ఆ. ..... భూషణం శాస్త్రమ్.

ఇ. ..... వహంతి నద్యః.

ఈ. పరోపకారాయ దుహంతి ..... .

6. **అధః దత్తేషు వాక్యేషు రేఖాంకితపదస్య అర్థం చినుత**

1. ఆయుర్విద్యాయశోబలమ్ ( )

అ) వయస్సు ఆ) విద్య ఇ) కీర్తి ఈ) బలము

2. పరోపకారాయ నద్యః వహంతి ( )

అ) పర్వతాలు ఆ) చెరువులు ఇ) కొండలు ఈ) నదులు

3. హస్తస్య భూషణం దానం ( )

అ) అలంకారం ఆ) ఆకాశం ఇ) దానం ఈ) శాస్త్రం

4. పరోపకారాయ దుహంతి గావః ( )

అ) గాడిదలు ఆ) ఏనుగులు ఇ) ఆవులు ఈ) మేకలు

AP SCERT

7. **అధః దత్తాని పదాని విరుద్ధార్థకపదేన యోజయంత**

1. సత్యం ( ) యువకః
2. ప్రయోజనం ( ) అపకారం
3. సుప్తః ( ) అసత్యం
4. వృద్ధః ( ) జాగరూకః
5. వర్ధతి ( ) అప్రయోజనం
6. ఉపకారం ( ) క్షీయతి

పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. బచేంద్రిపాల్, పి.టి.ఉషా ఇత్యాదీనాం విజయసాధకానాం జీవనాత్ త్రైః సాధితాని త్రీణికార్యాణి ఉధృత్య లిఖంతు.

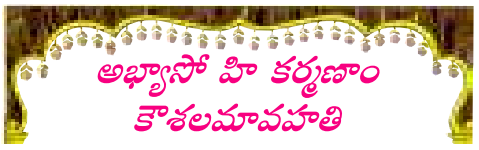
(బచేంద్రిపాల్, పి.టి. ఉషా ఇటువంటి విజయసాధకుల జీవనచరిత్ర నుండి వారు సాధించిన మూడు పనులను తీసుకొని రాయండి.)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	న	కించిత్
1. అహం సర్వాన్ శ్లోకాన్ పఠితుం శక్నోమి.			
2. శ్లోకానాం భావం వక్తుం శక్నోమి.			
3. కఠినపదానామ్ అర్థాన్ శబ్దకోశస్య సాహాయ్యేన అవగంతుం శక్నోమి.			

8. శునకస్య పుచ్ఛం వక్రమ్

M9W5C2

అభ్యసనఫలితాని –

1. ఛాత్రాః సరళసంస్కృతవాక్యాని పఠితుం ప్రభవిష్యన్తి. (C G - 1)
2. సంస్కృతభాషాయాం కథాః పఠితుమ్ అవగన్తుం చ సమర్థాః భవిష్యన్తి. (C G - 2)
3. ఛాత్రాః ఆపత్కాలే ఉపాయేనైవ కార్యసిద్ధిః భవతీతి అభిజ్ఞాస్యన్తి. (C G - 3)
4. ఛాత్రాః క్రియాపదాన్యుపయుజ్య వాక్యనిర్మాణం జ్ఞాత్వా లేఖితుం శక్ష్యన్తి. (C G - 4)
5. ఛాత్రాః వ్యాకరణాంశేషు విశేషణపదానాం జ్ఞానం ప్రాప్స్యన్తి. (C G - 5)

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

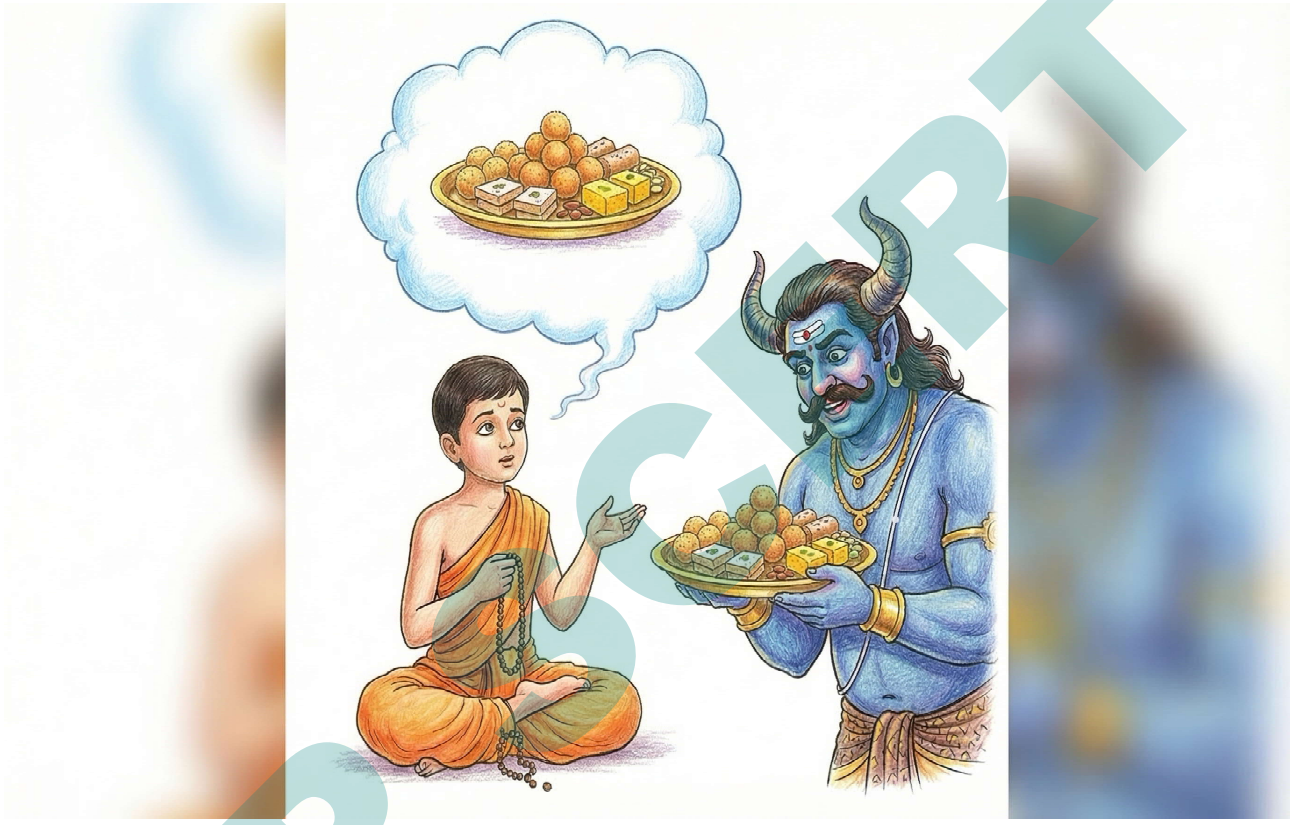
(

1. బాలకః కిం కరోతి?
2. కిమర్థం కరోతి?
3. తస్య ఆకాంక్షా సఫలా భవతి వా?

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.
(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

ఏకః గ్రామః అస్తి. తత్ర శశాంకః ఇతి ఏకః బాలకః వసతి. సః దేవస్య అనుగ్రహార్థం తపః ఆచరతి. తస్య మంత్రస్య ఉచ్చారణే దోషః అస్తి. అతః దేవః న ప్రత్యక్షః భవతి. తస్య స్థానే బ్రహ్మరాక్షసః ప్రత్యక్షః భవతి.

బ్రహ్మరాక్షసః శశాంకస్య సర్వాః ఇచ్ఛాః పూరయతి. శశాంకః తృప్తః భవతి. పరంతు బ్రహ్మరాక్షసః కదాపి తూష్ణీం న తిష్ఠతి. సః శశాంకస్య సర్వాః ఇచ్ఛాః పూరయితుమ్ ఇచ్ఛతి. అతః పునః పునః "అహం కిం కరోమి" ఇతి తం పృచ్ఛతి. శశాంకః కార్యం వదతి. బ్రహ్మరాక్షసః శీఘ్రమేవ కార్యం సమాపయతి. పునః ఆగచ్ఛతి "భవతః ఇచ్ఛాం వదతు" ఇతి పీడయతి చ. తేన శశాంకః వ్యాకులః భవతి. తదా శశాంకః ఏకమ్ ఉపాయం చింతయతి.

శశాంకః స్వశునకమ్ ఆనయతి. బ్రహ్మరాక్షసం దర్శయతి. "ఏతస్య శునకస్య పుచ్ఛం వక్రమ్ అస్తి, సరళం కరోతు" ఇతి వదతి. బ్రహ్మరాక్షసః శునకస్య పుచ్ఛం సరళం కర్తుం ప్రయత్నం కరోతి. పరంతు పుచ్ఛం న సరళం భవతి. బ్రహ్మరాక్షసః పునః పునః పుచ్ఛం సరళం కరోతి. పరంతు తత్ వక్రమేవ భవతి.

బ్రహ్మరాక్షసః విఫలః భవతి. సః శశాంకస్య సమీపం గత్వా "అహం భవతః శునకస్య పుచ్ఛం సరళం కర్తుం న శక్నోమి" ఇతి వదతి. సః శశాంకం నమస్కరోతి, స్వస్థానం గచ్ఛతి చ. శశాంక: బ్రహ్మరాక్షసస్య పీడా ఇదానీం నాస్తి ఇతి ఆనందమ్ అనుభవతి.

© SCERT

పదాని – అర్థాః

ఉచ్చారణం	=	పలుకుట	ఇచ్ఛాః	=	కోరికలు
వ్యాకులః	=	దుఃఖితుడు	శీఘ్రం	=	త్వరగా
దోషపూర్ణం	=	తప్పులతోకూడిన	సరళం	=	తేలికగా
తూష్ణీం	=	నిశ్శబ్దంగా	పునః	=	మరల
వక్రమ్	=	వంకర	ఇదానీం	=	ఇప్పుడు
శునకః	=	కుక్క			

భావావగమనం ప్రతిస్పందనం

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. శశాంక: తపః కిమర్థం కరోతి?

2. బ్రహ్మరాక్షసః సర్వదా కిం కరోతి?

3. శశాంకః బుద్ధిమాన్ వా న వా? కిమర్థమ్?

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు-వ్యక్తీకుర్వంతు

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

శశాంకః స్వశునకమ్ ఆనయతి. బ్రహ్మరాక్షసం దర్శయతి. "ఏతస్య శునకస్య పుచ్ఛం వక్రమ్ అస్తి, సరళం కరోతు" ఇతి వదతి. బ్రహ్మరాక్షసః శునకస్య పుచ్ఛం సరలం కర్తుం ప్రయత్నం కరోతి.

1. శశాంకః కం ఆనయతి? .....

2. కం బ్రహ్మరాక్షసం దర్శయతి? .....

3. కస్య పుచ్ఛం వక్రమ్ అస్తి ? .....

4. పుచ్ఛం నామ కిమ్? .....

భావవ్యక్తీకరణం సర్జనాత్మకత

III స్వీయరచనా

అ. అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

(చదవండి– రాయండి.)

అ) కేన కారణేన బ్రహ్మరాక్షసః ఆగతః?

ఆ) శశాంకః కిమర్థం వ్యాకులః?

ఇ) బ్రహ్మరాక్షసస్య పీడానివారణాయ శశాంకః కిం కరోతి?

ఆ) అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని స్వీయవాక్యైః వ్యాసరూపేణ లిఖంతు.

అ. బ్రహ్మరాక్షసస్య పీడానివారణాయ శశాంకః శునకస్య పుచ్ఛం సరళం కర్తుమ్ ఉక్తవాన్. తస్య స్థానే భవాన్ / భవతీ భవతి చేత్ కిం కరోతి?

IV సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్

1. ఏతాం కథాం మాతృభాషయా సంభాషణరూపేణ లిఖంతు.

V ప్రశంసా

అధ్యాపకః – గోపాల! శ్వః భానువాసరః ఖలు! కిం కరిష్యతి?

గోపాలః – మమ గృహే 'చందమామ' కథాపుస్తకాని సంతి. తేషు అనేకకథాః సంతి. తాని పఠిష్యామి.

రమణ: – అహమపి భవతః గృహమ్ ఆగత్య పఠిష్యామి.

అధ్యాపకః – కథాపుస్తకానాం సంగ్రహణ విషయే గోపాలః అభినందనీయః.

(భవతః కృతే రోచకాః కథాః కథయితారమ్ ఉద్దిశ్య వదంతు.)

భాషాంశాః

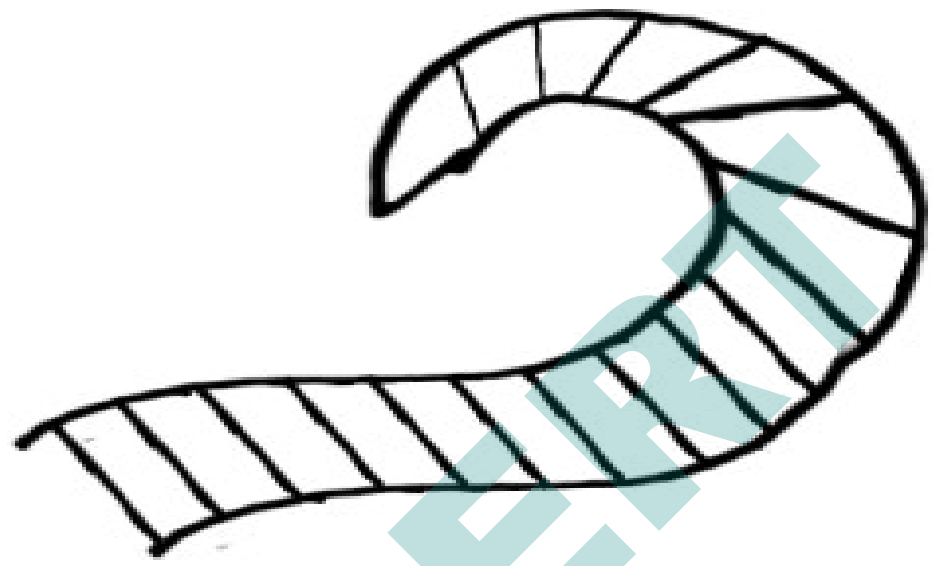
1. అధో దత్తాని పదాని అకారాది క్రమేణ లిఖంతు

1. తత్ర, శశాంకః, ఇతి, బాలకః. .....
2. హతః, భవతి, దేవః, ప్రత్యక్షః. .....
3. పునః, కరోమి, రాక్షసః, వ్యాకులః. .....
4. సరళః, ఉపాయం, వ్యాకులః, కించిత్. .....

2. అధః కథాయామ్ అగతాని కానిచన పదాని దత్తాని. తాని సముచితరూపేణ పుచ్ఛచిత్రే లిఖంతు.

(కింద కథలో వచ్చిన కొన్ని పదాలు ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని సరియైన క్రమంలో తోకబొమ్మలో రాయండి.)

అహం
కర్తుం
పుచ్ఛం
న
సరళం
శక్నోమి
శునకస్య

3. అధః ఆవరణే పదాని, క్రియాపదాని చ దత్తాని. తాని ఉపయుజ్య వాక్యాని రచయంతు.

(కింది డబ్బాలలో పదాలు, క్రియాపదాలు ఉన్నాయి. వాటిని ఉపయోగించి వాక్యాలను రచించండి.)

అహం	శీఘ్రం	కథాం, గృహపాఠం, చిత్రం, క్షీరం, జలం, ఆపణం, గృహం, పాఠశాలాం, లడ్డూకం, రోటికాం, చాకలేహం	పఠామి, ధావామి, లిఖామి, ఖాదామి, పిబామి, గచ్ఛామి, ఆగచ్ఛామి

1. అహం శీఘ్రం ....

2. అహం శీఘ్రం ....

3. అహం శీఘ్రం ....

4. అహం శీఘ్రం ....

5. అహం శీఘ్రం ....

6. అహం శీఘ్రం ....

AP SCERT

4. అధః దత్తేషు వాక్యేషు రేఖాంకితపదస్య అర్థం చినుత

1. అహం <u>ఇదానీం</u> పరీక్షాం లిఖామి. ( )
   అ) అప్పుడు ఆ) ఇక్కడ ఇ) ఇప్పుడు ఈ) అక్కడ
2. శునకస్య <u>పుచ్ఛం</u> వక్రం భవతి. ( )
   అ) వంకర ఆ) కుక్క ఇ) తోక ఈ) రాక్షసుడు
3. అహం గృహకార్యం <u>శీఘ్రం</u> లిఖామి. ( )
   అ) త్వరగా ఆ) తప్పుగా ఇ) నెమ్మదిగా ఈ) విడివిడిగా
4. భక్తః <u>పునః</u> దేవాలయం గచ్ఛతి. ( )
   అ) మరల ఆ) తరువాత ఇ) వెంటనే ఈ) హడావుడిగా

5. అధః దత్తాని పదాని విరుద్ధార్థకపదైః యోజయంతు

1. శీఘ్రం	( )	అ) అపాయం
2. ప్రత్యక్షః	( )	ఆ) కఠినం
3. సరళం	( )	ఇ) అతృప్తః
4. తృప్తః	( )	ఈ) మందం
5. ఉపాయం	( )	ఉ) పరోక్షః

పరియోజనాకార్యమ్. (ప్రాజెక్టు పని)

1. మాతృభాషయా లిఖితానామ్ ఏతాదృశకథానాం సంకలనం కృత్వా భిత్తిపత్రే ప్రదర్శయంతు.

(మాతృభాషలో రాయబడ్డ ఇలాంటి కథలను సేకరించి గోడపత్రికలలో ప్రదర్శించండి.)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	అమ్	న	కించిత్
1. పాఠం ధారాళతయా పఠితుం శక్నోమి.			
2. అహం పాఠే అగతానాం నూతనపదానామ్ అర్థాన్ జానామి.			
3. ఏతాం కథాం సంభాషణరూపేణ మాతృభాషాయాం లేఖితుం శక్నోమి.			

APSCERT

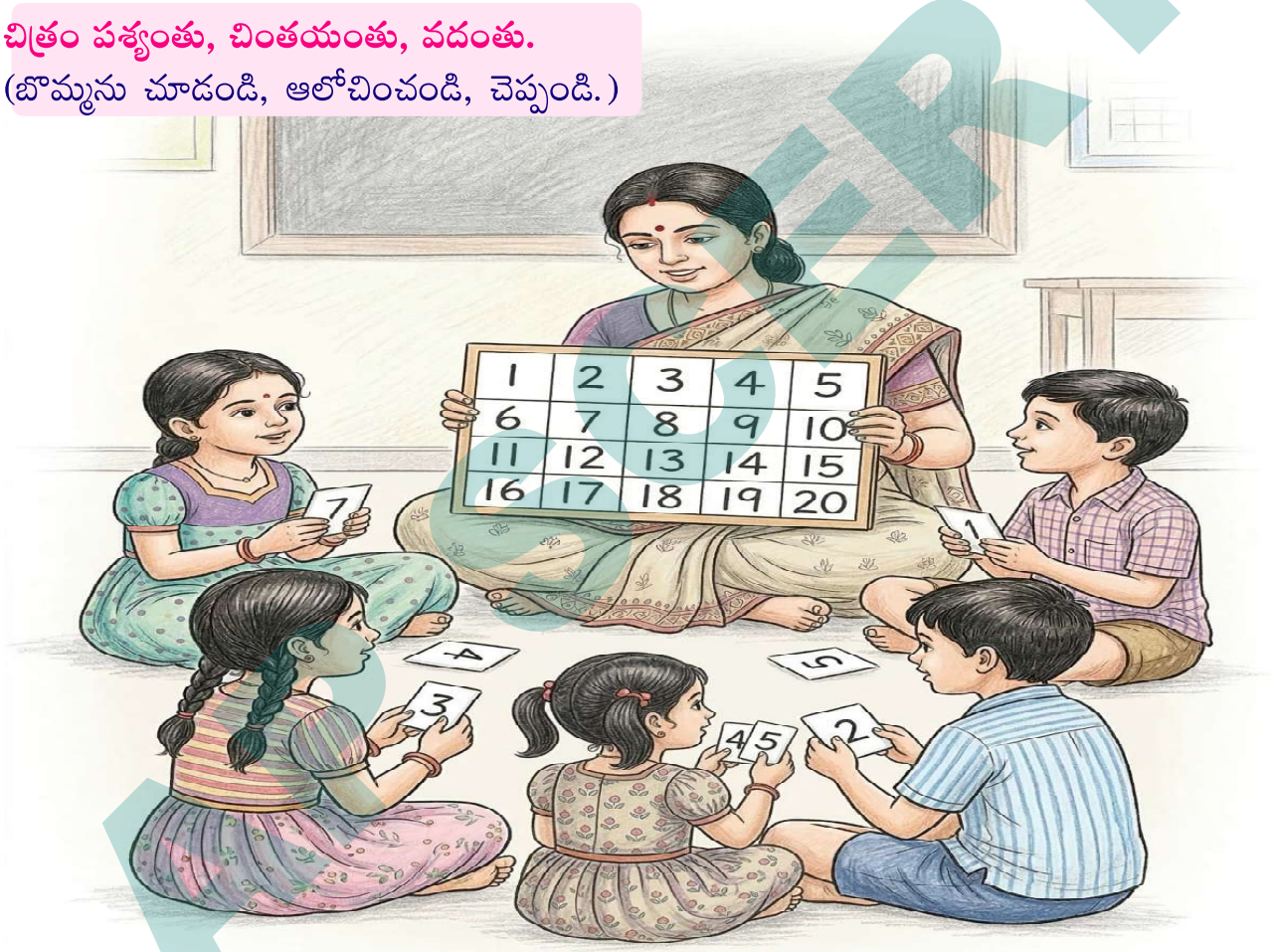
9. సంఖ్యాः

T6M9E4

అభ్యసనఫలితాని –

1. ఛాత్రాः సంస్కృతభాషాయాం సఙ్ఖ్యాः పఠితుం ప్రభవిష్యన్తి. (C G - 1)
2. ఛాత్రాः కక్ష్యాయాం సంస్కృతసఙ్ఖ్యాः ఉపయుజ్య భాషిష్యన్తే. (C G - 2)
3. ఛాత్రాः సఙ్ఖ్యాः దృష్ట్వా సఙ్ఖ్యాపదాని వక్ష్యన్తి. (C G - 3)
4. ఉపస్థితిపట్టికామనుసృత్య ప్రథమः ఉపస్థితో2స్మి మహోదయ ఇతి స్వకీయక్రమం వక్తుం ప్రభవిష్యన్తి. (C G - 4)
5. ఛాత్రాः సంస్కృతసఙ్ఖ్యాగణనప్రక్రియాజ్ఞానం ప్రాప్స్యన్తి. (C G - 5)

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.
(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. ఏతా! కాः?
2. ఏతాः సంఖ్యాः మాతృభాషయా ఉచ్చరంతు.
3. ఏతాసామ్ ఉపయోగః కः?

ఏకం ఏకం ఏకం విశాలగగనమ్ ఏకమ్ 1

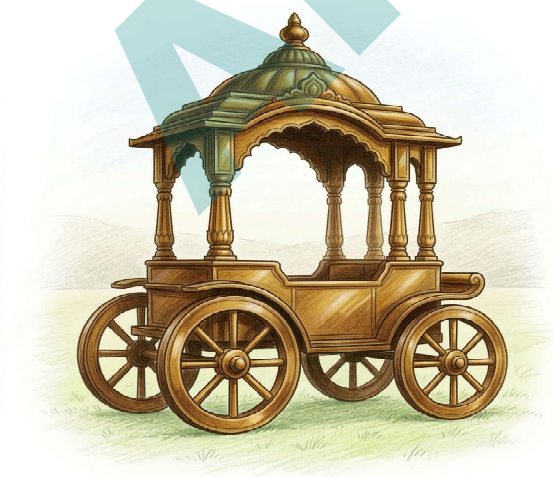
ద్వే ద్వే ద్వే సాధు – అసాధు ద్వే 2

త్రీణి త్రీణి త్రీణి శివస్య నేత్రాణి త్రీణి 3

చత్వారి చత్వారి చత్వారి రథచక్రాణి చత్వారి 4

పంచ పంచ పంచ భూమ్యాదిభూతాని పంచ 5

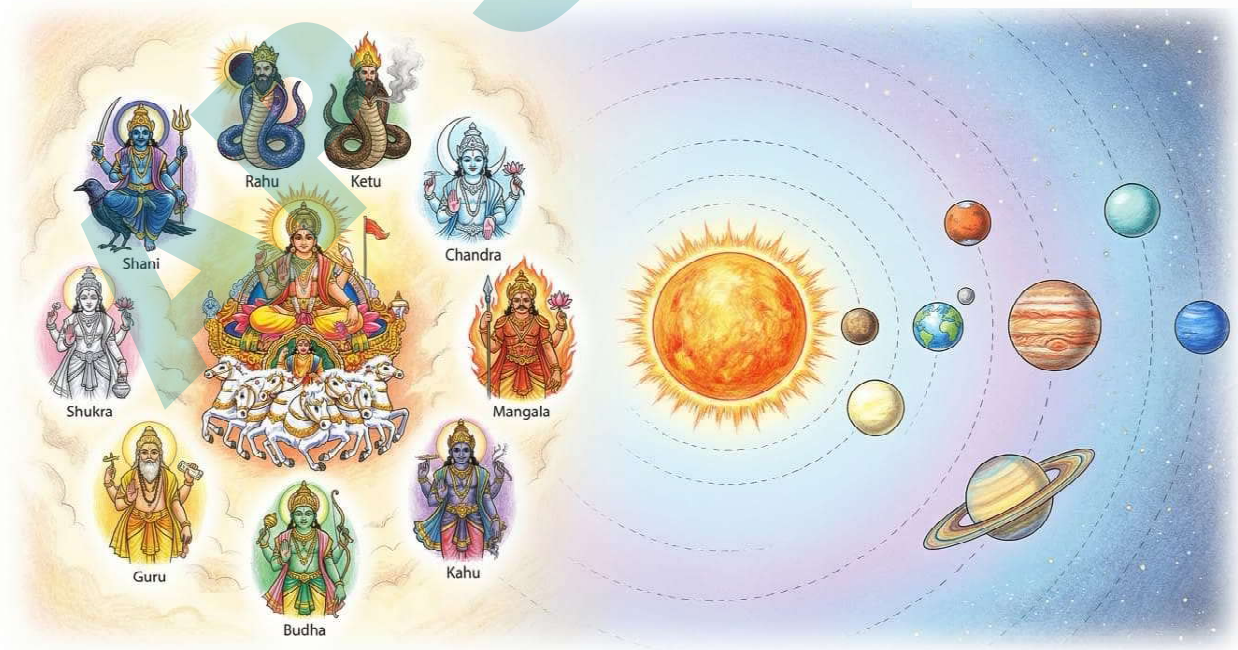
షట్ షట్ షట్ సంవత్సరే ఋతవః షట్ 6

సప్త సప్త సప్త సప్తాహే వాసరాః సప్త 7

అష్ట అష్ట అష్ట దిశస్సర్వాః అష్ట 8

నవ నవ నవ గ్రహాస్సర్వే నవ 9

దశ దశ దశ దేవస్య అవతారాః దశ 10

© SCERT

पाठस्य चित्रं पश्यंतु. तत् उद्दिश्य मातृभाषया वदंतु.
(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

కవితా – వినీతే! కిం కరోతి భవతీ?

వినీతా – ఆగచ్ఛతు భవతీ. కః విశేషః?

కవితా – శ్వः మమ గృహే దేవపూజా అస్తి. **ఏకాదశ**బాంధవాः గృహమ్ ఆగతాः సంతి. అహం గత్వా ఫలాని ఆనయామి. భవతీ అపి ఆగచ్ఛతి వా?

వినీతా – అస్తు. అహమపి ఆగచ్ఛామి.

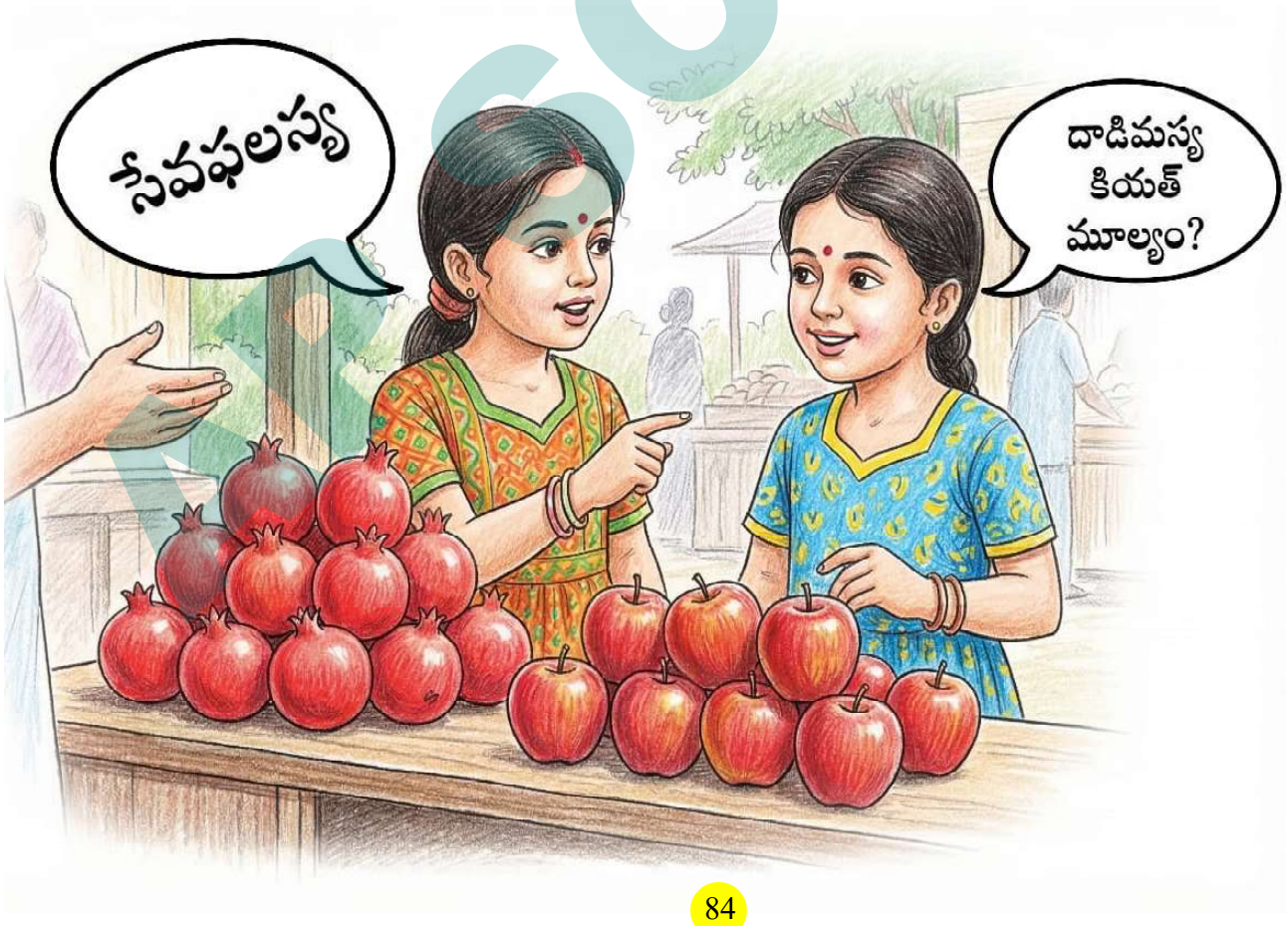
కవితా – (ఆపణే) శ్రీమన్! **ద్వాదశ**కదలీఫలాని దదాతు.
(ఆపణికः ఏకం ఫలమ్ అధికం దదాతి.)

వినీతా – శ్రీమన్! భవాన్ **త్రయోదశ**ఫలాని దత్తవాన్. ఏకమ్ అధికమ్ అస్తి. స్వీకరోతు.

ఆపణికः – ధన్యవాదः.

కవితా – శ్రీమన్ ఏకస్య దాడిమఫలస్య కియత్ మూల్యమ్?

ఆపణికः – **చతుర్దశ**రూప్యకాణి.

వినీతా – సేవఫలస్య కియత్ మూల్యమ్?

ఆపణికః – **పంచదశ**రూప్యకాణి.

వినీతా – కవితే! పశ్యతు. ఫలానాం మూల్యమ్ అధికం ఖలు!

కవితా – సత్యం, కదలీఫలానామ్ అపి **షోడశ**రూప్యకాణి.

వినీతా – అర్ధకిలోమితానాం ద్రాక్షాఫలానాం కియత్ మూల్యమ్?

ఆపణికః – **సప్తదశ**రూప్యకాణి.

కవితా – ఏకస్య నారంగఫలస్య కియత్ మూల్యమ్?

ఆపణికః – **షడ్రూ**ప్యకాణి.

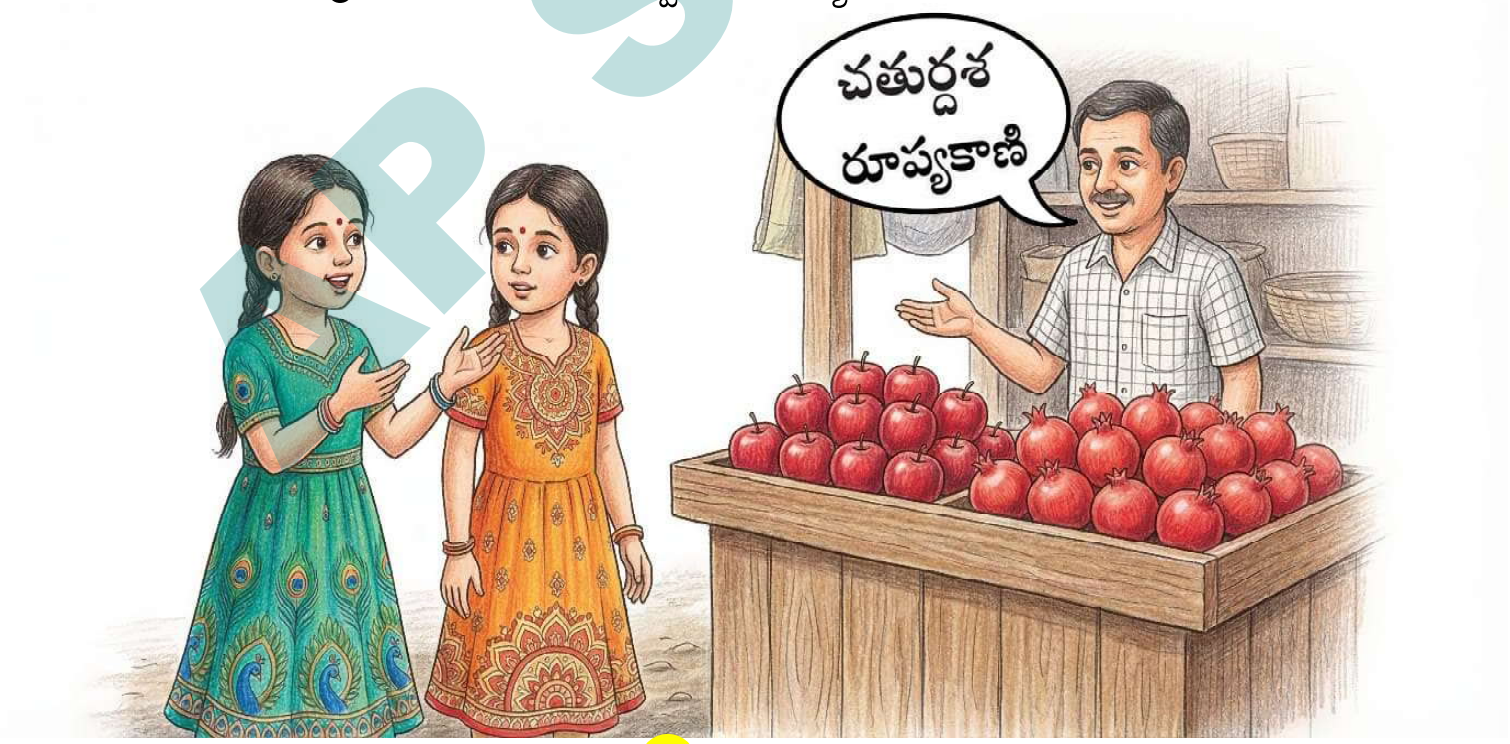
కవితా – తర్హి **త్రయాణాం** ఫలానామ్ **అష్టాదశ**రూప్యకాణి ఖలు! ఏకకిలోమితానాం బదరీఫలానాం మూల్యం కియత్?

ఆపణికః – నవదశ.

వినీతా – అస్తు, మమ కృతే నారికేళద్వయం దదాతు.

ఆపణికః – నారికేళద్వయస్య **వింశతి**రూప్యకాణి, దదామి కిమ్?

కవితా – శ్రీమన్! దదాతు. ధనం స్వీకరోతు. ధన్యవాదః.

పదాని – అర్థాః

కదలీఫలాని	=	అరటిపండ్లు	నారంగఫలం	=	నారింజకాయ
దాడిమఫలం	=	దానిమ్మకాయ	బదరీఫలం	=	రేగిపండు
సేవఫలం	=	యాపిల్	నారికేళం	=	కొబ్బరికాయ,
ద్రాక్షాఫలం	=	ద్రాక్షపండు	మూల్యం	=	ధర

భావావగమనం ప్రతిస్పందనం

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. గీతం కథమ్ అస్తి?

2. శివస్య కతి నేత్రాణి సంతి?

3. సప్తాహే కతి వాసరాః సంతి?

4. భవతః స్యూతే కతి పుస్తకాని సంతి?

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు-వ్యక్తీకుర్వంతు

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. అధః దత్తం అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

కక్ష్యాయాం ఏకం శ్యామఫలకమ్ అస్తి. పంచ సుధాఖండాః సంతి. ద్వాదశ బాలకాః, పంచదశ బాలికాః కక్ష్యాయం ఉపవిష్టాః.

1. కుత్ర ఏకం శ్యామఫలకమ్ అస్తి? .....

2. సుధాఖండాః కతి సంతి? .....

3. కతి బాలకాః కక్ష్యాయాం ఉపవిష్టాః? .....

4. పంచదశబాలికాః కుత్ర ఉపవిష్టాః? .....

AP SCERT

2. ఉచ్చైः పఠంతు.

(పెద్దగా చదవండి.)

ఏకమ్ = 1	ద్వే = 2	త్రీణి = 3	చత్వారి = 4
పంచ = 5	షట్ = 6	సప్త = 7	అష్ట = 8
నవ = 9	దశ = 10	ఏకాదశ = 11	ద్వాదశ = 12
త్రయోదశ = 13	చతుర్దశ = 14	పంచదశ = 15	షోడశ = 16
సప్తదశ = 17	అష్టాదశ = 18	నవదశ = 19	వింశతిః = 20

భావవ్యక్తీకరణం సర్జనాత్మకతా

III స్వీయరచనా

1. చిత్రం పశ్యంతు. చిత్రే స్థితాని గణయంతు. తేషాం సంఖ్యాం సంస్కృతేన లిఖంతు.

(చిత్రం చూడండి. చిత్రంలో ఉన్నటువంటి వాటిని లెక్కించండి. వాటి సంఖ్యను సంస్కృతంలో రాయండి.)

1. .....

2. .....

3. .....

4. .....

5. .....

AP SCERT

2. సంఖ్యాం పఠంతు. వస్తుం పశ్యంతు. సంఖ్యానుగుణం వస్తూనాం చిత్రాణి లేఖన పుస్తికాయాం రచయంతు.

(సంఖ్యను చదవండి. దానికెదురుగా ఉన్న వస్తువును చూడండి. సంఖ్యానుగుణంగా ఆ వస్తువు బొమ్మలను నోటు పుస్తకంలో గీయండి.)

నవదశ
పుష్పాణి

ఏకాదశ
పతంగాః

సప్తదశ
చషకాః

పంచదశ
పత్రాణి

షోడశ
కందుకాని

3. అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

(కింద ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయండి)

అ. ఫలఖాదనేన కాని ప్రయోజనాని భవంతి?

ఆ. వినీతా కిమర్థమ్ ఏకం ఫలమ్ ఆపణికాయ దత్తవతీ?

ఇ. కే కే ధనేన న లభ్యంతే?

IV సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్

1. విభిన్నసంఖ్యాయుక్తమ్ ఏకం గీతం యయా కయాపి భాషయా గాయంతు.

V ప్రశంసా

శంకరః – అహమ్ అద్య సంస్కృతగుణనకోష్టకమ్ ఆనీతవాన్.
సునీతా – ఏకవారం దర్శయతు. కథం పఠనీయమ్?
శంకరః – శృణోతు.

ద్వయోః ఏకం ద్వే	ద్వయోః పంచ దశ	ద్వయోః నవ అష్టాదశ
ద్వయోః ద్వే చత్వారి	ద్వయోః షట్ ద్వాదశ	ద్వయోః దశ వింశతిః
ద్వయోః త్రీణి షట్	ద్వయోః సప్త చతుర్దశ	
ద్వయోః చత్వారి అష్ట	ద్వయోః అష్ట షోడశ	

సునీతా – ఉత్తమమ్! అహమపి అభ్యాసం కరోమి.

(భవతః కక్ష్యాయాం సంస్కృతే సంఖ్యావాచకపదాని వదంతం ఛాత్రం ప్రశంసంతు.)

APSCERT

భాషాంశాః

1) అధః దత్తేషు వాక్యేషు రేఖాంకితపదస్య అర్థం చినుత

1. కస్య త్రీణి నేత్రాణి

అ) శివస్య　　ఆ) రామస్య　　ఇ) కృష్ణస్య　　ఈ) గోవిందస్య

2. భూమ్యాదిభూతాని కతి

అ) పంచ　　ఆ) షట్　　ఇ) సప్త　　ఈ) అష్ట

3. దిశ సర్వాః కతి

అ) దశ　　ఆ) శతం　　ఇ) అష్ట　　ఈ) వింశతిః

4. కస్య అవతారాః దశ

అ) దేవస్య　　ఆ) అధ్యాపకస్య　　ఇ) కృషకస్య　　ఈ) వైద్యస్య.

2. ఏతాః సంఖ్యాః పఠంతు. అవగచ్ఛంతు.

(ఈ సంఖ్యలను చదవండి. అర్థం చేసుకోండి.)

ఏకవింశతిః	**= 21**	**చత్వారింశత్**	**= 40**
ద్వావింశతిః	**= 22**	**పంచాశత్**	**= 50**
త్రయోవింశతిః	**= 23**	**షష్టిః**	**= 60**
చతుర్వింశతిః	**= 24**	**సప్తతిః**	**= 70**
పంచవింశతిః	**= 25**	**అశీతిః**	**= 80**
షడ్వింశతిః	**= 26**	**నవతిః**	**= 90**
సప్తవింశతిః	**= 27**	**శతమ్**	**= 100**
అష్టావింశతిః	**= 28**	**సహస్రమ్**	**= 1000**
నవవింశతిః	**= 29**	**దశసహస్రమ్**	**= 10000**
త్రింశత్	**= 30**	**లక్షమ్**	**= 100000**

APSCERT

ఎ. పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. అధః దత్తా! సంఖ్యాः సంస్కృతేన మూల్యాంకనపుస్తకే లిఖంతు

(కింద ఇచ్చిన సంఖ్యలను సంస్కృతంలో పుస్తకములో రాయండి)

1 + 1 = 2	1 + 5 = 6
2 + 1 = 3	2 + 4 = 6
2 + 2 = 4	3 + 3 = 6
1 + 3 = 4	1 + 6 = 7
1 + 4 = 5	2 + 5 = 7
2 + 3 = 5	3 + 4 = 7

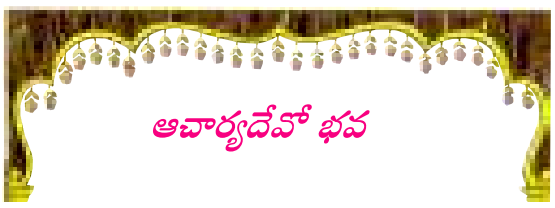

స్వీయమూల్యాంకనమ్

1. అహం వింశతిపర్యంతం సంఖ్యాः సంస్కృతేన వక్తుం శక్నోమి.
2. అహం వింశతి పర్యంతం వస్తూని సంస్కృతేన గణయితుం శక్నోమి.

అమ్	న	కించిత్

AP SCERT

పఠంతు – నందంతు

మహారాజః శృగాలః

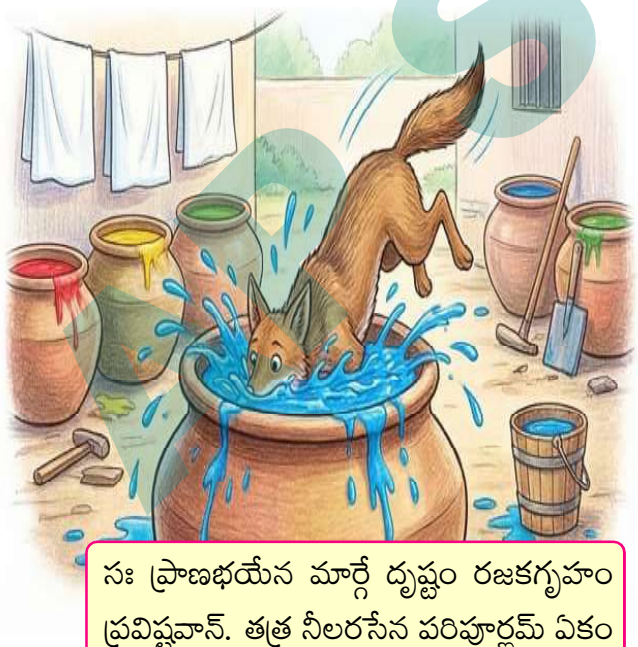
చతుర్థభాగః

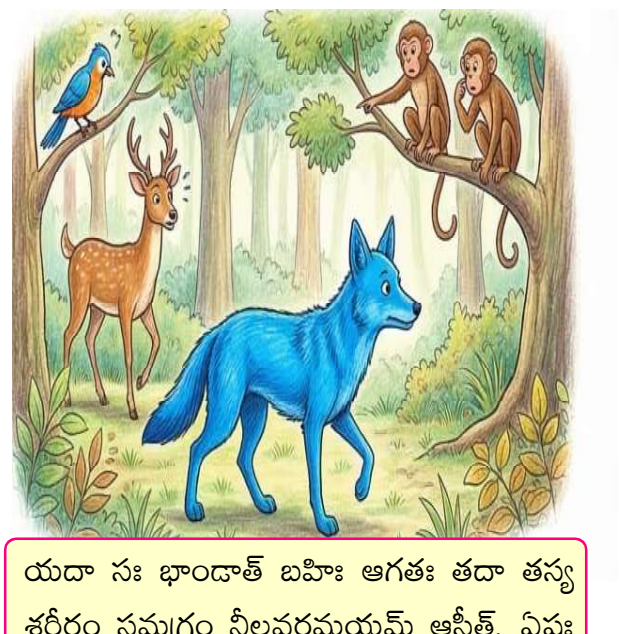
కస్మింశ్చిత్ వనే చండరవః నామ కశ్చన శృగాలః వసతి స్మ. ఏకదా సః ఆహారమ్ అన్విష్యన్ నగరం గతవాన్.

తం దృష్ట్వా అనేకే శునకాః భషంతః సమీపమ్ ఆగతవంతః. చండరవః భీత్యా తతః ధావితవాన్. శునకాః అపి తమ్ అనుసృత్య ధావితవంతః.

సః ప్రాణభయేన మార్గే దృష్టం రజకగృహం ప్రవిష్టవాన్. తత్ర నీలరసేన పరిపూర్ణమ్ ఏకం మహాభాండమ్ ఆసీత్. సః తస్మిన్ భాండే పతితవాన్.

యదా సః భాండాత్ బహిః ఆగతః తదా తస్య శరీరం సమగ్రం నీలవర్ణమయమ్ ఆసీత్. ఏషః ఏవ సః శృగాలః ఇతి అజానంతః శునకాః అన్యత్ర గతవంతః. శృగాలః కథంచిత్ వనమ్ ఆగతవాన్.

తత్ర అన్యే మృగాః తం నీలవర్ణం శృగాలం దృష్ట్వా భీతాః పలాయనం కుర్వంతి స్మ. తదా చండరవః తాన్ ఉక్తవాన్ –

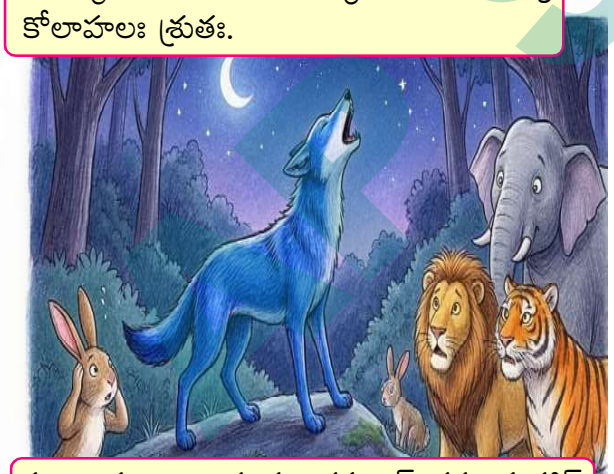

‘భో ప్రాణినః! భీతిః మాస్తు. భవతాం సర్వేషాం రక్షణార్థమ్ ఏవ వనదేవతా మాం ప్రేషితవతీ అస్తి. అతః ఇతః పరమ్ అహమేవ భవతాం మహారాజః . మమ ఆజ్ఞా భవద్భిః పాలనీయా’ । ఇతి. సర్వే అపి మృగాః తత్ అంగీకృతవంతః.

ఏవం చండరవః తస్య వనస్య మహారాజః అభవత్. ప్రతిదినం సింహాదయః మృగాన్ మారయిత్వా మాంసం తస్య పురతః స్థాపయంతి స్మ. చండరవః ఆనందేన తత్ ఖాదతి స్మ. ఏవమేవ

ఏకదా చండరవః సభాయామ్ ఉపవిష్టవాన్ ఆసీత్. అన్యే మృగాః అపి పార్శ్వే ఆసన్. తదా అకస్మాత్ దూరప్రదేశతః శృగాలసమూహస్య కోలాహలః శ్రుతః.

స్వబాంధవానాం శబ్దస్య శ్రవణాత్ తస్య మహాన్ ఆనందః అభవత్. తస్య శరీరం పులకితమ్ అభవత్. సః ఉత్థాయ ఆనందాతిరేకేణ తారస్వరేణ గాతుమ్ ఆరబ్ధవాన్.

తదా సింహాదయః ప్రాణినః ‘ఏషః సామాన్యః శృగాలః ఏవ, న తు వనదేవతయా ప్రేషితః’ ఇతి ।జ్ఞాతవంతః. అతః తే సర్వే మిలిత్వా తం శృగాలం భాయయంతః, వనతః బలాత్ ప్రేషితవంతః’.

శబ్దరూపాణి

1. అజంతపుంలింగశబ్దరూపాణి

అకారాంతః పుంలింగః **రామ**శబ్దః (= రాముడు)

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	– విభక్తిః
రామః	రామౌ	రామాః	– ప్రథమా విభక్తిః
హే రామ!	హే రామౌ!	హే రామాః!	– సంబోధనప్రథమా విభక్తిః
రామమ్	రామౌ	రామాన్	– ద్వితీయా విభక్తిః
రామేణ	రామాభ్యామ్	రామైః	– తృతీయా విభక్తిః
రామాయ	రామాభ్యామ్	రామేభ్యః	– చతుర్థీ విభక్తిః
రామాత్	రామాభ్యామ్	రామేభ్యః	– పంచమీ విభక్తిః
రామస్య	రామయోః	రామాణామ్	– షష్ఠీ విభక్తిః
రామే	రామయోః	రామేషు	– సప్తమీ విభక్తిః

ఏవం **కృష్ణః, గోవిందః, దీపః, దేవః, బాలకః, వానరః, విద్యాలయః, వృక్షః** ఇత్యాదయః.

ఇకారాంతః పుంలింగః **హరి**శబ్దః (= హరి)

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	– విభక్తిః
హరిః	హరీ	హరయః	– ప్రథమా విభక్తిః
హే హరే!	హే హరీ!	హే హరయః!	– సంబోధనప్రథమా విభక్తిః
హరిమ్	హరీ	హరీన్	– ద్వితీయా విభక్తిః
హరిణా	హరిభ్యామ్	హరిభిః	– తృతీయా విభక్తిః
హరయే	హరిభ్యామ్	హరిభ్యః	– చతుర్థీ విభక్తిః
హరేః	హరిభ్యామ్	హరిభ్యః	– పంచమీ విభక్తిః
హరేః	హర్యోః	హరీణామ్	– షష్ఠీ విభక్తిః
హరౌ	హర్యోః	హరిషు	– సప్తమీ విభక్తిః

ఏవమ్ **అగ్నిః, కపిః, కవిః, గిరిః, జలధిః, దాశరథిః, బలిః, మునిః, రవిః** ఇత్యాదయః.

APSCERT

ఉకారాంతః పుంలింగః గురుశబ్దః (= గురువు)

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	- విభక్తిః
గురుః	గురూ	గురవః	– ప్రథమా విభక్తిః
హే గురో!	హే గురూ!	హే గురవః!	– సంబోధనప్రథమా విభక్తిః
గురుమ్	గురూ	గురూన్	– ద్వితీయా విభక్తిః
గురుణా	గురుభ్యామ్	గురుభిః	– తృతీయా విభక్తిః
గురవే	గురుభ్యామ్	గురుభ్యః	– చతుర్థీ విభక్తిః
గురోః	గురుభ్యామ్	గురుభ్యః	– పంచమీ విభక్తిః
గురోః	గుర్వోఃః	గురూణామ్	– షష్ఠీ విభక్తిః
గురౌ	గుర్వోఃః	గురుషు	– సప్తమీ విభక్తిః

ఏవం **అణుః, ఇక్షుః, ఇందుః, పశుః, బంధుః, భానుః, మనుః, వాయుః, శంభుః** ఇత్యాదయః.

ఋకారాంతః పుంలింగః పితృశబ్దః (= తండ్రి)

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	- విభక్తిః
పితా	పితరౌ	పితరః	– ప్రథమా విభక్తిః
హే పితః!	హే పితరౌ!	హే పితరః!	– సంబోధనప్రథమా విభక్తిః
పితరమ్	పితరౌ	పితౄన్	– ద్వితీయా విభక్తిః
పిత్రా	పితృభ్యామ్	పితృభిః	– తృతీయా విభక్తిః
పిత్రే	పితృభ్యామ్	పితృభ్యః	– చతుర్థీ విభక్తిః
పితుః	పితృభ్యామ్	పితృభ్యః	– పంచమీ విభక్తిః
పితుః	పిత్రోఃః	పితౄణామ్	– షష్ఠీ విభక్తిః
పితరి	పిత్రోఃః	పితృషు	– సప్తమీ విభక్తిః

ఏవం **కర్తా, జామాతా, దాతా, భర్తా, భ్రాతా, విధాతా** ఇత్యాదయః.

AP SCERT

2. అజంతస్త్రీలింగశబ్దరూపాణి

ఆకారాంతః స్త్రీలింగః రమాశబ్దః (= రమ)

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	- విభక్తిః
రమా	రమే	రమాః	– ప్రథమా విభక్తిః
హే రమే!	హే రమే!	హే రమాః!	– సంబోధనప్రథమా విభక్తిః
రమామ్	రమే	రమాః	– ద్వితీయా విభక్తిః
రమయా	రమాభ్యామ్	రమాభిః	– తృతీయా విభక్తిః
రమాయై	రమాభ్యామ్	రమాభ్యః	– చతుర్థీ విభక్తిః
రమాయాః	రమాభ్యామ్	రమాభ్యః	– పంచమీ విభక్తిః
రమాయాః	రమయోః	రమాణామ్	– షష్ఠీ విభక్తిః
రమాయామ్	రమయోః	రమాసు	– సప్తమీ విభక్తిః

ఏవమ్ **అధ్యాపికా, ఇందిరా, గంగా, ఛాత్రా, పద్మా, బాలికా, మాలా, విద్యా, సీతా** ఇత్యాదయః.

ఈకారాంతః స్త్రీలింగః గౌరీశబ్దః (= గౌరి)

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	- విభక్తిః
గౌరీ	గౌర్యౌ	గౌర్యః	– ప్రథమా విభక్తిః
హే గౌరి!	హే గౌర్యౌ!	హే గౌర్యః!	– సంబోధనప్రథమా విభక్తిః
గౌరీమ్	గౌర్యౌ	గౌర్యః	– ద్వితీయా విభక్తిః
గౌర్యా	గౌరీభ్యామ్	గౌరీభిః	– తృతీయా విభక్తిః
గౌర్యై	గౌరీభ్యామ్	గౌరీభ్యః	– చతుర్థీ విభక్తిః
గౌర్యాః	గౌరీభ్యామ్	గౌరీభ్యః	– పంచమీ విభక్తిః
గౌర్యాః	గౌర్యోః	గౌరీణామ్	– షష్ఠీ విభక్తిః
గౌర్యామ్	గౌర్యోః	గౌరీషు	– సప్తమీ విభక్తిః

ఏవమ్ **ఈశ్వరీ, జననీ, నదీ, నారీ, భారతీ, భార్గవీ, వాణీ, సరస్వతీ** ఇత్యాదయః.

APSCERT

3. అజంతనపుంసకలింగశబ్దరూపాణి

అకారాంతః నపుంసకలింగః జలశబ్దః (= జలము)

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	– విభక్తిః
జలమ్	**జలే**	**జలాని**	– ప్రథమా విభక్తిః
హే జల!	**హే జలే!**	**హే జలాని!**	– సంబోధనప్రథమా విభక్తిః
జలమ్	**జలే**	**జలాని**	– ద్వితీయా విభక్తిః
జలేన	**జలాభ్యామ్**	**జలైః**	– తృతీయా విభక్తిః
జలాయ	**జలాభ్యామ్**	**జలేభ్యః**	– చతుర్థీ విభక్తిః
జలాత్	**జలాభ్యామ్**	**జలేభ్యః**	– పంచమీ విభక్తిః
జలస్య	**జలయోః**	**జలానామ్**	– షష్ఠీ విభక్తిః
జలే	**జలయోః**	**జలేషు**	– సప్తమీ విభక్తిః

ఏవమ్ **అరణ్యమ్, కమలమ్, గృహమ్, జ్ఞానమ్, ధనమ్, పాత్రమ్, పుస్తకమ్, ఫలమ్, మిత్రమ్, రత్నమ్, వనమ్** ఇత్యాదయః.

AP SCERT

ధాతవః

ధాతువులు / క్రియలు

1. భూ – సత్తాయామ్ (= ఉండుట)

వర్తమానే లట్

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	– పురుషః
భవతి	భవతః	భవంతి	– ప్రథమపురుషః
భవసి	భవథః	భవథ	– మధ్యమపురుషః
భవామి	భవావః	భవామః	– ఉత్తమపురుషః

2. గమ్లృ – గతౌ (= వెళ్ళుట)

వర్తమానే లట్

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	– పురుషః
గచ్ఛతి	గచ్ఛతః	గచ్ఛంతి	– ప్రథమపురుషః
గచ్ఛసి	గచ్ఛథః	గచ్ఛథ	– మధ్యమపురుషః
గచ్ఛామి	గచ్ఛావః	గచ్ఛామః	– ఉత్తమపురుషః

3. దృశిర్ – ప్రేక్షణే (= చూచుట)

వర్తమానే లట్

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	– పురుషః
పశ్యతి	పశ్యతః	పశ్యంతి	– ప్రథమపురుషః
పశ్యసి	పశ్యథః	పశ్యథ	– మధ్యమపురుషః
పశ్యామి	పశ్యావః	పశ్యామః	– ఉత్తమపురుషః

AP SCERT

4. లిఖ – లేఖనే (= వ్రాయుట)

వర్తమానే లట్

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	– పురుషః
లిఖతి	లిఖతః	లిఖంతి	– ప్రథమపురుషః
లిఖసి	లిఖథః	లిఖథ	– మధ్యమపురుషః
లిఖామి	లిఖావః	లిఖామః	– ఉత్తమపురుషః

5. పఠ – పఠనే (= చదువుట)

వర్తమానే లట్

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	– పురుషః
పఠతి	పఠతః	పఠంతి	– ప్రథమపురుషః
పఠసి	పఠథః	పఠథ	– మధ్యమపురుషః
పఠామి	పఠావః	పఠామః	– ఉత్తమపురుషః

6. వద – వ్యక్తాయాం వాచి (= చెప్పుట)

వర్తమానే లట్

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	– పురుషః
వదతి	వదతః	వదంతి	– ప్రథమపురుషః
వదసి	వదథః	వదథ	– మధ్యమపురుషః
వదామి	వదావః	వదామః	– ఉత్తమపురుషః

7. ఖాదృ – భక్షణే (= తినుట)

వర్తమానే లట్

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	– పురుషః
ఖాదతి	ఖాదతః	ఖాదంతి	– ప్రథమపురుషః
ఖాదసి	ఖాదథః	ఖాదథ	– మధ్యమపురుషః
ఖాదామి	ఖాదావః	ఖాదామః	– ఉత్తమపురుషః

APSCERT

8. పా – పానే (= త్రాగుట)

వర్తమానే లట్

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	– పురుషః
పిబతి	పిబతః	పిబంతి	– ప్రథమపురుషః
పిబసి	పిబథః	పిబథ	– మధ్యమపురుషః
పిబామి	పిబావః	పిబామః	– ఉత్తమపురుషః

9. క్రీడ – క్రీడాయాం గతౌ చ (= ఆడుట, వెళ్ళుట)

వర్తమానే లట్

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	– పురుషః
క్రీడతి	క్రీడతః	క్రీడంతి	– ప్రథమపురుషః
క్రీడసి	క్రీడథః	క్రీడథ	– మధ్యమపురుషః
క్రీడామి	క్రీడావః	క్రీడామః	– ఉత్తమపురుషః

8. అస – భువి (= ఉండుట)

వర్తమానే లట్

ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్	– పురుషః
అస్తి	స్తః	సంతి	– ప్రథమపురుషః
అసి	స్థః	స్థ	– మధ్యమపురుషః
అస్మి	స్వః	స్మః	– ఉత్తమపురుషః

AP SCERT

పదకోశః

అ

అంకుశః – అంకుశం
అంబా – అమ్మ
అతః – అందువలన
అద్య – ఈ రోజు
అధికమ్ – ఎక్కువగా/ఎక్కువ
అనంతరం – తర్వాత
అనుగ్రహార్థం – దయకోసం
అనుజేన – తమ్మునితో
అనురక్తాః – అనురాగంకలవారు/ప్రేమకలవారు
అన్యస్య – ఇతరుని యొక్క
అన్యాని – ఇతరమైనవి (వేరేవి)
అపి – కూడా
అభివాదనశీలస్య – నమస్కరించు/గౌరవించు స్వభావము కలవాని యొక్క
అయం – ఇది/ఇతడు
అరణ్యమ్ – అడవి
అర్ధకిలోమితానాం – అర్ధకిలో ఉన్నటువంటి
అల్పం – తక్కువ
అవలంబినః – అనుసరించేవారు
అవశ్యమ్ – తప్పకుండా
అసాధు – చెడ్డది
అస్తు – అలాగే/సరే/ఉండనీ
అస్మాకమ్ – మనది
అహమ్ – నేను

ఆ

ఆకాశే – ఆకాశంలో
ఆదరణీయమ్ – గౌరవించదగ్గది.
ఆపణః – అంగడి
ఆపణికః – అంగడివాడు
ఆపణే – అంగడిలో
ఆయుః – వయస్సు
ఆవరణే – బ్రాకెట్‌లో
ఆసక్తాః – ఇష్టపడువారం/ఇష్టపడుతున్నాం/ఇష్టపడేవారు

ఇ

ఇతి – అని
ఇత్యాదయః – మొదలగునవి
ఇదం – ఇది
ఇదానీం – ఇప్పుడు
ఇచ్ఛాః – కోరికలు

ఉ

ఉచ్చారణమ్ – పలుకుట
ఉచ్చారణే – పలకడంలో
ఉత్తమమ్ – మంచిది
ఉదరం – పొట్ట
ఉద్యమేన – ప్రయత్నంతో/చే
ఉద్యానం – తోట

ఋ

ఋతవః – ఋతువులు

ఏ

ఏకం – ఒక్కటి
ఏకతయా – ఐక్యంతో
ఏకతా – ఐక్యం
ఏకదా – ఒకప్పుడు
ఏకరూపతా – సమానమైనది
ఏకవారం – ఒకసారి
ఏకస్మిన్ – ఒకదానియందు
ఏతే – వీరు
ఏవ (గృహమ్ ఏవ)– నే (ఇల్లే)
ఏవమ్ – ఈ విధంగా, ఇలా
ఏషః – వీడు

క

కః (పుం.ఏక) – ఎవడు?
కంఠస్య – కంఠమునకు
కతి – ఎన్ని?

APSCERT

కదలీఫలాని – అరటిపళ్ళు
కదాపి – ఎప్పుడు కూడా/ఎప్పుడును
కర్తుం – చేయడానికి
కలా – కళ
కలికాబృందం – మొగ్గల సమూహం
కాః (స్త్రీ. బహు) – ఎవరు?
కా (స్త్రీ.ఏక) – ఎవరు?
కాని (న.పుం. బహు)–ఏవి?
కార్యం – పని/పనిని
కార్యాణి – పనులు
కిం (న.పుం.ఏక) – ఏమి/ఏమిటి?
కించిత్ – కొంచెం
కిమర్థమ్ – ఎందుకు?
కే (పుం.బహు) – ఎవరు?
క్రియాః – పనులు
క్రియాయాం – పనిలో

ఖ

ఖగకులరావః – పక్షి సమూహం యొక్క ధ్వని
ఖలు – కదా!

గ

గత్వా – వెళ్ళి
గౌరవేణ – గౌరవంతో
గ్రహాః – గ్రహాలు
గిరయే – పర్వతానికై

చ

చంద్రమాః – చంద్రుడు
చత్వారి – నాలుగు
చరితుం – తిరగటానికి/మేయటానికి
చిత్తే – మనస్సు నందు
ఛాత్రః(పుం) – విద్యార్థి
ఛాత్రా(స్త్రీ) – విద్యార్థిని

జ

జంతవః – జంతువులు
జనహితే – ప్రజలమంచికోసం/మంచితో
జనానామ్ – జనుల యొక్క
జలే – నీటియందు/నీటిలో
జేతుం – జయించడానికి
జ్యేష్ఠాః – పెద్దలు
జ్యోతిః – వెలుగు

త

తథా – అలాగ
తథాపి – అయినప్పటికి
తదేవ – అదే/దానినే
తపః – తపస్సు
తర్హి – అయినచో
తస్మాత్ – అందువల్ల
తూష్ణీం – ఊరకనే/ పని లేకుండా
తృప్తః – సంతోషించినవాడు/ సంతోషించినది
తేన – దానిచే/ దానివల్ల
త్యక్త్వా – విడిచి

ద

దినాధిపతయే – దినమునకు అధిపతికి
దిశః – దిక్కులు
దేవస్య – దేవుని యొక్క
దోషపూర్ణ – తప్పులతో కూడిన
ద్రష్టుం – చూడటానికి
ద్వాదశ – పన్నెండు

ధ

ధర్మేణ – మతంచే/తో, ధర్మంచే/తో
ధవళౌ(ద్వి) – తెల్లగావున్న (రెండు)
ధృత్వా – ధరించి
ధ్యేయమ్ – లక్ష్యం

న

నద్యః – నదులు
న జానీమః – మాకు తెలియదు.
నామాని – పేర్లు
నామ్నా – పేరుతో
నారికేలద్వయం – రెండు కొబ్బరికాయలను
నిత్యం – ప్రతి నిత్యం
నిధయే – నిధివంటి వానికి
నియుక్తాః – నియమింపబడ్డవారం/వారు

AP SCERT

నూతనః – కొత్తవాడు/కొత్తది
నూపురః – గజ్జె
నేత్రాణి – కళ్ళు

ప

పఠితుమ్ – చదవడానికి
పథి – మార్గంలో
పరంతు – కాని
పరశ్వః – ఎల్లుండి
పరహ్యః – మొన్న
పరితః – చుట్టుప్రక్కల
పరోపకారాయ/ పరోపకారార్థం – ఇతరుల మంచికొరకు
పాదాః – పాదాలు/కాళ్ళు
పిపాసాకులః – దాహంతో ఉన్నవాడు/ఉన్నది
పీడా – కష్టం
పుచ్ఛం – తోక
పునః పునః – మళ్ళీ మళ్ళీ
పునః – మరల
పురతః – ముందు
పూరయితుమ్ – నెరవేర్చుటకు
పృథ్వీం – భూమిని
పుష్టశరీరాః – లావైన(బలం కలిగిన) శరీరం కలవారం/కలవారు
ప్రకాశః – వెలుగు
ప్రకోష్ఠాః – గదులు
ప్రత్యక్షః – కంటికి కనిపించువాడు
ప్రపరశ్వః – ఆవలి ఎల్లుండి
ప్రపరహ్యాః – ఆవలిమొన్న
ప్రభాతే – ఉదయాన/ప్రొద్దున
ప్రయోజనమ్ – లాభం
ప్రాంతేన – ప్రాంతంచే/తో
ప్రాచీనః – పాతది.
ప్రాతఃకాలే – ఉదయాన్నే/పొద్దున్నే
ప్రియవాక్యప్రదానేన– తియ్యగా మాట్లాడటం చేత

బ

బదరీఫలానాం – రేగుపళ్ళ యొక్క
బుభుక్షాకులః – ఆకలిగా ఉన్నవాడు

భ

భవంతః – మీరు
భవతీ – నీవు (గౌరవార్థంలో స్త్రీ)
భవరోగిణామ్ – అన్నిరోగాలకు
భవాన్ – నీవు (గౌరవార్థంలోపుం)
భారతభక్తాః – భారతదేశం యొక్క భక్తులం
భారతవర్షం – భారతదేశం
భాషిణః – మాట్లాడేవారు
భిన్నధర్మాః – వివిధ మతాలు/వివిధ ధర్మాలు
భిన్నాః – వేరుగనున్నవారు
భిషజే – వైద్యుని కొరకు
భీతః – భయపడువాడు
భూమ్యాదిభూతాని – భూమి, నీరు, నిప్పు, గాలి, ఆకాశములు
భూరి – ఎక్కువగా, చాలా
భూషణం – అలంకారం
భూషణైః – అలంకారములతో

మ

మందం – నెమ్మదిగా
మత్వా – తలచి
మనోరథైః – కోరికలతో/చే
మమ కృతే – నాకు/ నా కొరకు
మమ – నాది
మయా సహ – నాతో
మహతాం – గొప్పవారి యొక్క
మహనీయమ్ – రమణీయమ్
మాతామహి! – ఓ అమ్మమ్మా! (సంబోధన)
మామకం – నాది
మాసద్వయే – రెండునెలల్లో
మిలిత్వా – కలిసి
ముఖే – ముఖము నందు
మూల్యం – వెల
మృగాః – జంతువులు

య

యథా – ఎలాగైతే
యశః – కీర్తి

APSCERT

ల

లతికాబృందం – తీగల సమూహం
లవణమ్ – ఉప్పు

వ

వక్తవ్యం – చెప్పదగినది
వక్రం – వంకరైనది
వచనే – మాటలో
వదనే – ముఖంలో
వయం – మేము/మనము
వర్ధనం – అభివృద్ధి(చేయడం)
వాచః – మాటలు
వాచి – మాట యందు
వార్తాలాపం – మాట్లాడటమును
వాసరః – వారం
వికాసాయ – అభివృద్ధి కొరకు
విచిత్రం – చిత్రమైనది
విఫలః – కార్యం నెరవేరని వాడు/ఫలం పొందని వాడు
విశాలగగనం – విశాలమైన ఆకాశం
విశేషతయా – చాలా ఎక్కువగా
వృద్ధోపసేవినః – ముసలివారిని సేవించువారు
వృష్టిః – వర్షం
వ్యాకులః – దుఃఖితుడు

శ

శక్తాః – సమర్థులం/సమర్థులు
శర్కరా – చక్కెర
శివస్య – శివుని యొక్క
శీఘ్రమ్ – త్వరగా
శ్రీమన్(పుం) – ఏమండీ/ ఏమయ్యా
శ్వః – రేపు
శ్రోత్రస్య – చెవికి

స

సంస్కృత్యా – సంస్కృతిచే/తో
సన్నిధిమ్ – సమీపం
సప్త – ఏడు
సప్తాహే – వారంలో
సమృద్ధః – సుసంపన్నమైనది
సమృద్ధిః – సుసంపన్నత
సమ్యక్ – బాగుగా
సరలం – చక్కగా/చక్కనైనది
సర్వతమోపహః – చీకటినంతా తొలగించునది/ తొలగించువాడు
సర్వత్ర – అన్నిచోట్ల
సర్వసమృద్ధం – అన్ని విధములుగా/సుసంపన్నం
సర్వం – అంతా
సర్వాః(స్త్రీ) – అన్ని
సర్వాన్ – అందరిని
సర్వే – అందరు, అందరం
సదృశే – సమానమైన/పోలికతోఉన్న
సాధు – మంచిది
సుదృఢః – బాగా దృఢమైనది/గట్టిది
సువీరాః – గొప్పవీరులం/వీరులు
సుప్తస్య – పడుకున్న(దానియొక్క)
సూరః – సూర్యుడు
సృష్టిః – ప్రపంచం, సృష్టి
సేవఫలస్య – ఆపిల్ పండు యొక్క
స్యూతః – సంచి
స్యూతం – సంచిని
స్వశునకమ్ – తన కుక్కను
స్వస్థానం – తన చోటికి

హ

హస్తస్య – చేతికి
హి – కదా
హృష్టమానసాః – సంతోషంతో ఉన్న మనస్సు కలిగినవారం/ కలిగినవారు
హ్యః – నిన్న
హస్తీ – ఏనుగు

AP SCERT

క్రియాపదకోశః

అ

అనుభవతి – అనుభవించున్నాడు/చున్నది
అస్తి – ఉన్నది/ఉన్నాడు

ఆ

ఆగచ్ఛతి – వచ్చుచున్నాడు/చున్నది
ఆగచ్ఛతు – రమ్ము, రా
ఆగచ్ఛామి – వచ్చుచున్నాను
ఆచరతి – చేయుచున్నాడు/చున్నది
ఆనయతి – తెచ్చుచున్నాడు/చున్నది
ఆనయతు – తెమ్ము
ఆనయామి – తెచ్చుచున్నాను
ఆహ్వయతి – పిలుచుచున్నాడు/చున్నది

ఇ

ఇచ్ఛతి – ఇష్టపడుచున్నాడు/చున్నది

క

కరోతి – చేయుచున్నాడు/చున్నది
కురు – చేయి
కుర్మః – చేయుచున్నాము
కుర్వంతు – చేయండి

ఖ

ఖేలతి – ఆడుచున్నాడు/చున్నది

గ

గచ్ఛతి – వెళ్ళుచున్నాడు/చున్నది
గచ్ఛతు – వెళ్లుము
గచ్ఛామః – వచ్చుచున్నాము/రాగలము
గచ్ఛామి – వెళ్లుచున్నాను.
గణయతి – లెక్కించుచున్నాడు/చున్నది
గాయతి – పాడుచున్నాడు/చున్నది

చ

చింతయతి – ఆలోచించుచున్నాడు/చున్నది

జ

జానాతి – తెలుసుకొనుచున్నాడు/చున్నది.

త

తుష్యంతి – సంతోషపడుచున్నవి/చున్నారు

ద

దత్తవాన్ – ఇచ్చాడు/ను/వు
దదాతు – ఇవ్వుము
దర్శయతి – చూపించుచున్నాడు/చున్నది
దర్శయతు – చూపించుము
దుహంతి – పాలిచ్చుచున్నవి

న

నమస్కరోతి – నమస్కరించుచున్నాడు/చున్నది
నివసంతి – నివసిస్తున్నారు/నివసిస్తున్నవి

ప

పఠామి – చదువుచున్నాను
పశ్యతి – చూచుచున్నాడు/చున్నది
పీడయతి – పీడించుచున్నాడు/చున్నది
పృచ్ఛతి – అడుగుచున్నాడు/చున్నది
ప్రకటితవాన్ – ప్రకటించాడు/ను/వు
ప్రత్యర్పయతు – తిరిగి ఇవ్వుము
ప్రవిశంతి – ప్రవేశించుచున్నవి/చున్నారు
ప్రశంసితవాన్ – ప్రశంసించాడు/ను/వు
ఫలంతి – పండుచున్నవి

బ

బోధయతి – బోధించుచున్నాడు/చున్నది
భవతి – అగుచున్నది/చున్నాడు
భవతు – కానిమ్ము

య

యచ్ఛతి – ఇచ్చుచున్నాడు/చున్నది

ల

లిఖామి – రాయుచున్నాను

వ

వదంతి – చెప్పుచున్నారు
వదతి – చెప్పుచున్నాడు/చున్నది
వదతు – చెప్పుము
వదామి – చెప్పుచున్నాను
వహంతి – ప్రవహించుచున్నవి
వికసతి – వికసిస్తున్నది
విలసతి – ప్రకాశించుచున్నది/చున్నాడు

శ

శక్నోమి – చేయగలను

స

సంతి – ఉన్నారు/ఉన్నాయి
సంపాదయామః – సంపాదించుచున్నాము/పొందుచున్నాము
సమాపయతి – ముగించుచున్నది/చున్నాడు
సాధ్యతే – సాధింపబడుచున్నది
సిద్ధ్యతి – సిద్ధించుచున్నది
స్యాత్ – ఉండవచ్చు
స్వీకరోతు – తీసుకో
స్వీకరోమి – తీసుకొనుచున్నాను

APSCERT